

ชื่อการศึกษา **ค้นคว้าอิสระ** ผลการใช้การเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเขียน
เรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้าน
แม่กลองใหม่ จังหวัดตาก

ผู้ศึกษา นางวาริรัตน์ สายทอง **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุสดี กุญอินทร์ **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของ
นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2547 จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้
การเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ
แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินพฤติกรรมกรเรียนแบบร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนแบบ
ร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ การเรียนแบบร่วมมือ การเขียนเรียงความ ประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ผุสดี กุฎอินทร์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระ
อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับแต่เริ่มจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ
ท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา กรรมการสอบการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ นายบุญธรรม พุทธิวงศ์ นางสาวทิพวรรณ ลาวเมือง
นางสิริจิตต์ ปันเงิน และนางอุบลรัตน์ บุญลือ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก
เขต 2 ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้
ผู้ศึกษาขอขอบคุณ นายสุทัศน์ สุขุมวัฒนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ ที่ให้ความ
สะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด

วาริรัตน์ สายทอง

เมษายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. การเรียนแบบร่วมมือ.....	6
1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ.....	6
1.2 ลักษณะและองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือ.....	7
1.3 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ.....	9
1.4 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ รูปแบบวงกลมการเรียนรู้.....	11
1.5 บทบาทของครูที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	14
1.6 บทบาทของนักเรียนที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	19
1.7 ประโยชน์การเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	19
2. การเขียนเรียงความ.....	21
2.1 การสอนเขียนในระดับประถมศึกษา.....	21
2.2 การสอนเขียนเรียงความ.....	24
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	36
ประชากร.....	36
รูปแบบการวิจัย.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเรียน. เรียงความก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ.....	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียน เรียงความระหว่างเรียน.....	48
ตอนที่ 3 ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ของนักเรียน โดยครูผู้สอน.....	50
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
สรุปการวิจัย.....	51
อภิปรายผล.....	53
ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	63
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	64
ข แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	66
ค แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	72
ง แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการเขียนเรียงความ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	195
จ เกณฑ์การตรวจเรียงความ.....	200
ฉ การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้.....	204
ประวัติผู้ศึกษา.....	210

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนและหลัง เรียนเขียนเรียงความ โดยการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่.....47
ตารางที่ 4.2	ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียนเรียงความ ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากประเมิน ผลงานนักเรียนเป็นรายบุคคลและผลงานกลุ่ม.....48
ตารางที่ 4.3	ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียน โดยครูผู้สอน.....50

สารบัญญภาพ

หน้า

ภาพที่ 4.1	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการเขียนเรียงความระหว่างเรียน ของนักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็น รายบุคคลและผลงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่.....	49
------------	--	----

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ แสดงถึงความเป็นเอกภาพและความเป็นไทยของคนในชาติที่มีภาษาใช้เป็นของตนเอง ภาษาไทยมีวิวัฒนาการต่อเนื่องมานับพันปี นับแต่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทย (ลายสือไทย) เมื่อ พ.ศ. 1826 อักษรไทยได้เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ จนปัจจุบันคนไทยมีอักษรไทย มีภาษาไทยใช้ในการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาไทยมีส่วนสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของชาติไทยทุก ๆ ด้าน ด้วยคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในการเรียนรู้ เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมและค่านิยม สร้างเอกภาพของชาติและเป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการดำรงอยู่ในสังคมของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นที่คนไทยทุกคนต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ฝึกฝนให้มีทักษะภาษาไทยที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะภาษา และการประเมินผลที่สอดคล้องเหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้และการใช้ภาษาไทยของคนไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรมวิชาการ (2545: 1) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้งและคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรม และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปแบบของหลักภาษาซึ่ง กฎเกณฑ์การใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวยตามหลักภาษา อ่านวรรณคดีที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และตั้งสมายาวนานและอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้โลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจ

สภาพสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษามีปัญหาทางภาษาในท้องถิ่นต่าง ๆ ดังที่ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2545: 1) ได้เขียนไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับประถมศึกษาเป็นการวางรากฐานอันมั่นคงของการเรียนภาษาไทยในระดับชั้นต่อไป ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียนให้มีความรักและเห็นคุณค่าของภาษาไทยซึ่งแสดงถึงเอกราชและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติไทย และเห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารในชีวิตประจำวันซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยทั้งในด้านการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างมีประสิทธิภาพย่อมประสบความสำเร็จตามที่ต้องการและมีสัมฤทธิ์ผลในการสื่อสารได้อย่างดีขึ้น

การจัดการเรียนรู้ ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ชีรพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545: 7) กล่าวว่า สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน จะมีลักษณะการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ลักษณะ คือ การเรียนรู้ที่มีความสุขและการเรียนรู้การคิดและปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายเทคนิค มีทั้งเทคนิคการจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาความคิดและเทคนิคการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนแบบร่วมมือ ในปัจจุบันได้มีการนำเอาวิธีการเรียนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมที่เรียกว่า “การเรียนรู้แบบร่วมมือ” (Cooperative Learning) เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนแบบร่วมมือมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2540: 30) ได้กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นการศึกษาจากประสบการณ์จริง โดยผู้เรียนได้มีการศึกษาเรียนรู้ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับคนอื่น อันจะทำให้การเรียนรู้ต่าง ๆ เติบโตด้วยความสนุกสนาน มีชีวิตชีวาเป็นผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ซาบซึ้งและจดจำได้นาน ตลอดจนสามารถฝึกนิสัยให้เข้ากับสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี นอกจากนี้ยังทำให้สมาชิกสามารถฝึกฝนทักษะในการแก้ปัญหาพร้อมกัน ฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนความสามัคคีและความเป็นประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สิริวรรณ ศรีพหล (2536: 224 - 225) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการฝึกให้ ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองและสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ บทบาทในการเป็น ผู้นำ และ บทบาทในการเป็นผู้ตาม อันจะทำให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รู้จักปรับตัวให้

เข้ากับผู้อื่น ยอมรับซึ่งกันและกัน ช่วยเตรียมให้ผู้เรียนออกไปใช้ชีวิตในโลกของความเป็นจริง ในอนาคตของผู้เรียนภายหลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นโลกที่อาศัยความร่วมมือมากกว่าการ แข่งขันแบบเผชิญหน้า

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอน รูปแบบหนึ่งที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อ เสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจน บรรลุผลตามเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะหรือทีมตามระบอบ ประชาธิปไตย วิธีการนี้สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนของแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่ต้องการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนา ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ การทำงานร่วมกันด้วยความสุขและสร้างสรรค์ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายเทคนิค เช่น เทคนิคมุมสนทนา (Corners) เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pairs Check) เทคนิคคู่คิด (Think – Pair Share) เทคนิคเพื่อนเรียน (Partners) เทคนิคปริศนาความคิด (Jigsaw) เทคนิควงกลมการ เรียนรู้ (Circle of Learning) เทคนิคการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (STAD) เป็นต้น

จากเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการการเรียนรู้แบบ ร่วมมือโดยใช้เทคนิควงกลมการเรียนรู้ เหมาะที่จะนำมาใช้จัดการเรียนรู้ ในการเขียนเรียงความ เพราะ สมาชิกภายในกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ครบทุกบทบาท และในการร่วมมือกลุ่มต้องมีการพึ่งพา กันทางบวกส่งเสริมการเรียนรู้ และความสำเร็จของกันและกัน แต่ละคนต้องยึดถือ ภาระหน้าที่แบ่ง กันรับผิดชอบ ต้องรู้จักใช้ทักษะ ระหว่างบุคคลและทักษะกลุ่มย่อย และรู้จักสร้างกระบวนการ ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ห้องเรียน มีลักษณะที่นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ผู้วิจัยสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่ กลองใหม่ จังหวัดตาก พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับยังไม่น่าพอใจ ตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษาได้กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 65 โดยเฉพาะผลการเรียนทางการเขียนของนักเรียน ต่ำมาก เนื่องจากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ หลายประการ และนักเรียนขาดทักษะการทำงานร่วมกัน ทำให้การเรียนการสอนไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือเพื่อเป็น แนวทางในการจัดรูปแบบ และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มี ประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเขียนเรียงความ โดยการเรียนแบบร่วมมือ

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้การเรียนแบบร่วมมือ

3.3 เนื้อหา

3.3.1 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย การเขียนคำจากภาพ การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวจากภาพและคำที่กำหนด การเขียนโครงเรื่อง คำนำ และการเขียนสรุป การเขียนเรียงความจากภาพและชื่อเรื่องที่กำหนด

3.3.2 การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควงกลมการเรียนรู้

3.4 ระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้ระยะเวลา 12 ชั่วโมง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนแบบร่วมมือที่ใช้เทคนิควงกลมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนในกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถต่างกัน โดยครูจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดการทำงานแบบร่วมมือ สมาชิกต้องตระหนักว่าตนเองต้องพึ่งพาคนอื่น มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และการทำงาน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีทักษะทางสังคมสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกันได้อย่างดี และจะต้องมีการตรวจสอบและทบทวนทักษะทางสังคมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของกลุ่ม

4.2 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความ หมายถึง คะแนนของนักเรียนในการเขียนเรียงความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 การเขียนเรียงความ หมายถึง การเขียนเรียงคำหรือข้อความให้ได้ใจความถูกต้องและสามารถเขียนเรียงความจากภาพ หรือจากชื่อเรื่อง โดยถ่ายทอดแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมาให้ผู้อื่นได้รับทราบอย่างแจ่มชัด

4.4 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่กำหนดให้นักเรียนได้เขียนเรียงความ ซึ่งเป็นการพัฒนาการเรียนของตนเอง ด้วยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิควงกลมการเรียนรู้ ประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ทักษะ/กระบวนการเรียนรู้/วิธีการที่เน้น กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับครู ในการใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานและการเขียนเรียงความของนักเรียน รวมทั้งได้แนวทางที่จะนำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่นด้วย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องผลของการใช้การเรียนแบบร่วมมือ ที่มีต่อการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.2 ลักษณะและองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.3 เทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.4 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ รูปแบบวงกลมการเรียนรู้
  - 1.5 บทบาทของครูที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.6 บทบาทของนักเรียนที่เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.7 ประโยชน์การเรียนแบบร่วมมือ
2. การเขียนเรียงความ
  - 2.1 การสอนเขียนในระดับประถมศึกษา
  - 2.2 การสอนเขียนเรียงความ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การเรียนแบบร่วมมือ

1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

ได้มีผู้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้หลายท่าน ดังนี้

ซารัน และสลาบิน (Sharan,1980 และ Slavin,1983 อ้างถึงใน สุจินต์ วิสุทธิรานนท์ 2536: 227 ได้ให้ความหมายการเรียนแบบร่วมมือว่า หมายถึงวิธีการเรียนที่นักเรียนทำงานด้วยกันในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ส่วนสลาบิน (Slavin, 1987: 3) ได้ให้ความหมายในทำนองเดียวกันว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการสอนอีกแบบหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มเล็กๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และคนเรียนอ่อน 1 คน การทดสอบผลการเรียนของนักเรียนจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่สองจะพิจารณาคะแนนทดสอบเป็นรายบุคคล ในการทดสอบ นักเรียนต่างคนต่างทำ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน

นอกจากนี้ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2536: 3) ยังกล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือว่าหมายถึง วิธีการที่ ครูจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5–7 คน ในระดับประถมศึกษา นักเรียนทุกคน ช่วยเหลือกันในการเรียน การเรียนแบบร่วมมือมีวิธีการจัดกลุ่มหลายรูปแบบ รูปแบบที่นิยมกัน ที่สุดคือ แบบที่นักเรียน 5 คนในกลุ่มแต่ละกลุ่มประกอบด้วยเด็กเรียนเก่ง 1 คน เด็กเรียนอ่อน 1 คน และ ผลการเรียนระดับปานกลาง 3 คน เด็กจะร่วมกันเป็นกลุ่มในบางวิชา ส่วนมาก เป็นวิชาบังคับ บางครั้งเด็กเก่งจะแยกออกไปเรียนหรือทำงานตามลำพัง บางครั้งจะไปเรียนกับเด็ก เก่งด้วยกันเพื่อแข่งขันความเก่งกัน

พรรณรศมี เกษธรรมสาร (2533: 35) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็น การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน (Cooperative Learning) เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตัวเองเท่าๆ กับรับผิดชอบ การทำงานของสมาชิกในกลุ่มด้วย

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ (2541: 37) ได้กล่าวว่า “...การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึงการร่วมมือกันทำงานเพื่อให้บรรลุจุดหมาย ซึ่งทุกคนยอมรับ จุดมุ่งหมายร่วมกัน และเมื่อพัฒนาสำเร็จแล้วส่งผลให้ผู้ร่วมงานเกิดความพอใจ...”

ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2533: 19) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือคือ การใช้การสอนเป็น กลุ่มเล็กๆ เพื่อว่านักเรียนจะได้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ของตนและของกลุ่มสูงสุด และภายในกลุ่มนักเรียนมีความรับผิดชอบอยู่ 2 ประการ คือ เรียนบทเรียนตามกำหนด และในกลุ่ม ก็เรียนเช่นเดียวกัน นักเรียนจะค้นหาผลลัพธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง และต่อสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียน โดยการแบ่งกลุ่ม นักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกันแต่ทุกคนจะช่วยเหลือกัน รับผิดชอบงาน ร่วมกัน และมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ผลงานที่ได้จึงเป็นผลงานซึ่งเกิดจากผลรวมกลุ่ม

1.2 ลักษณะและองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่าๆ กับรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ซึ่งจะกล่าวถึงลักษณะเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือ และ องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนร่วมมือ

1.2.1 ลักษณะเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือ

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1987: 23 – 24 อ้างถึงใน พรรณรัตน์ เจริญธรรมสาร 2535: 35) ได้กำหนดลักษณะสำคัญเบื้องต้นของการเรียนแบบนี้ไว้ดังนี้

- 1) สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกัน “อยู่ด้วยกันหรือตายด้วยกัน” ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน แบ่งข้อมูลและอุปกรณ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม
- 2) สมาชิกกลุ่มมี ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกัน อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 3) สมาชิกกลุ่มแต่ละคน มีความรับผิดชอบในตัวเองต่องานที่ได้รับมอบหมาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การที่แต่ละคนทำงานอย่างเต็มความสามารถ
- 4) สมาชิกกลุ่มมีทักษะในการทำงานกลุ่ม (Small group skills) และ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี ครูสอนทักษะการทำงานกลุ่ม และการประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียน การที่จับให้นักเรียนที่ขาดทักษะการทำงานกลุ่มมาทำงานกลุ่มร่วมกัน จะไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงการจัดให้นักเรียนมานั่งทำงานเป็นกลุ่มเท่านั้น

1.2.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนร่วมมือ

จากลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ โดยจัดให้มีองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนร่วมมือ ดังต่อไปนี้ (สุจินต์ วิสวธีรานนท์ 2536: 231 – 232)

- 1) สร้างความรู้สึกพึ่งพากันให้เกิดในกลุ่มนักเรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการพึ่งพาช่วยเหลือเพื่อไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน เช่น ให้ศึกษาจากเอกสารที่ได้รับและตรวจสอบว่า สมาชิกทุกคนในกลุ่ม เข้าใจเนื้อหาสาระในเอกสารนั้น และส่งเสริมให้มีการพึ่งพากัน ครูอาจจะกำหนดให้มีการให้รางวัลรวม (Joint rewards) เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนของกลุ่มใดได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม สมาชิกในกลุ่มนั้น จะได้รางวัลพิเศษ (Bonus point) อีกคนละ 5 คะแนน การส่งเสริมการพึ่งพาอีกวิธีหนึ่ง ได้แก่ การแยกแหล่งข้อมูลที่จะให้นักเรียน เช่น ให้สมาชิกแต่ละคนมีข้อมูลเพียงบางส่วนของข้อมูลทั้งหมด ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่กำหนดให้ทั้งกลุ่มทำงานให้สำเร็จ นอกจากนี้การส่งเสริมการพึ่งพากันอาจทำได้ โดยการใช้วิธีกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้อ่าน ผู้ตรวจสอบ ผู้ให้กำลังใจ และผู้ชี้แจงรายละเอียด

- 2) จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน เมื่อครูจัดให้มีความรู้สึกพึ่งพากันแล้ว

ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อช่วยและส่งเสริมกันทำงานให้สำเร็จ นักเรียนจะต้องซักถามและอภิปรายถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ อธิบายกันและกันให้เข้าใจ วิธีการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจแก่กัน

3) จัดให้มีความรู้สึกรับผิดชอบในส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการทำให้สมาชิกแต่ละคนมีความสมบูรณ์หรือพัฒนาขึ้น นักเรียนเรียนด้วยกันเพื่อให้แต่ละคนมีความสามารถสูงขึ้น มิใช่จัดให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคไม่เพียงพอ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงต้องมีการประเมินผลงานของแต่ละคนควบคู่กันไปกับผลงานกลุ่ม ภายในกลุ่มจะต้องทราบว่าสมาชิกคนใด ต้องการความช่วยเหลือ การสนับสนุน การให้กำลังใจ เพื่อให้ได้สำเร็จ อีกทั้งต้องทำให้ทุกคนทราบว่าเขาไม่สามารถกินแรงเพื่อนในกลุ่มได้

4) ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม การมีส่วนร่วมในความพยายามร่วมกัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยทักษะระหว่างบุคคล และทักษะระหว่างกลุ่ม ถ้านักเรียนไม่มีทักษะสังคมจะเป็นการยากที่กลุ่มจะเรียนแบบร่วมมือ จะประสบความสำเร็จ ครูจะต้องจัดสอนทักษะสังคมที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันให้แก่ นักเรียน และเตือนให้นักเรียนใช้ทักษะดังกล่าว ตัวอย่างทักษะสังคมที่ต้องมีการสอน ได้แก่ ความเป็นผู้นำการตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ การสื่อสารและทักษะการจัดการกับข้อขัดแย้ง

5) จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม ครูจะต้องให้สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายว่า กลุ่มของตนทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เพียงใด และจะทำให้ความ สัมพันธ์ในการทำงานคงอยู่ได้อย่างไร กลุ่มจะต้องระบุการกระทำของสมาชิกที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ และตกลงกันว่าการกระทำใดควรคงไว้ และการกระทำใดควรละเว้น กระบวนการกลุ่มจะช่วยให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มแก่นักเรียน ความสำเร็จของกระบวนการกลุ่มอยู่ที่การให้เวลาอย่างพอเพียงแก่นักเรียน เตือนให้นักเรียนใช้ทักษะสังคมขณะการทำงานในกลุ่ม และอธิบายความคาดหวังของครูอย่างชัดเจนว่าต้องการอะไร

1.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือมีรูปแบบต่างๆ ที่เกิดจากการศึกษาของนักการศึกษาได้ทำการทดลองสามารถที่จะดัดแปลงนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาต่างๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพนั้นๆ สำหรับรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือที่นิยมใช้กันทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันมี 8 เทคนิค (สุรศักดิ์ หลาบมาลา 2535: 97) ดังนี้

1.3.1 เทคนิค STAD : Student Teams Achievement Division (Slavin,1986) สมาชิก

ในกลุ่ม 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนด บทเรียนและการทำงานของกลุ่มไว้แล้ว ครูทำการสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้น จากนั้นให้กลุ่ม ทำงานตามที่กำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยเหลือและตรวจงานของเพื่อนให้ ถูกต้องก่อนนำเสนอ ครู การสอนนักเรียนต่างคนต่างทำข้อสอบ แล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกัน เป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับคะแนนของกลุ่มปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

1.3.2 เทคนิค TGT : Teams - Games - Tournament (De Vries and Slavin, 1978) จัด กลุ่มเช่นเดียวกับ STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์ แต่ละทีมที่มีความสามารถเท่ากันจะแข่งขัน กันตอบปัญหา มีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์ โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

1.3.3 เทคนิค TAI : Teams Assisted Individualization (Slavin et al, 1984) สมาชิก ของกลุ่ม 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับระดับประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ครูเรียกเด็กที่มี ความรู้ ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอน ความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนแตกต่างกัน เด็ก กลับไปยังกลุ่มของตนและต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทุกคน สอบข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน มีการให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

1.3.4 เทคนิค CIRC : Cooperative Integrated Reading and Composition (Steven et al,1987) ใช้สำหรับวิธีอ่าน เขียน และทักษะอื่นๆ ทางภาษาสมาชิก ในกลุ่มมี 4 คน มี พื้นฐานความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คนก็เท่ากัน แต่ต่างระดับความรู้กับ 2 คนแรก ครูจะเรียกคู่ที่มี ความรู้เท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอนให้เข้ากับกลุ่ม แล้วเรียกคู่ที่มีความรู้เท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอนให้ กลับเข้ากลุ่ม แล้วเรียกคู่ถัดไปจากทุกกลุ่มมาสอน คะแนนของทุกกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบ ของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

1.3.5 เทคนิค Jigsaw (Aronson et al,1976) ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คน ความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ ให้หัวข้อที่ต่างกันออกไปแล้วทุกคนกลับกลุ่มของตนสอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับสมาชิก ของกลุ่มอื่นๆ มา การประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

1.3.6 เทคนิค Jigsaw II (Slavin, 1986) สมาชิกในกลุ่มมี 4 – 5 คน นักเรียนทุกคนเรียน บทเรียนเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจในหัวข้อย่อย ในบทเรียนต่างกันใครที่ สนใจหัวข้อเดียวกันจะไปประชุมกัน ค้นคว้าและอภิปรายและกลับมาที่กลุ่มเดิมของตนสอนเพื่อน ในเรื่องที่ตนไปประชุมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นมา ผลการสอบของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนรวมได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับรางวัล

1.3.7 เทคนิค Learning Together (Sharan and John,1987) สมาชิกในกลุ่มมี 4 – 5 คน

ระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 ครูทำการสอนทั้งชั้นเด็กแต่ละคนทำงานตามที่ครูมอบหมาย คะแนนของแต่ละกลุ่ม พิจารณาจากผลงานของกลุ่ม

1.3.8 เทคนิค Group Investigation (Sharan and Sharan, 1980, 1989) สมาชิกในกลุ่มมี 2 – 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่มเสนอผลงานหรือรายงานต่อหน้าชั้น การให้รางวัลหรือคะแนนให้เป็นกลุ่ม

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือมีหลายรูปแบบหรือหลายเทคนิค ทุกรูปแบบยึดหลักการพื้นฐานอันเดียวกัน คือ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันให้ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมมือกัน พึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ อาศัยทักษะกระบวนการการทำงาน ร่วมกัน เพียงแต่วิธีการของการเรียนแบบร่วมมือรูปแบบต่าง ๆ จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไป

1.4 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้

รูปแบบวงกลมการเรียนรู้ เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนช่วยกันทำงานโดยมีการแบ่งหน้าที่กัน โดยแต่ละคนจะมีโอกาสได้ทำหน้าที่ที่แบ่งกันนั้นทุกหน้าที่เป็นจำนวนเท่า ๆ กัน เมื่อเสร็จส่งกระดาษคำตอบเพียงชุดเดียวต่อผู้สอน ถือว่าผลงานที่ทำร่วมกันนั้น สมาชิกทุกคนยอมรับและเข้าใจแบบฝึกหรือชิ้นงานนั้น หลังจากนั้นก็มีกรตรวจคำตอบ ซึ่งผู้สอนจะเป็นคนตรวจหรืออาจจะให้กลุ่มอื่นเป็นผู้ตรวจ โดยผลัดกันตรวจหรืออาจหมุนเวียนกัน ซึ่งผู้สอนจะมีแนวเฉลยคำตอบให้สมาชิกกลุ่มผู้ตรวจ

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson , 1990 อ้างถึงใน สุนจินต์ วิสวธีรานนท์ และพัชรี ผลโยธิน 2544: 34 – 43) กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ รูปแบบวงกลมการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้คือ

1.4.1 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ รูปแบบวงกลมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Positive Interdependence)
- 2) ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (Face – to – Face Promotive Interaction)
- 3) ความรับผิดชอบส่วนบุคคล (Individual accountability หรือ Personal Responsibility)
- 4) ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน (Interpersonal and small group skills)
- 5) การประเมินการทำงานกลุ่ม (Group processing)

1.4.2 การจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดองค์ประกอบทั้ง 5 ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ อาจกระทำได้ดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การพึ่งพาซึ่งกันและกัน กระทำได้โดย

- (1) กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานที่ทำให้นักเรียนต้องร่วมมือกัน
- (2) การให้รางวัลและคะแนนตามผลงานกลุ่ม
- (3) การให้งานที่นักเรียนต้องร่วมมือกันทำ
- (4) การกำหนดบทบาทในการทำงานที่ทำให้สมาชิกทุกคนต้องมี

หน้าที่รับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกันและกัน

- (5) การแยกแหล่งข้อมูลให้นักเรียนแต่ละคน

2) องค์ประกอบที่ 2 ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม อาจจัดสถานการณ์ดังนี้

- (1) จัดสภาพห้องเรียนให้นักเรียนนั่งเรียนด้วยกันเป็นกลุ่มหันหน้าเข้า

หากัน

- (2) กำหนดให้สมาชิกซักถาม ตอบปัญหา อธิบายกันและกันให้เข้าใจ

วิธีการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

- (3) แนะนำให้สมาชิกช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจกัน

- (4) แจ้งให้นักเรียนตระหนักว่า นักเรียนที่นั่งเงียบในกิจกรรมกลุ่ม

เป็นผู้ที่ไม่มีส่วนทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

3) องค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ครูผู้สอนจำเป็นต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

- (1) ประเมินความพยายามและความตั้งใจของสมาชิกแต่ละคนในการ

ทำงานกลุ่ม

- (2) กำหนดให้มีการประเมินผลงานของนักเรียนแต่ละคนควบคู่ไปกับ

ผลงานกลุ่ม

- (3) ให้สมาชิกทุกคนรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม

- (4) แนะนำการทำงานของสมาชิกในกลุ่มให้หลีกเลี่ยงการทำงานที่

ซ้ำซ้อนกัน

- 4) องค์ประกอบที่ 4 ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน

นักเรียนจะสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีทักษะทางสังคม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นการสอนและฝึกทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้แก่นักเรียนไปพร้อมกัน ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนักเรียนควรต้องทำความรู้จัก และไว้วางใจซึ่งกันและกัน สื่อสารได้ตรงกัน ถูกต้องและชัดเจน ยอมรับและสนับสนุนให้ กำลังซึ่งกันและกัน แก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูจะต้องให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ทักษะเบื้องต้นในการทำงานกลุ่ม

(2) ทักษะเกี่ยวกับการพยายามทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จ

รักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

(3) ทักษะที่จะเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้ ความเข้าใจกระตุ้นให้เกิด

การใช้ความคิดตามลำดับขั้นอย่างมีเหตุผล

(4) ทักษะที่จำเป็นในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อขัดแย้งทางวิชาการ

5) องค์ประกอบที่ 5 การประเมินการทำงานกลุ่ม

การประเมินการทำงานกลุ่ม เป็นการที่สมาชิกกลุ่มอภิปรายทบทวนเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานของกลุ่มที่ผ่านมาว่าทำอย่างไร และจะคงลักษณะความสัมพันธ์ในการทำงานที่ดีและมี ประสิทธิภาพได้อย่างไร วัตถุประสงค์ของการประเมินการทำงานกลุ่มเพื่อให้ทราบว่าการ ทำงานที่มีประสิทธิภาพคืออะไร และจะปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ อย่งไร

1.4.3 การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้

ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้ นั้น ครู จะต้องพิจารณาตอบคำถามต่อไปนี้

1) จะสอนวิชาอะไร สำหรับนักเรียนระดับชั้นใด เรื่องอะไร

2) วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเรื่องนั้น สำหรับนักเรียนชั้นนั้น เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำอะไรได้

3) เนื้อหาสาระสำคัญ หรือ โน้มนำ การเรียนการสอนคืออะไร

4) งานที่จะให้นักเรียนทำเป็นกลุ่มแบบร่วมมือในการเรียนเรื่องนี้คืออะไร

5) เวลาที่ใช้สำหรับทำกิจกรรมทั้งหมดเป็นเท่าใด โดยพิจารณารวมทั้ง การแบ่งกลุ่ม การชี้แจง การลงมือทำงาน การประเมินการทำงานกลุ่ม

6) สื่อและวัสดุที่ต้องใช้ในกิจกรรมนี้คืออะไร จำนวนเท่าใด

7) ประเมินผลการเรียนและการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านใดด้วยวิธีใด

จะเห็นได้ว่า งานที่กำหนดให้นักเรียนทำเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การวางแผนการจัดกิจกรรมจะต้องคิดให้ได้ว่า จะมอบงานอะไรให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม จึงจะเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระ แนวคิด ทักษะ และเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งจะต้องพิจารณาเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้กับกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

1.4.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** เป็นขั้นที่ครูนำเข้าสู่เรื่องที่นักเรียนจะเรียนและดำเนินการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อเตรียมทำงานร่วมกัน
- 2) **ขั้นดำเนินกิจกรรม** ประกอบด้วยขั้นตอนตามลำดับดังนี้
  - (1) **ชี้แจงงาน** ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่มอบให้นักเรียนร่วมมือกันทำโดยระบุงกติกา วิธีการการทำงาน ผลงานที่ต้องการ ระยะเวลาในการทำงานตามที่ได้วางแผนไว้
  - (2) **นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่ม** ตามข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนด และตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย (ครูสังเกตการทำงานของนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ และให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา)
  - (3) **นักเรียนนำเสนอผลงานของกลุ่ม** ครูใช้วิธีการที่ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบส่วนบุคคลในขณะที่ทำงานกลุ่ม ตามที่ได้วางแผนและแจ้งให้ทราบตอนต้นมาใช้ในการเลือกผู้นำเสนอผลงาน
  - (4) **สรุปผลงานที่นักเรียนทำ** ตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน และแสดงความชื่นชมผลงาน
  - (5) **ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม**

3) **ขั้นสรุป**

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดและสาระสำคัญของบทเรียนให้เข้าใจถูกต้อง

1.5 บทบาทของครูที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ

บทบาทของครูในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะใช้รูปแบบหรือเทคนิคใดก็คล้ายคลึงกัน การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติโดยยึดนักเรียนเป็น

ศูนย์กลาง บทบาทของครูมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนของตนเองได้ดียิ่งขึ้น โดยทั่วไปบทบาทของครู มีดังต่อไปนี้

1.5.1 บทบาททางตรง คือการให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องของบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การฝึกทักษะทางสังคมเพื่อให้งานกลุ่มมีประสิทธิภาพ ติดตามพฤติกรรมการเรียนในแต่ละกลุ่มว่าอยู่ในบทบาทที่ถูกต้องเหมาะสมเพียงใด ตลอดจนให้ความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่ได้อธิบาย ซึ่งเป็นเรื่องหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการสอนแต่ละครั้ง รวมทั้งเก็บผลงานของนักเรียนมาศึกษาปัญหาข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขในชั่วโมงต่อไป

1.5.2 บทบาททางอ้อม คือครูคอยติดตามสังเกตการณ์ทำงานของแต่ละกลุ่มคอยให้คำแนะนำเมื่อเด็กนักเรียนมีปัญหาและพยายามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำงานหากมีปัญหาการไม่ยอมรับสมาชิกคนใดคนหนึ่งของกลุ่ม ครูต้องพยายามช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับให้ได้ ครูต้องคอยให้กำลังใจและให้คำชมเชยแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนสามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ นั้น ผู้สอนจะต้องศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีเทคนิคอย่างหลากหลาย ซึ่งครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาจะได้พิจารณาว่าเทคนิคใดจะเหมาะสมกับการนำไปใช้จัดกิจกรรมในเรื่องที่สอนได้จนบรรลุผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมแล้วในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นครูผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนที่ดี สร้างบรรยากาศของความร่วมมือให้เกิดขึ้น ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมการและดำเนินการตามกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การจัดกลุ่มผู้เรียน ในการจัดกลุ่มผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ร่วมกันและทำงานร่วมกันให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพบรรลุผลตามจุดประสงค์นั้น ผู้สอนควรจะได้มีการเตรียมการแบ่งกลุ่มผู้เรียนในแต่ละกลุ่มให้มีสมาชิกจำนวนที่เหมาะสมคือประมาณกลุ่มละ 4 คน โดยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความสามารถคละกัน มีทั้งผู้เรียนที่เก่ง ปานกลาง (ค่อนข้างเก่ง) ปานกลาง (ค่อนข้างอ่อน) และอ่อน โดยมีจำนวนหญิงชายใกล้เคียงกัน ผู้สอนจะต้องรู้ข้อมูลความสามารถของนักเรียน เพื่อจะได้เตรียมแบ่งกลุ่มได้ถูกต้อง (ผู้สอนจะต้องเตรียมแบ่งกลุ่มผู้เรียนไว้ล่วงหน้า) ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันนั้นจะเป็นกลุ่มถาวร เป็นระยะเวลาประมาณ 6 สัปดาห์ หรือประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ของคาบเรียนทั้งหมดของแต่ละวิชา

2. การสร้างความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของผู้เรียนที่จะทำงานร่วมกัน โดยผู้สอนจะต้องรู้จักจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นและเสริมทักษะด้านความคิดแก่ผู้เรียน โดยใช้แหล่งข้อมูลต่างๆ และสื่อการสอนเพื่อให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือกัน และผู้สอนจะต้องรู้จัก

จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมมือ และมีการจัดกิจกรรมที่คนเดียวไม่สามารถทำได้สำเร็จแต่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน

3. การปลูกฝังให้นักเรียนมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญในกติกาศึกษาของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ให้แรงเสริมในทางบวกกับผู้เรียน ให้ความช่วยเหลือและแนะนำวิธีการทำงานที่ถูกต้อง ผู้สอนจะต้องมีวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจกติกาศึกษา ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การช่วยเหลือกัน
- 2) ความสามารถที่แตกต่างกันของสมาชิกในกลุ่ม จะทำให้งานสำเร็จได้ด้วยดีนั้นขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคน
- 3) สมาชิกทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกัน
- 4) สมาชิกทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้สอนจะต้องมีการจัดการที่ดีเพื่อให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีวิธีการจัดการเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไปตามขั้นตอน และบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดให้ คือมีการสร้างกฎของห้องเรียน กฎของกลุ่ม มีการจัดที่นั่งของสมาชิกแต่ละกลุ่ม ให้เป็นระเบียบ รวดเร็ว การแจกแบบฝึกหัด วัสดุ อุปกรณ์ ให้แก่หัวหน้ากลุ่มหรือตัวแทนกลุ่ม มีการแบ่งงานระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การให้สัญญาณ ทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งบางครั้งต้องใช้ความเงียบ บางครั้งต้องระดมพลังความคิด การสนทนา ฯลฯ

นอกจากนั้น ผู้สอนจะต้องมีวิธีการที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข และช่วยเหลือผู้เรียนบางคนที่มีปัญหาให้สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ และสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้เรียน เสริมสร้างให้ผู้เรียนรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยใช้เหตุผล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของวิถีประชาธิปไตย ผู้สอนควรได้เผยแพร่ข้อเขียนและผลงานของผู้เรียนให้เป็นที่ปรากฏในสังคมตามความเหมาะสม

พรธรรมศรี เเงาธรรมสาร (2533: 37) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า บทบาทของครูเปลี่ยนจากเป็นผู้ควบคุมชั้นเป็นเพียงผู้แนะนำให้นักเรียนใช้ข้อมูลทั้งหลาย ดำเนินการบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ครูเป็นเพียงผู้จัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนของนักเรียน ผลงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ที่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนหรือครูก็สามารถทำผิดได้ ครู

และนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกซึ่งกันและกัน ครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างบรรยากาศเช่นนี้ ซึ่งอาจกระทำโดย

- 1) ให้งานที่ท้าทายความสามารถของนักเรียนมากกว่าที่จะเป็นงานที่แข่งขันกัน
- 2) ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจในงานที่ทำ
- 3) นับถือความคิดและสนใจความรู้สึกของนักเรียน
- 4) เห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนมีความหมายและมีคุณค่าถึงแม้ว่าจะเป็นความคิดที่จำกัด
- 5) ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกซึ่งความคิดของตนเอง ซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การวาดภาพระบายสี การแสดงบทบาทสมมติ ละคร การเขียนบรรยาย และอื่น ๆ
- 6) ยอมรับความผิดพลาดของนักเรียน
- 7) เผยแพร่ข้อเขียนหรือผลงานของนักเรียนในรูปแบบของจดหมายข่าว หนังสือของห้อง หรือหนังสือพิมพ์ของโรงเรียน
- 8) กระตุ้นส่งเสริมทักษะทางด้านความคิดแก่นักเรียนโดยใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ และสื่อการสอน เช่น หนังสืออ้างอิงทั้งหลาย ภาพยนตร์ วารสาร

สุมณฑา พรหมบุญ (2540: 63) กล่าวถึงบทบาทของครูในการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

- 1) ครูควรแบ่งนักเรียนในห้องออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งอาจประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 2-5 คน แต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถ เพศ ฐานะครอบครัว และเชื้อชาติแตกต่างกัน
- 2) ควรเลือกใช้เก้าอี้ที่มีน้ำหนักเบาเพื่อสะดวกในการจัดกลุ่มการเลื่อนเข้าหากัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุปกรณ์และวัสดุกับสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่ม นอกจากนั้นการจัดเก้าอี้ของกลุ่มก็ควรจัดให้ครูสะดวกในการที่จะสังเกตและติดตามความก้าวหน้าในการทำงานของกลุ่ม
- 3) ครูควรชี้แจงกรอบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม และช่วยให้นักเรียนทุกคนเข้าใจข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ
- 4) ครูต้องสร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุปกรณ์และวัสดุการเรียน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่สมาชิกในกลุ่ม

5) ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่มย่อยและคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิกของแต่ละกลุ่มย่อย ครูต้องเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ชั้นเรียน เพื่อให้สามารถสังเกตความก้าวหน้าของกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

6) ครูควรยกย่องเมื่อเห็นนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รางวัลและคำชมเชยที่ให้แก่ักเรียน ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานความสำเร็จของกลุ่ม

7) ครูเป็นผู้กำหนดว่านักเรียนควรทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนานเพียงใด งานวิจัยส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่านักเรียนควรทำงาน และเรียนร่วมกันในกลุ่มเดิมติดต่อกันอย่างน้อยหนึ่งภาคเรียนจึงจะเกิดผลดี ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้และสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

8) ครูควรร่วมกันเป็นทีมในการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในโรงเรียน ครูในทีมควรช่วยเหลือร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอุปกรณซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในโรงเรียน

9) ครูที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือต้องตระหนักเสมอว่าเราสามารถสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ แต่ไม่สามารถเรียนแทนนักเรียนได้

สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีดังนี้

1) ครูผู้สอนจะต้องเลือกใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือให้เหมาะสมกับเรื่องที่สอน

2) ครูจะต้องมีการเตรียมการสอนที่ดีและดำเนินการตามกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมนั้น ๆ

3) ครูควรนำหลักประชาธิปไตย มาใช้ในการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

4) ครูควรกำหนดกลุ่มสมาชิกอย่างเหมาะสมและจัดกลุ่มนักเรียนคละกัน แล้วกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มให้ชัดเจนด้วย

5) ครูควรสร้างบรรยากาศแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกระตุ้นส่งเสริมทักษะทางด้านความคิด โดยใช้สื่อการสอนและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

6) ครูควรเน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม การช่วยเหลือร่วมมือกันและสร้างแรงจูงใจ ให้รางวัล คำชมเชย เป็นการเสริมแรงแก่นักเรียน

7) ครูควรวัดผลและประเมินผลนักเรียนทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มและควรเผยแพร่ผลงานของนักเรียนด้วย

1.6 บทบาทของนักเรียนที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ นักเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการเรียน สุขุมตฤา พรหมบุญ (2540: 62) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือมีดังต่อไปนี้

1) นักเรียนต้องไว้วางใจซึ่งกันและกันและพัฒนาทักษะการสื่อความหมายของตนเองให้ดีขึ้น

2) ในการทำกิจกรรมการเรียนแต่ละกิจกรรม สมาชิกของกลุ่มคนหนึ่งจะต้องประสานงาน คนหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นเลขานุการกลุ่ม ส่วนสมาชิกที่เหลือทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมทีม สมาชิกแต่ละคนจะต้องได้รับมอบหมายหน้าที่ที่รับผิดชอบ ทุกคนในกลุ่มต้องเข้าใจเรื่องที่กำลังเรียนและสามารถตอบคำถามได้เหมือนกันทุกคน จะไม่มีสมาชิกคนใดของกลุ่มถูกทอดทิ้ง ผู้ประสานงานกลุ่มต้องกระตุ้นให้สมาชิกทุกคน มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม

3) นักเรียนควรให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกทุกคน สมาชิกในกลุ่มอาจวิจารณ์ความคิดเห็นของเพื่อนได้ แต่จะไม่วิจารณ์ตัวบุคคล และควรเป็นไปเพื่อความชัดเจนในความคิดเห็น

4) นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และเพื่อน ๆ ในกลุ่ม นักเรียนจะร่วมทำกิจกรรม การกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความรู้และอุปสรรค การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และการดูแลให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ และการช่วยกันควบคุมเวลาในการทำงาน

สรุปได้ว่า บทบาทของนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนควรทำกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกทุกคนต้องทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มและกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม

1.7 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันพบว่า ประโยชน์จากการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือมีมากมาย มีผู้สรุปประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือหลายท่าน ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2541: 40) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด ได้แสดงออก แสดงความคิดเห็น และลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังเสริมให้มีความช่วยเหลือกัน ร่วมกันคิดทุกคน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคมอีกด้วย

กูดยา เบญจกาญจน์ (2538: 18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือว่า ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติพื้นฐานและคุณค่าให้รู้จักคิดอย่างอิสระทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นแหล่งสร้างสรรค์พฤติกรรมทางสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักสร้างสรรค์ความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิด ยอมรับและปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองกับสมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมช่วยให้มองเห็นตนเอง รู้จักทัศนคติ คุณค่าและความสามารถของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ สร้างบุคลิกภาพความเชื่อมั่นทำให้รู้จักตัวเองมากขึ้น และยังช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและได้เรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหา

นอกจากนี้ สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล (2538 : 21 - 22) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีความเพลิดเพลินในการเรียน ช่วยพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ ส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

นฤมล ยุตาคม (2541 : 35 - 36) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนแบบร่วมมือว่า ช่วยให้นักเรียนที่มีพื้นฐานทางสังคมต่างกัน มีความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือกันทำงานในวิถีทางที่เป็นทางบวก เป็นการให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้นักเรียนมั่นใจในตนเอง ช่วยในห้องเรียนเป็นที่รวมของความคิดและแนวทางแก้ปัญหาใหม่ ๆ นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะทางสังคม และพัฒนาความรู้สึกเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

ชูศรี สนิทประชากร (2534: 46 - 47) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ว่า ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และความรู้แน่นจะคงทนถาวร รู้จักใช้เหตุผลมากขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องนั้นลึกซึ้งและมีความคิดสร้างสรรค์ เกิดแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกที่จะเรียนรู้มากขึ้น ทำให้ผู้เรียนสนใจในการทำงานและลดความไม่เป็นระเบียบวินัยของห้องเรียนได้มาก มีการช่วยเหลือสนับสนุนกันทางด้านต่าง ๆ และยอมรับในความแตกต่างระหว่างเพื่อน ได้รับแนวความคิดและความสามารถจากเพื่อนมากขึ้น ตลอดจนใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ที่จะให้แก่เพื่อน ทำให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านสังคมมากขึ้น และมีสุขภาพจิต การปรับตัวและการทำงานในสถานที่เป็นธรรมชาติ ไม่ตึงเครียด ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชานั้น ๆ ต่อเพื่อน ต่อครู และต่อโรงเรียน

สรุปได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์และมีความสามัคคีกันระหว่างผู้เรียนในกลุ่มและทำให้ผู้ที่เรียนเก่งได้มีโอกาสช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อน

จึงเป็นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กัน รับผิดชอบต่อความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับ มีความร่วมมือกันในการทำงานเพราะความสำเร็จของกลุ่มถือเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกทักษะทางสังคม ความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียนด้วย

2. การเขียนเรียงความ

2.1 การสอนเขียนในระดับประถมศึกษา

ในการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องยึดแนวและดำเนินการสอนตามหลักหลักสูตรได้กำหนดไว้ หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแม่บทที่ครูจะต้องทำความเข้าใจหลักสูตรให้ลึกซึ่งรวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดการสอน เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นมาตรฐานเหมือนกันทั่วไปไม่ว่าจะเรียนอยู่ที่ใด วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทุกฉบับ โดยเฉพาะทางด้านการเขียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องนำทักษะนี้ไปใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาของตนเองและสังคม ในหลักสูตรได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปของวิชาภาษาไทยทางด้านการเขียนไว้ ดังนี้

- 1) ใช้พัฒนาการทางภาษาในด้านการเขียน
- 2) ให้มีทักษะในการเขียน โดยมีความรู้ ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันจะเป็นฐานของการเรียนภาษา
- 3) ให้สามารถใช้ภาษาติดต่อและถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ภาพ

4) ให้เข้าใจและสามารถใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มภาษาไทย สาระและมาตรฐานทักษะการเขียน ได้กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนเกี่ยวกับการเรียนเกี่ยวกับการเขียนอย่างเป็นทางการ อันประกอบด้วย การสื่อสาร การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ การเขียนรายงานและการเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ จนสามารถเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ 2545: 12)

การเขียนเรียงความจัดเป็นวิธีหนึ่งในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพราะนักเรียนสามารถใช้ความคิดและจินตนาการของตนเองได้อย่างเสรี และแสดงออกมาโดยการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นเรื่องราวที่มีรูปแบบของการเขียนเรียงความ ให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดและความรู้สึกของตนเอง สำหรับวิธีการที่จะส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามหลักสูตรประถมศึกษาได้กำหนดไว้ตามระดับชั้นสำหรับประถมศึกษาปีที่ 3 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (2521: 58 - 59) ประกอบด้วย

การเขียนบันทึกเหตุการณ์ เขียนนิทาน เขียนบรรยายภาพ เขียนข้อความหรือบทความแสดงความคิดเห็นสั้น ๆ เขียนคำขวัญและเรื่องที่เขียนโดยใช้จินตนาการ

นอกจากนี้ หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้ระบุจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนมีความสามารถ ดังนี้ เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบ สวยงาม และสื่อความหมายได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (กรมวิชาการ 2535: 35)

การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ 2546: 26) ได้กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการเขียน ได้แก่ หลักเกณฑ์และทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ประกอบด้วย การเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด การเขียนตามคำบอก การคัดลายมือ การเขียนประโยคและข้อความ การเขียนเรื่องแสดงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึก ความต้องการ จินตนาการ การใช้เลขไทย มารยาทและนิสัยรักการเขียน

วรรณิ โสภประยูร (2539: 168 – 172) ได้เสนอหลักการสอนเขียนในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ตัวเด็ก

ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของเด็ก จะช่วยให้ครูวางแผนการสอน ตั้งจุดมุ่งหมาย และเลือกวิธีการใช้ พัฒนาทักษะการเขียนได้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ภูมิหลังของเด็กที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะการเขียนมีดังนี้

- 1.1 ความพร้อมของเด็ก
- 1.2 ความสามารถในการถ่ายทอดและการรับรู้ของเด็ก
- 1.3 ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ของเด็ก
- 1.4 ความสนใจและศรัทธาในตัวเด็ก

2. ตัวครู

ในการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียน ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เด็กพัฒนาทักษะการเขียนได้มากหรือน้อย ดังนั้น จึงกล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวครูเอง เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทักษะ การเขียนให้แก่เด็กประถมศึกษา ดังนี้

- 2.1 ความรู้ตามหลักภาษาไทย
- 2.2 ความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย

2.3 เจตคติของครูที่มีต่อทักษะการเขียน

3. วิธีการสอนการเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่นักเรียนจะฝึกช้ากว่าทักษะอื่นๆ และทักษะการเขียน เป็นทักษะที่สลับซับซ้อนกว่าทักษะอย่างอื่น เด็กจึงต้องมีความพร้อมในการฝึกทักษะในการฟัง การพูด และการอ่าน ได้ก่อนแล้วจึงเริ่มฝึกทักษะการเขียน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542: 34) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นในการสอนเขียน และการฝึกทักษะพื้นฐาน ดังนี้

1. ก่อนจะสอน ครูควรจูงใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือให้ถูกต้อง ชัดเจน สวยงาม เป็นการแสดงว่า ผู้เขียนเป็นผู้มีการศึกษาคดี
  2. พยายามสอน ให้การเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด และการอ่าน
  3. นักเรียนที่เขียนตัวสะกดผิดพลาด ครูควรใช้วิธีพูด ให้นักเรียนรู้สึกเต็มใจที่จะแก้ไข ข้อบกพร่องของตน
  4. จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ประกวดเขียนนิทาน ประกวดคัดลายมือ ประกวดเรียงความก็เป็นการส่งเสริมการเขียนได้อย่างหนึ่ง
  5. ในการจัดสอนวิชาต่างๆ จัดให้ฝึกทักษะการเขียนได้เสมอ
- การพัฒนาทักษะการสอนให้แก่เด็กระดับประถมศึกษาชั้นนั้น สิ่งสำคัญที่สุดได้แก่ วิธีสอนของครู เพราะวิธีการสอนเป็นวิธีฝึกฝนทักษะโดยตรง ดังนั้น ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ครูจึงควรคำนึงถึงแนวทางในการจัดกิจกรรม วรณี โสมประยูร (2539: 173 – 174) ได้เสนอแนะกิจกรรมในการเขียน ซึ่งครูผู้สอนอาจนำไปใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นต่างๆ และความ ต้องการได้ กิจกรรมต่างๆ ได้แก่

1. กิจกรรมเขียนคำ เช่น เขียนคำจากการประสมพยัญชนะ ประสมอักษร การประสมคำ การต่อคำ ตารางบิงโก ต่อพยัญชนะตัวท้ายของคำ เดิมคำที่หายไป จับคู่คำให้ได้ ความหมายใหม่ หาคำตรงกันข้าม จากของจริงหรือภาพ จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และเขียนคำคล้องจอง

2. กิจกรรมเขียนประโยคหรือคัดลายมือ เช่น คัดคำอวยพร สุภาษิต คำขวัญ คติพจน์ ข่าวนิทาน บทความ สารคดี ความรู้ต่างๆ ประโยคง่าย เขียนประโยคจากของจริงหรือภาพ เขียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ เขียนคำอธิบายเครื่องใช้และวิธีการประดิษฐ์สิ่งของ เขียนคำบรรยายได้ภาพ เขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้ เขียนประโยค เขียนคำโฆษณาสินค้า

3. กิจกรรมเขียนเรื่อง เช่น แต่งเรื่องจากภาพ คำ ประโยค หรือชื่อที่กำหนดให้ แต่งเรื่องจากเรื่องที่กำหนดให้ เรื่องที่เล่าให้ฟัง เหตุการณ์ประจำวัน แต่งกลอนจากเรื่องที่เล่า เรียงความ

จากการไปศึกษานอกสถานที่ ภาพหรือคำถาม ย่อความจากการค้นคว้า เขียนรายงานการเจริญเติบโตของพืช และการเขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน

จะเห็นได้ว่าการสอนการเขียน ในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถของแต่ละคน และกิจกรรมนั้นควรกระตุ้น ส่งเสริมให้ได้พัฒนาทักษะทางภาษา อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทำให้นักเรียนรักการเขียน ซาบซึ้งในผลงานและวรรณคดี ช่างสังเกต มีความเชื่อมั่น รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2.2 การสอนเขียนเรียงความ

2.2.1 ความหมายของการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความเป็นงานเขียนที่ต้องใช้ทักษะทางภาษาและมีศิลปะในการเขียน เป็นการแสดงความสามารถในการเขียนของผู้เรียน เพราะต้องใช้ความสามารถในด้านการใช้ภาษาที่แสดงออกทางความคิดอย่างมีแบบแผน โดยอาศัยทั้งความรู้และความสามารถของผู้เขียนด้วย ได้มีผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญทางภาษาได้ให้ความหมายของการเขียนเรียงความไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2540: 578) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนเรียงความเป็นการแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจและประสบการณ์ของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบ โดยนำเอาถ้อยคำมาเรียงลำดับเป็นประโยคเป็นข้อความ

วาสนา บุญสม (2538: 162) ให้ความหมายว่า หมายถึง การแต่งเนื้อความที่เขียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย หรือมีความสละสลวย มีจุดประสงค์เพื่อให้ความรู้ และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน

ดารณี สมบูรณ์อนุกุล (2539: 62) ได้กล่าวสรุปว่า การเขียนเรียงความจัดเป็นงานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่ง การเขียนเรียงความเป็นพื้นฐานในการฝึกการใช้ภาษา และเป็นพื้นฐานของงานเขียนร้อยแก้วประเภทอื่น ๆ ซึ่งการเขียนเรียงความต้องใช้การฝึกฝนจึงจะเกิดความสามารถในการเขียน

อัญชลี ทองเอน (2546: 142) ได้ให้คำจำกัดความของเรียงความว่า เป็นงานเขียนเพื่ออวดภูมิปัญญา การเขียนเรียงความที่ดีต้องแสดงปัญญาแต่ต้องอย่างฉลาด เป็นงานเขียนที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่เป็นศาสตร์ก็เพราะเป็นงานเขียนที่มีหลักการ ทฤษฎี ซึ่งจะต้องศึกษาหาความรู้จึงจะเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่ว่าเป็นศิลป์เพราะเป็นความเรียงที่มีความงดงามในการใช้ภาษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 223) กล่าวว่า การเขียนเรียงความเป็นการเขียนบรรยาย ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้เขียนสู่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินและความคิดใหม่ ๆ จากการอ่าน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเขียนเรียงความเป็นงานเขียนที่ต้องฝึกฝนในด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้องสละสลวยตามแบบแผน โดยแสดงออกมาจากความรู้ ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ของผู้เขียน แล้วถ่ายทอดออกมาโดยมีรูปแบบวิธีการเขียนที่มีแบบแผนถูกต้อง

สำหรับงานศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ การเขียนเรียงความ หมายถึง การเขียนเรียงคำ หรือข้อความให้ได้ใจความถูกต้องและ สามารถเขียนเรียงความจากภาพ หรือจากชื่อเรื่อง โดยถ่ายทอดแสดงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมาให้ผู้อื่นได้รับทราบอย่างแจ่มชัด สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจจุดประสงค์ของการเขียน

2.2.2 องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความเป็นการเขียนที่มีรูปแบบจำเป็นต้องอาศัยหลักในการเขียน ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

ในเรื่องนี้ได้มีผู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทยหลายท่านได้ให้ความเห็นไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

1) หลักการเขียนคำนำ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546: 63 – 64) กล่าวว่า คำนำเป็นส่วนที่จะจูงใจผู้อ่านให้ทราบว่าสิ่งที่เขาจะได้อ่านต่อไปนั้นเป็นเรื่องอะไร เพื่อเร้าความสนใจให้อยากอ่าน อยากติดตามเรื่องราว การเขียนคำนำของเรียงความต้องพยายามหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกับที่จะเขียนให้กว้างแล้วค่อย ๆ ให้เขาสู่เรื่องที่ละเอียดขึ้นทีละตอน เมื่อหาคำสำคัญมาเชื่อมโยงได้แล้วก็นำคำต่าง ๆ มาเรียบเรียงเป็นใจความต่อไป

อัญชติ ทองอม (2541: 163 - 168) กล่าวว่า คำนำเป็นตอนเปิดเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่จะชักจูงให้ผู้อ่านติดตาม เพราะฉะนั้นต้องเขียนคำนำให้น่าสนใจ อาจจะทำด้วยการทำให้ผู้อ่านฉงนสนเท่ห์และปรารถนาจะทราบต่อไปหรืออาจขึ้นต้นด้วยกวีนิพนธ์ที่ผู้อ่านรู้จักดีอยู่แล้วเป็นการสร้างความคุ้นเคยและคำนำต้องสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่เขียน

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอไทยการค้า (2541: 150 - 152) ได้ให้แนวทางในการเขียนคำนำ พอสรุปได้ดังนี้คือ การเขียนคำนำด้วยการเล่าเรื่อง การใช้ความตรงกันข้าม การอธิบายความหมายของเรื่อง การกล่าวถึงจุดประสงค์ของเรื่องที่เขียน การอธิบายชื่อเรื่องหรือนำด้วยสิ่งที่จะกล่าวในเรื่อง การกล่าวถึงความสำคัญของเรื่องที่เขียน ด้วยคำถามหรือปัญหาที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้อ่าน

อยากทราบคำตอบด้วยการยกคำประพันธ์ คำคม คำพังเพย สุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง และการเขียนคำนำด้วยการยกข้อความซึ่งตัดตอนมากล่าวอาจเป็นคำกล่าวของบุคคลสำคัญ

บุญยงค์ เกศเทศ (2539: 68) กล่าวว่า คำนำเป็นงานเขียนที่ค่อนข้างสำคัญเพราะเป็นการแนะนำหนังสือทั้งเล่มหรือวรรณกรรมทั้งชิ้นอย่างรวบรัดไว้ในเนื้อที่จำกัด ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพอย่างคร่าว ๆ ได้

จากหลักการเขียนคำนำที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเขียนคำนำนั้นเป็นส่วนสำคัญตอนเปิดเรื่อง เพื่อจูงใจ ได้รับความสนใจ ให้ผู้อ่านอยากอ่านเรื่องราวต่อไป การเขียนคำนำทำได้หลายวิธี อาจนำด้วยการเล่าเรื่อง ยกคำพังเพย สุภาษิต คำถาม ความสำคัญของเรื่อง อธิบายความหมาย อธิบายชื่อเรื่อง เป็นต้น ซึ่งจะใช้วิธีใดก็ได้ แต่ต้องเขียนให้สัมพันธ์กับชื่อเรื่อง

2) หลักการเขียนเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของการเขียนเรียงความจะต้องเขียนให้มีสาระน่าอ่าน มีข้อเท็จจริง มีหลักฐานอ้างอิงที่ให้ความรู้และความเข้าใจแก่ผู้อ่าน ดังมีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการเขียนเนื้อเรื่อง ดังนี้

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518: 185) ได้แนะนำหลักการเขียนเนื้อเรื่องไว้ 5 ประการดังนี้คือ เขียนให้มีแนวคิดอย่างเดียว ไม่พูดนอกเรื่องหรือพูดในสิ่งที่หยาบหยาบเกินความจำเป็น ทุกส่วนทุกตอนของเรื่องสัมพันธ์กันโดยตลอด รู้จักเน้นในส่วนที่สำคัญ เขียนให้สมบูรณ์ไม่ทิ้งส่วนที่สำคัญของเรื่อง และเขียนให้แจ่มแจ้งมีเหตุผล

นภดล จันทรเพ็ญ (2539: 93) กล่าวว่า เนื้อเรื่อง หมายถึง สาระสำคัญของเรื่องที่คุณเขียนต้องแสดงความรู้ ความคิด อย่างกว้างขวางและสมบูรณ์ตรงตามหัวข้อเรื่องที่เขียน การเขียนเนื้อเรื่องต้องแบ่งสัดส่วนออกเป็นย่อหน้าต่าง ๆ หลายย่อหน้า จะย่อหน้าเมื่อใดขึ้นอยู่กับการดำเนินเรื่อง และอยู่ที่หัวข้อเรื่องที่เปลี่ยนไป ถ้าเริ่มเปลี่ยนพูดถึงส่วนอื่น ๆ ก็ย่อหน้าได้ เนื้อเรื่องควรยกอุทาหรณ์ต่างๆ มาประกอบ เช่น สาธกโวหาร เทศนาโวหาร หรืออุปมาโวหาร อาจเสนอบทกลอนที่เกี่ยวข้องมาประกอบด้วย ก็จะทำให้ส่วนของเนื้อหามีคุณค่ามากขึ้น

อัญชลี ทองแถม (2541: 168) โดยสรุปกล่าวว่า เนื้อเรื่องเป็นใจความส่วนใหญ่ของเรื่อง ก่อนเขียนควรวางโครงเรื่องเอาไว้ก่อน เรียงลำดับให้ดีแล้วเริ่มเขียนไปที่ละตอน เมื่อจบตอนหนึ่งก็ขึ้นย่อหน้าใหม่แต่ให้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป ในการเขียนแต่ละย่อหน้าผู้เขียนต้องรู้จักใช้ประโยคใจความสำคัญ ประโยคขยาย และรู้จักใช้สำนวนโวหาร ภาษิต คำคมต่างๆ อย่างเหมาะสม ควรเขียนเนื้อเรื่องในน่าอ่าน มีการจัดลำดับเรื่องอย่างชัดเจน

อาจเขียนลำดับตามเวลา ตามเหตุตามผล จากส่วนเล็กไปหาส่วนใหญ่ จากเรื่องที่สำคัญน้อยไป เรื่องที่สำคัญมาก นอกจากนี้เนื้อความของเรื่องต้องเข้มข้นเต็มไปด้วยสาระ มีหลักฐานน่าเชื่อถือ และมีความคิดดี

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546: 64) กล่าวว่า เนื้อเรื่องคือเนื้อหาสาระที่จะเขียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะสะท้อนความรู้สึกริณีคิด และประสบการณ์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านเปรียบได้ว่า เนื้อเรื่องเป็นหัวใจของเรียงความ ซึ่งผู้เขียนจะต้องลำดับความให้ต่อเนื่องว่าควรเริ่มต้นด้วยอะไร และดำเนินไปอย่างไร ต้องใช้ภาษาถูกต้อง แจ่มแจ้ง ไม่วกวน ข้อความต่าง ๆ ในส่วนเนื้อเรื่องนี้ต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน คือ มีความสัมพันธ์ภาพ เป็นเรื่องเดียวกันตลอดคือมีเอกภาพและได้สาระคือมีสารัตถภาพ

จากหลักการเขียนเนื้อเรื่องดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเขียนเนื้อเรื่องเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ก่อนเขียนควรวางโครงเรื่อง จะต้องเขียนลำดับความให้ต่อเนื่องสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกันโดยตลอดใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน แจ่มแจ้ง ได้สาระประโยชน์และความสมบูรณ์

3) หลักการเขียนสรุป

ได้มีผู้รู้กล่าวถึง หลักการเขียนสรุป ดังนี้

สิทธิ พิณภูวดล และคณะ (2514: 109) กล่าวว่า การสรุปหรือบทลงท้าย เป็นการสรุปความคิดเห็นหรือนำเอาข้อความสำคัญมากกล่าวย้ำให้เด่นชัดเพื่อให้ผู้อ่านจับประเด็นความคิดสำคัญได้แน่นอนยิ่งขึ้น

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2541: 152 - 153) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนสรุปไว้ว่า การสรุปเป็นการทิ้งท้ายเรื่องให้ผู้อ่านประทับใจหรือเข้าใจอย่างชัดเจนว่า ผู้เขียนต้องการอะไร อาจสรุปด้วยการย่อสาระสำคัญของเนื้อเรื่องเพื่อย้ำความ สรุปด้วยการฝากข้อคิดข้อเสนอแนะไว้อย่างน่าฟังหรืออาจสรุปด้วยคำคม คำประพันธ์ สำนวน ภาษิตที่ประทับใจ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546: 16) กล่าวว่า การสรุปสาระของเรียงความนั้นจะต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับทั้งคำนำและเนื้อเรื่อง

วาสนา บุญสม (2538: 16) ให้ข้อเสนอแนะว่า สรุปเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งของการเขียนเรียงความ ผู้เขียนควรจบเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกริณีประทับใจ ฟังพอใจ หรือได้รับสิ่งแปลกใหม่ ผู้เขียนอาจใช้วิธีสรุปจุดประสงค์ของเรื่อง การร้องขอหรือชักจูงใจผู้อ่านกระทำการบางสิ่งบางอย่างหรือฝากข้อคิดเตือนใจแก่ผู้อ่านได้ตามเหมาะสม

สรุปได้ว่า การเขียนสรุปเป็นกล่าวปิดเรื่องให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งคำนำ และเนื้อเรื่อง ให้เข้าใจเรื่องราว ได้รับประเด็นความคิดที่สำคัญ และเกิดความประทับใจ

2.2.3 หลักการสอนเขียนเรียงความ

วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2540: 31 - 35) กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาการเขียนเรียงความ สรุปได้ดังนี้

1. การเขียนประโยคหรือแต่งประโยคเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดของการเขียน การสอนแต่งประโยคควรมีการพัฒนาารูปประโยคขึ้นไปตามขั้นและวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยฝึกแต่งประโยคความเดียว ประโยคความรวม และครูอาจกำหนดคำที่ให้นักเรียนฝึกแต่งประโยค

2. การเขียนข้อความสั้น ๆ การฝึกเขียนในขั้นนี้จะเน้นที่ความถูกต้องของการใช้คำ การลำดับเรื่องหรือความคิดและการขยายความคิดเป็นสำคัญ วิธีการฝึกเริ่มจากฝึกเขียนบรรยายข้อเท็จจริงสั้น ๆ การฝึกเขียนจากสิ่งที่เห็นซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการเขียนคำนำและสรุป

3. การเขียนเรื่องอย่างอิสระ เป็นการเขียนเรื่องราวโดยยังไม่ยึดรูปแบบใด ๆ แต่มุ่งเน้นให้นักเรียนเขียนเรื่องราวได้เป็นสำคัญ ซึ่งการฝึกอาจให้เขียนเรื่องจากประสบการณ์จากจินตนาการ และฝึกเขียนโครงเรื่อง ซึ่งการฝึกเขียนนี้ต้องอาศัยสื่อหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ มาช่วย

4. การเขียนเรื่องที่มีรูปแบบหรือองค์ประกอบเฉพาะ เป็นการฝึกเขียนเรื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้ ตามรูปแบบการเขียนเรียงความ ครูควรชี้แนะวิธีเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป แล้วให้นักเรียนฝึกเขียนทีละส่วนให้ได้ก่อน การฝึกควรฝึกจากง่ายไปหายาก ฝึกจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม ฝึกจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัว

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528: 82) ให้ข้อเสนอแนะในการสอนเขียนเรียงความ สรุปได้ว่า

1. เรื่องที่จะนำมาใช้สอนเรียงความนั้น ควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนเลือกเรื่องที่จะเขียนด้วยตนเอง

2. ความคิดในการเขียนเรียงความสำคัญมาก ครูควรหาวิธีการช่วยหรือเร้าใจให้คิดว่าจะเขียนอย่างไรจึงจะน่าสนใจ อาจใช้การสนทนาซักถามนำตัวอย่างเรียงความที่ดีมาให้อ่าน ใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม ให้นักเรียนออกมาแสดงท่าทางแล้วให้เพื่อนเขียนบรรยาย

3. การสอนเขียนเรียงความอาจทำได้หลายวิธี เช่น เริ่มต้นด้วยการแต่งประโยคจากคำศัพท์ที่กำหนดให้ แล้วนำประโยคเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นข้อความ เป็นย่อหน้า หรือให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะเขียนก่อนลงมือเขียน ช่วยกันวางโครงเรื่อง

4. ในการเขียนเรียงความเรื่องที่เป็นความรู้ ควรแนะวิธีการหาความรู้ให้นักเรียน เมื่อตรวจงานเขียนแล้วพบข้อบกพร่องครูต้องแก้ไขและส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เขียนได้ดีโดยนำผลงานมาติดหน้าชั้น

จรรยา ศรีพันระบุตร (2533: 51 – 52) สรุปหลักการสอนเขียนเรียงความไว้ว่า ครูควรสอนเขียนให้สัมพันธ์กับการฟัง การอ่าน และการพูด สำหรับเด็กฝึกใหม่ควรเริ่มที่การฝึกแสดงความคิดเห็นด้วยการพูดก่อนแล้วจึงค่อยเขียนเริ่มเขียนโดยการแต่งประโยคหลัก ประโยคย่อย และประโยคขยาย แล้วจึงเรียบเรียงเป็นข้อความ เป็นย่อหน้าเป็นตอน และเป็นเรื่องสั้นหรือยาวตามลำดับ การเขียนต้องยึดโครงเรื่องเป็นกรอบของเนื้อหาสาระ และกระบวนการ ครูต้องย้ำเรื่องวัตถุประสงค์ของการเขียน สอนให้นักเรียนมองภาพรวมของหัวเรื่องที่จะเขียนโดยการถามนำเป็นตอน ๆ จัดกิจกรรมเสริมเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดใช้สื่อหรืออุปกรณ์ช่วยในการเขียนเพื่อกระตุ้นความสนใจ ฝึกให้นักเรียนรู้จักทบทวนหรือตรวจผลงานของตนเอง ปรับปรุงเนื้อเรื่อง ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา พัฒนาลีลาการเขียนของแต่ละบุคคล ตลอดจนส่งข้อมูลย้อนกลับให้เด็กทราบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดให้ทันเวลาอยู่เสมอ กระบวนการและขั้นตอนการสอนแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวความคิดในเรื่องที่จะเขียน ฝึกให้รู้จักวางโครงเรื่องก่อนลงมือเขียน ให้นักเรียนเขียนโดยขยายโครงเรื่องเป็นตอน ๆ ไป ฝึกให้ทบทวน ตรวจทาน และแก้ไขผลงานของตนเอง เช่น ความถูกต้องของภาษา วรรคตอน การเรียงลำดับแนวความคิด ลีลาการเขียน การเติมแต่งรสชาติของเรื่องให้ถูกรสนิยมของผู้อ่าน

สรุปหลักการสอนเขียนเรียงความ ครูควรสอนแต่งประโยคข้อความสั้น ๆ ตามขั้นตอนและวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยเน้นการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ลำดับเรื่องได้ถูกต้อง ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่สนใจ จากประสบการณ์หรือจินตนาการในระยะแรกให้นักเรียนเขียนเรื่องราวโดยไม่มีขีดรูปแบบ ฝึกเขียนโครงเรื่อง แล้วค่อยสอนวิธีการเขียนองค์ประกอบของเรียงความทีละส่วน มีการใช้สื่ออุปกรณ์นำตัวอย่างมาให้คุณเพื่อกระตุ้นความคิดความสนใจ การตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขผลงานของตนเอง และครูส่งเสริมให้กำลังใจแก่นักเรียนที่เขียนได้ดีเพื่อการพัฒนาการเขียนตลอดเวลา

2.2.4 การประเมินผลการเขียนเรียงความ

ในการสอนเขียนเรียงความ เมื่อจัดกิจกรรมการสอนมีกระบวนการสอนวิธีต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็กแล้ว การประเมินผลก็เป็นกระบวนการสอนที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการเขียนของนักเรียน มีผู้เสนอแนะแนวการตรวจผลงานและการประเมินผลการเขียนเรียงความไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539: 63 - 65) ได้เสนอเกณฑ์การประเมินในหนังสือคู่มือการสร้างเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติไว้ ดังนี้ หัวข้อการประเมินและเกณฑ์การประเมิน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1) องค์ประกอบ 3 คะแนน

- (1) คำนำ
- (2) เนื้อเรื่อง
- (3) สรุป

2) เนื้อหา 3 คะแนน

- (1) ความสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง
- (2) ข้อเท็จจริง หลักฐานอ้างอิง สาระ
- (3) แนวคิด

3) การใช้ภาษา 3 คะแนน

- (1) การใช้ถ้อยคำ สำนวน โวหาร
- (2) การลำดับความ
- (3) การสะกดคำ วรรคตอน

4) เจตคติ 1 คะแนน

- (1) ทำงานได้สะอาดเรียบร้อย

วรรณ บัวเกิด (2537: 261 - 265) ได้เสนอแนะวิธีการตรวจงานเขียนสรุปได้ว่า การประเมินทักษะการเขียน ผู้สอนควรกำหนดวิธีการตรวจให้ชัดเจนว่าจะใช้วิธีตรวจเชิงวิเคราะห์ ซึ่งวิธีนี้ผลการให้คะแนนมีความเที่ยงสูงแต่มีความตรงต่ำ หรือจะใช้วิธีตรวจเชิงมวลสังเคราะห์ วิธีนี้ผลการให้คะแนนมีความเที่ยงต่ำความแต่มีความตรงสูง การสร้างเกณฑ์การประเมินงานเขียนแต่ละประเภทควรให้ครอบคลุมในด้านเนื้อหา รูปแบบ การใช้ภาษา ส่วนการตรวจควรใช้ผู้ตรวจอย่างน้อย 2 คน โดยมีขั้นตอนและวิธีการตรวจที่มีความตรงและมีความเที่ยงในระดับสูง

เรืองอุไร กุศลาสัย (2518: 10) ให้หลักการตรวจเรียงความไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่องให้ 50 % ประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ความคิด
เห็นมีความยาวไม่น้อยกว่า 1 หน้า
2. รูปแบบให้ 10 % เช่น การย่อหน้า การใช้เครื่องหมาย
วรรคตอน เว้นวรรคตอนถูกต้องหรือไม่ ตลอดจนตัวสะกด
3. สำนวนให้ 30 % มีความดี ประโยครัดกุม กระชับมีลีลา
รู้จักเปรียบเทียบ รู้จักใช้สำนวนโวหาร
4. เบ็ดเตล็ดให้ 10 % เช่น เขียนตัวหนังสือไม่ขัด อ่านยาก
เขียนสกปรก มีรอยลบ ขูดฆ่า

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526 : 27) ได้ให้เกณฑ์ในการวัดผล
การเขียนเรียงความ 100 คะแนน การวัดผลมีการให้น้ำหนักแตกต่างกันไป ดังนี้

1) ชื่อเรื่อง	5 คะแนน
2) คำนำ	10 คะแนน
3) สารเนื้อเรื่อง	40 คะแนน
4) สรุปหรือบทส่งท้าย	10 คะแนน
5) สำนวนภาษาความต่อเนื่องของใจความสละสลวย	20 คะแนน
6) รูปแบบ	5 คะแนน
7) ตัวสะกด วรรคตอน ความสะอาด	10 คะแนน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 281 – 283) ได้เสนอเกณฑ์
ในการตรวจเรียงความไว้ในหนังสือการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ดังนี้
เกณฑ์ในการตรวจเรียงความ คะแนนเต็ม 20 คะแนน อาจพิจารณา
เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบ

องค์ประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียง
ความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0	ไม่มีเนื้อเรื่อง
คะแนน 1	มีเนื้อเรื่อง แต่ขาดองค์ประกอบอื่น
คะแนน 2	มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2. เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มี
ประเด็นน่าสนใจและมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้
คะแนน ดังนี้

- คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด
- คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด
- คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูล
สนับสนุน
- คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่า
สนใจ มีข้อมูลสนับสนุน
- คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่า
สนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

3. ความคิดเชิงสร้างสรรค์

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจสอดคล้องความคิด
ข้อคิด หรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม
คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์
- คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่
- คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม
- คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่า
ต่อตนเองและสังคม
- คะแนน 4 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดคล้องคิด ข้อคิดหรือข้อเสนอ
แนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และคุณค่า
ต่อตนเองและสังคม

4. การใช้ภาษา

การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวน
โวหารหรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่วกวน
คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง
- คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง
- คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

5. อักษรวิธี

อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนเป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิดเกิน 13 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 10–12 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 7–9 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 4–6 แห่ง

คะแนน 4 สะกดคำ ใช้อักษรย่อ ใช้สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอนผิด 1–3 แห่ง

6. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของชิ้นงานโดยภาพรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก หรือสกปรก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

จากเกณฑ์การตรวจผลงานและการประเมินผลการเขียนเรียงความที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการประเมินเพื่อทำให้ทราบถึงความสามารถในการเขียนของตัวนักเรียนเอง นักเรียนสามารถนำมาพัฒนาทักษะการเขียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนผู้ตรวจการเขียนเรียงความ

สามารถเลือกและกำหนดใช้หรือตัดแปลงเกณฑ์การตรวจผลงาน การให้คะแนนตามสัดส่วนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เขียน วย และความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนต้องมีความเที่ยงตรงและวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการด้วย

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีผู้ทำวิจัยที่เกี่ยวกับการเขียนเรียงความไว้ดังต่อไปนี้

พูนศิริ แก้วเพ็ง (2533: 105) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 โรงเรียน นักเรียน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 52.04 อยู่ในเกณฑ์อ่อนตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับสัมฤทธิ์ผลการเรียนภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูควรสอนเรียงความโดยให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่องตามความสนใจกับนักเรียนชอบเขียนเรื่องจากจินตนาการของนักเรียนเอง ปัญหาสำคัญที่พบคือ นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรียงความซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

ธัญญภรณ์ อุชชิน (2542: 57) วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้เทคนิคปฏิบัติการตอบสนองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนการเขียนเรียงความโดยใช้เทคนิคปฏิบัติการตอบสนอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่เรียนการเขียนเรียงความแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พัชรา อภิชิตมานนท์ (บทคัดย่อ: 2543) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แถบบันทึกเสียงและแถบวิดิทัศน์เป็นสื่อการสอน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 60 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีการพัฒนาการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ในระดับสูงขึ้น ทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.5

วีรนุช โจมพรม (บทคัดย่อ: 2542) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความที่สอนโดยใช้ผังมโนภาพและสอนตามปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านสวายหอ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยใช้ผังมโนภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียง

ความสูงกว่่านักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยใช้ผังมโนภาพมีพัฒนาการความสามารถทางการเขียนเรียงความสูงกว่่านักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขจิตพรรณ ประดิษฐ์พงศ์ (2535) ศึกษาการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้กิจกรรมซินเนคติกส์ (Synectics activities) ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนโดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์สูงขึ้น

สุรภี พันธุ์โกศล (บทคัดย่อ: 2542) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการสอนเขียนเรียงความ การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความด้วยวิธีการต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาผลการใช้การเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ จังหวัดตาก มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร
2. รูปแบบการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ จังหวัดตาก จำนวน 27 คน ปีการศึกษา 2547

2. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (One – Group – Pretest – Posttest Design) โดยทดสอบความสามารถทางการเขียนเรียงความก่อนและหลังการเรียนเขียนเรียงความ โดยการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

$$O_1 \times O_2$$

เมื่อกำหนดให้

O_1 หมายถึง คะแนนการทดสอบก่อนเรียน

O_2 หมายถึง คะแนนการทดสอบหลังเรียน

X หมายถึง การสอนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 12 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 1 ชั่วโมง

3.2 แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ จำนวน 2 ฉบับ

3.3 แบบประเมินผลงาน การเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป และการเขียนเรียงความ ซึ่งครูใช้สำหรับประเมินผลงานของนักเรียน ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การประเมิน เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เริ่มประเมินตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

3.4 แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งครูใช้สำหรับประเมินนักเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม เป็นรายกลุ่ม ทุกแผนการจัดการเรียนรู้

3.5 แบบประเมินพฤติกรรม การเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งครูใช้สำหรับประเมินนักเรียน พฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ของกลุ่มตนเอง และกลุ่มเพื่อน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีสอนการเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 3) คู่มือและเอกสารหลักสูตรที่เกี่ยวกับการสอน ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คำอธิบาย รายวิชา

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความและการเรียนแบบ ร่วมมือ

1.4 กำหนดหน่วยการเรียนรู้และแผนภาพความคิดการเขียนเรียงความโดยการ เรียนแบบร่วมมือ

1.5 เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้

1.6 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดย กำหนดหัวข้อการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องเหมาะสม โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

กิจกรรมเสนอแนะ และบันทึกผลหลังสอน แผนการจัดการเรียนรู้ ที่จัดทำเพื่อการวิจัย มีจำนวนทั้งสิ้น 12 แผนดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
1	เขียนคำสารพัด	1. การเขียนคำจากภาพ (แผนที่ 1)	นักเรียนเขียนคำที่เกี่ยวข้องจากภาพให้ได้คำที่มีความหมายมากที่สุดเป็นรายบุคคลแล้วร่วมกันสรุปเป็นผลงานกลุ่ม
2	จัดประโยคน่าฟัง	1. การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวจากภาพ 2. การเขียนแต่งประโยคเรื่องราวจากคำ (แผนที่ 2,3)	นักเรียนแต่งประโยคเรื่องราวจากภาพและคำที่กำหนดให้ โดยให้ทำเป็นรายบุคคลก่อน แล้วร่วมกันพิจารณาสรุปเป็นผลงานกลุ่ม
3	เรียงถ้อยคำจากภาพ	1. การเขียนแต่งประโยคจากคำ 2. การเขียนแต่งประโยคจากภาพ (แผนที่ 4,5)	- นักเรียนแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ - นักเรียนเขียนคำที่สอดคล้องกับภาพและแต่งประโยคจากคำที่เขียนนั้น อย่างน้อยภาพละ 4 ประโยค เป็นรายบุคคล และสรุปเป็นผลงานกลุ่ม ส่งครู 1 ชิ้น

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
4	ซาบซึ้ง ความสัมพันธ์	1. การวางโครงเรื่อง 2. การเขียนคำนำ 3. การเขียนเนื้อเรื่อง 4. การเขียนสรุป (แผนที่ 6,7,8,9)	- ครูอธิบายและให้ดูตัวอย่าง - เรียงความ - การวางโครงเรื่อง - การเขียนคำนำ - การเขียนเนื้อเรื่อง - การเขียนสรุป - นักเรียนช่วยกันทำกิจกรรมข้างต้น - นักเรียนในแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ข้างต้น เป็นรายบุคคลและช่วยกันพิจารณา สรุปเป็นผลงานกลุ่ม
5	สร้างสรรค์เรื่อง ประเทืองปัญญา	การฝึกทักษะการเขียน เรียงความ (แผนที่ 10,11,12)	- ครูทบทวนรูปแบบการเขียนเรียงความ - นักเรียนเขียนเรียงความเป็นรายบุคคลและคัดเลือกผลงานที่ดีเป็นผลงานของกลุ่ม

ก่อนการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยที่ 1 เป็นการทดสอบการเขียนเรียงความก่อนเรียน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที และหลังจากการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยที่ 5 เสร็จสิ้นแล้ว เป็นการทดสอบการเขียนเรียงความหลังเรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือเพื่อศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความเป็นรายบุคคล

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน ตรวจสอบ ความสอดคล้องของเนื้อหา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผลการใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ แล้วปรับปรุงแก้ไข แผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 คน พอสรุปได้ดังนี้คือ ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เขียนสาระสำคัญของแผน ฯ ให้กระชับ ตัดข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องออก และเพิ่มเติมส่วนที่ขาดหายไป ในจุดประสงค์การเรียนรู้ ควรพิมพ์หนังสือให้ถูกต้อง และไม่พิมพ์ผิดคำ ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ควรมีเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินผลงานแบบท้ายด้วย เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเท่ากับ 0.50-1.0

2. การสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษา สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี และสาระการเรียนรู้รายปี ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากคู่มือการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือครู หนังสือแบบเรียน มีข้อสรุปว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ควรมีทักษะการเขียนดังนี้

ก. เขียนคำตามความหมายและตัวสะกดการันต์ เช่น การเขียนคำจากภาพ เป็นต้น

ข. การเขียนประโยค ข้อความและเรื่องราว เช่น การเขียนประโยคบอกเรื่องราว จากภาพ และคำ เป็นต้น

ค. การเขียนเรียงความ แสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการ เขียนจินตนาการ และเขียนจดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

2.2 จัดทำแบบทดสอบให้นักเรียนเขียนเรียงความจากภาพ ประสบการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ที่นักเรียนประทับใจ และเป็นเรื่องใกล้ตัว เช่น ครอบครัวยุติธรรม ประเพณีในท้องถิ่น สภาพแวดล้อม โดยใช้สื่อรูปภาพเป็นเครื่องเร้าความสนใจ ให้นักเรียนเกิดภาพในใจแล้ว เขียน

แต่งประโยคเรียบเรียงเป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่องกัน ได้กำหนดภาพสำหรับการทดสอบ การเขียน เรียงความไว้ 2 ภาพ โดยใช้เวลาทดสอบ 30 นาที และเขียนเรื่องที่มีความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด

- 1.) ภาพเหตุการณ์
- 2.) ภาพประเพณีลอยกระทง
- 2.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนเรียงความให้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเรียงความให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 คน เพื่อพิจารณาให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน รวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมด้าน คำสั่ง การกำหนดความยาวของเรื่อง เวลาที่ใช้ในการเขียนเรื่องผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 คน เห็นด้วย สรุปได้ว่า แบบทดสอบนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้ทดสอบ

3. การสร้างเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความ

การสร้างเกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตร หนังสือแบบเรียน คู่มือครูวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 รวมทั้งเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการสอนและหลักการเขียนเรียงความที่ดี และ เกณฑ์การประเมินผลงานการเขียนเรียงความ เพื่อนำมาสร้างเกณฑ์การประเมินในการวิจัยครั้งนี้

3.2 ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินผลการเขียนเรียงความของกรมวิชาการ มาปรับ ให้เหมาะสมกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งเป็นคะแนน 6 ส่วนดังนี้

- 1) องค์กรประกอบ 2 คะแนน พิจารณาดังนี้
  - มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
- 2) เนื้อหา 4 คะแนน พิจารณาดังนี้
  - เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจมีข้อมูล สนับสนุนอย่างชัดเจน
- 3) ความคิดเชิงสร้างสรรค์ 4 คะแนน พิจารณาดังนี้
  - การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะ แนวทาง ปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม
- 4) การใช้ภาษา 4 คะแนน พิจารณาดังนี้
  - ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร คำประพันธ์ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่วกวน

5) อักษรวิธี 4 คะแนน พิจารณาดังนี้

- เขียนสะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์เป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย

6) ความสะอาด 2 คะแนน พิจารณาดังนี้

- ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ

คะแนนเต็มของการเขียนเรียงความให้คะแนน 20 คะแนน แบ่งเป็น

ส่วนที่ 1	องค์ประกอบ	2	คะแนน
ส่วนที่ 2	เนื้อหา	4	คะแนน
ส่วนที่ 3	ความคิดเชิงสร้างสรรค์	4	คะแนน
ส่วนที่ 4	การใช้ภาษา	4	คะแนน
ส่วนที่ 5	อักษรวิธี	4	คะแนน
ส่วนที่ 6	ความสะอาด	2	คะแนน

3.3 กำหนดรายละเอียด การให้คะแนนการเขียนเรียงความคะแนนเต็ม

20 คะแนน พิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

1) องค์ประกอบ 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- คะแนน 0 ไม่มีเนื้อเรื่อง
- คะแนน 1 มีเนื้อเรื่อง แต่ขาดองค์ประกอบอื่น
- คะแนน 2 มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2) เนื้อหา 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด
- คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด
- คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุน
- คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุน
- คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

3) ความคิดเชิงสร้างสรรค์ 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์
- คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่
- คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

คะแนน 4 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะ แนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

4) การใช้ภาษา 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับ ความไม่วกวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหารหรือคำประพันธ์ ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่ วกวน

5) อักษรวิธี 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 เขียนสะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิดเกิน 13 แห่ง

คะแนน 1 เขียนสะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 10 - 12 แห่ง

คะแนน 2 เขียนสะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 7 - 9 แห่ง

คะแนน 3 เขียนสะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 4 - 6 แห่ง

คะแนน 4 เขียนสะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 1 - 3 แห่ง

หมายเหตุ การนับคำผิด ถ้าผิดซ้ำคำเดียวกันให้นับเป็น 1 แห่ง

6) ความสะอาด 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

4. การสร้างแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ

การสร้างแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสาร และวารสารต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ ได้ข้อสรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือ มีองค์ประกอบการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ คือ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน และการประเมินการทำงานกลุ่ม

4.2 สร้างแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ โดยกำหนดรายการพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้ครอบคลุมครบทั้ง 5 องค์ประกอบ

4.3 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ โดยแบ่งค่าคะแนน ออกเป็น 3 ระดับดังนี้

3	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับดี
2	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
1	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดความหมายของคะแนนที่ได้จากการสังเกตและการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.51 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51-1.99 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับปรับปรุงค่อนข้างพอใช้

ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.50 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้

ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-2.99 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้ค่อนข้างดี

ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.00 คะแนน หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับดี

4.4 นำแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

4.5 นำแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดลองด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ขออนุญาตผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ จังหวัดตาก เพื่อเก็บข้อมูล

4.2 ทำการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยตนเอง

4.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความก่อนเรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ 2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 30 นาที แล้วสอนเขียนเรียงความโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แต่ละแผนใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4.4 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 – 12

4.5 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทดสอบความสามารถทางการเขียนเรียงความโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนการเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนประชากร

5.2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคะแนนยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนประชากร

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเขียนเรียงความของเรียงความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเขียนเรียงความก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ
2. ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของผลการเขียนเรียงความระหว่างเรียน
3. ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียน โดยครูผู้สอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเขียนเรียงความก่อนและหลังเรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ก่อนและหลังเรียนเขียนเรียงความ โดยการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่

รายการ	จำนวนนักเรียน (คน)	ฉบับที่	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)
ก่อนเรียน	27	ฉบับที่ 1	11.81	2.93
		ฉบับที่ 2	12.40	2.89
หลังเรียน		ฉบับที่ 1	14.18	8.44
		ฉบับที่ 2	15.00	8.88

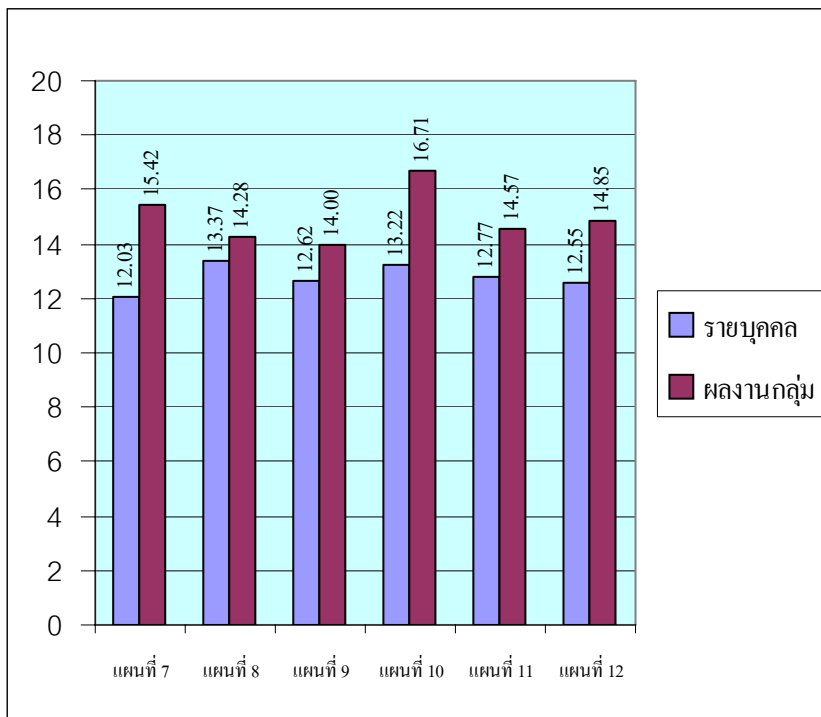
จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้ง 2 ฉบับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียนเรียงความระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียนเรียงความระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินผลงาน นักเรียนเป็นรายบุคคลและผลงานกลุ่ม

คะแนนเฉลี่ย แผนที่	แผนที่ 7	แผนที่ 8	แผนที่ 9	แผนที่ 10	แผนที่ 11	แผนที่ 12
คะแนนรายบุคคล	12.03	13.37	12.62	13.22	12.77	12.55
คะแนนผลงานกลุ่ม	15.42	14.28	14.00	16.71	14.57	14.85

จากตารางที่ 4.2 สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพ เพื่อเปรียบเทียบผลงานการเขียนเรียงความระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือเป็นรายบุคคลและผลงานกลุ่ม ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลการเขียนเรียงความระหว่างเรียน
 ของนักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรายบุคคล
 และผลงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
 บ้านแม่กลองใหม่

จากตารางที่ 4.2 และภาพที่ 4.1 พบว่า ผลงานในการเขียนเรียงความระหว่าง
 เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เขียนเรียงความ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีคะแนน
 เฉลี่ยของกลุ่มดีกว่าคะแนนเฉลี่ยของรายบุคคล สืบเนื่องมาจากคะแนนเฉลี่ยของการเขียนเรียงความของ
 ผลงานกลุ่มสูงกว่าผลงานเป็นรายบุคคลทุกแผนการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียน โดยครูผู้สอน

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียน โดยครูผู้สอน

ชื่อกลุ่ม คะแนนที่ได้	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	แผนที่	ระดับ คะแนนเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
กลุ่มมะลิ	35	37	35	38	35	42	42	42	42	41	42	40	2.80
กลุ่มมังกรไฟ	22	30	22	26	25	38	38	39	41	37	29	33	2.26
กลุ่มกุหลาบ	31	33	33	38	33	42	42	42	42	41	40	41	2.73
กลุ่มดาวเรือง	31	33	31	27	38	41	40	42	42	36	34	35	2.56
กลุ่มกระดาษ	34	32	34	39	38	42	42	42	42	41	42	41	2.79
กลุ่มสิงห์โต	30	31	30	36	22	38	39	38	38	36	29	37	2.40
กลุ่มเขี้ยว	30	29	31	33	31	38	42	42	41	32	32	36	2.48
ระดับคะแนนเฉลี่ย	2.17	2.29	2.20	2.42	2.26	2.87	2.91	2.93	2.94	2.69	2.53	2.68	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับคะแนนเฉลี่ยในการประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนโดยรวมตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ คือ นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้ค่อนข้างดี

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้การเรียนแบบร่วมมือ ที่มีผลต่อการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ จังหวัดตาก” มีสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนแบบร่วมมือ

1.2 การดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ จังหวัดตาก จำนวนนักเรียน 27 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 12 แผน ใช้เวลาสอน แผนละ 1 ชั่วโมง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความ จำนวน

2 ฉบับ

ข. แบบประเมินผลงานการเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป และการเขียนเรียงความ ซึ่งครูใช้สำหรับประเมินผลงานของนักเรียน ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การประเมินเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เริ่มประเมินตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

ค. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งครูใช้สำหรับประเมินนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม เป็นรายกลุ่มทุกแผนการจัดการเรียนรู้

ง. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งครูใช้
สำหรับประเมินนักเรียนพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน

1.2.3 คุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ แผนการจัดการ
เรียนรู้ แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน แบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบ
ร่วมมือ ดังนี้

1) การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนการ
จัดการเรียนรู้ 12 แผน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ตรวจสอบได้ค่าความสอดคล้องของแผนการ
จัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.50 - 1.00

2) การตรวจสอบแบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน แบบ
สังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เขียนเรียงความก่อนและหลังการเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบประเมินผลงานการ
เขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุปและการเขียนเรียงความ แบบสังเกต แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน
แบบร่วมมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำ

1.2.4 การดำเนินการทดลอง

ก่อนทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เขียนเรียงความก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ วัดความสามารถทางการเขียนเรียงความแบบอัตนัย
จำนวน 2 ฉบับกับนักเรียนแล้วทดลองสอนวันละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 วัน โดยผู้วิจัย
ดำเนินการด้วยตนเอง เริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2547 เป็นต้นไป จนครบทั้ง 12
แผน ในระหว่างเรียน ทำการประเมินผลงานการเขียนเรียงความของนักเรียนเป็นรายบุคคล และ
เป็นรายกลุ่ม ตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 รวม 6 ครั้ง เมื่อ
สิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน
แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความก่อนและหลัง
เรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ

2) ศึกษาผลงานการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนเขียน
เรียงความแบบร่วมมือเป็นรายบุคคลและเป็นงานกลุ่ม

3) สังเกตพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนใน
ระหว่างเรียนเป็นรายกลุ่ม

1.2.6 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ จังหวัดตาก ปრაภุผล ดังต่อไปนี้

1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความก่อนหลังเรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความหลังเรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียน

2) ในด้านผลงานการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นรายบุคคลและเป็นงานกลุ่ม พบว่า คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลงานกลุ่มในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลงานเป็นรายบุคคล

3) การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน โดยสังเกตขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนทุกกลุ่มอยู่ในระดับพอใช้และส่วนใหญ่มีการปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างดี

2. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเขียนเรียงความก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยบุญฤทธิ์ อุชชิน (2542:57) ที่ว่า นักเรียนที่เรียนการเขียนเรียงความโดยใช้เทคนิคปฏิบัติการตอบสนอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่เรียนการเขียนเรียงความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจิตพรรณ ประดิษฐ์พงศ์ (2535) ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนโดยใช้กิจกรรมจินเนติกส์ สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเขียนเรียงความ ต้องมีการพัฒนาทักษะการเรียงความด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปทำให้ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านการเขียนและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและงานวิจัยของสุรภี พันธุ์โกศล (2542) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงกับการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1990 อ้างถึงใน สุจินต์ วิศวกรรมนท์ และ พัชรี ผลโยธิน 2544: 35-43) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลม การเรียนรู้ต้องมีองค์ประกอบดังนี้ คือ มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกัน ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม มีความรับผิดชอบส่วนบุคคล มีทักษะทางสังคม และการทำงาน ร่วมกันและมีการประเมินการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องมีการจัดสภาพการณ์ที่ทำให้ เกิดองค์ประกอบทั้ง 5 มีการวางแผนการจัดกิจกรรม และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนตามลำดับ ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบวงกลมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนเขียนเรียงความได้ดีและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเขียนเรียงความสูงขึ้น

2.2 การศึกษาผลงานการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยการเรียน แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยการประเมินในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ถึงแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 12 ที่เป็นผลงานกลุ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของผลงานเป็นรายบุคคลทุกแผน

ทั้งนี้เพราะครูให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบฝึกทักษะทาง สังคมเพื่อให้งานกลุ่มมีประสิทธิภาพ ติดตามพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนในการทำงาน ให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหาและพยายามช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับ ครูคอยให้ กำลังใจและให้คำชมเชยแก่นักเรียน นอกจากนี้ได้จัดแบ่งกลุ่มนักเรียนในแต่ละกลุ่มให้มีสมาชิก จำนวนที่เหมาะสม คือ กลุ่มละ 4 คน โดยให้มีจำนวนชายหญิงใกล้เคียงกัน ครูใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจคติของการเรียนรู้แบบร่วมมือดังที่ พรรณรัศมี เ่งธรรมสาร (2533: 37) กล่าวว่า บทบาทของครูเปลี่ยนจากเป็นผู้ควบคุมชั้นเป็นเพียงผู้แนะนำให้นักเรียนใช้ข้อมูลทั้งหลาย ดำเนินการบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ และเป็นเพียงผู้จัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียน ของนักเรียน และสอดคล้องกับสุมนทนา พรหมบุญ (2540: 63) ที่ว่าครูควรแบ่งนักเรียนใน ห้องเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2 - 5 คน สมาชิกที่มีความสามารถ เพศละกัน ทั้งชี้แจง กรอบกิจกรรมให้ทุกคนให้ทุกคนเข้าใจข้อกำหนดที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และต้องสร้าง บรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่สมาชิกในกลุ่ม ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและคอยช่วยเหลือ ใ้รางวัล คำชมเชย เมื่อเห็นนักเรียนทำงานร่วมกันเป็น กลุ่มด้วยความสำเร็จ

นอกจากนี้ นักเรียนแต่ละคนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเข้าใจบทบาทของตนเองให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้กำลังใจกัน สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบผลงานของกลุ่มสมาชิก ทุกคนยอมรับและเข้าใจแบบฝึกหรืองานชิ้นนั้น โดยลงลายมือชื่อรับรองดำเนินกิจกรรมตาม ขั้นตอน แก้ไขข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล ตามหลักประชาธิปไตย พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขผลงานตาม

คำแนะนำของครู และประเมินการทำงานโดยกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับสุเมธชา พรหมบุญ (2540: 62) ที่ได้กล่าวว่า นักเรียนต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อสมาชิกทุกคนปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนๆ ในกลุ่ม จะร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือมีผลการเขียนเรียงความดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนโดยแบบร่วมมือทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงาน ทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคม นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันแต่ทุกคนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีจุดมุ่งหมายเดียวกันผลงานที่ได้จึงเป็นผลงานซึ่งเกิดจากผลรวมกลุ่มสอดคล้องกับพรรณรัศมี เก้าธรรมสาร (2533:35) และ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2541: 37) ที่ว่าการเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนแบบทำงาน รับผิดชอบร่วมกัน จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของตัวเองเท่า ๆ กับรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกในกลุ่มด้วย เพื่อให้บรรลุจุดหมายซึ่งทุกคนยอมรับจุดมุ่งหมายร่วมกันและเมื่อพัฒนาสำเร็จแล้ว ส่งผลให้ผู้ร่วมงานเกิดความพอใจ

ในการเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนยังได้วางโครงเรื่องก่อนเขียน สอดคล้องกับ อัญชลี ทองเอน (2541: 168) ที่กล่าวว่า เนื้อเรื่องเป็นใจความส่วนใหญ่ของเรื่องก่อนเขียนควรวางโครงเรื่องเอาไว้ก่อน เรียงลำดับให้ดีแล้วเริ่มเขียนไปที่ละตอนให้ได้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป มีการจัดลำดับให้ดีแล้วเริ่มเขียนไปที่ละตอนให้ได้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป มีการจัดลำดับเรื่องอย่างชัดเจนและเขียนเนื้อเรื่องตามประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนทำให้เขียนได้ดี มีความคิดดีและมีหลักฐานน่าเชื่อถือ ซึ่งตรงกับความคิดของ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546: 64) ที่ว่าเนื้อเรื่องคือเนื้อหาสาระที่จะเขียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะสะท้อนความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน เปรียบได้ว่า เนื้อเรื่องเป็นหัวใจของเรียงความ

จากการวิจัยพบข้อสังเกตว่า การที่นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียนเรียงความมาก และสามารถเขียนเรียงความได้ดีเป็นเพราะมีข้อมูลอย่างเพียงพอ เป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ มีความคุ้นเคย และเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน ส่วนกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อย เป็นเพราะว่านักเรียนขาดทักษะการเขียนคำ การเขียนประโยคที่ถูกต้อง สละสลวยมีความหมายชัดเจนต่อเนื่องกันและยังมีทักษะการเขียนส่วนต่างๆ ของเรียงความน้อยไป สอดคล้องกับสมถวิล วิเศษสมบัติ (2528: 82) ซึ่งให้ข้อเสนอแนะว่าเรื่องที่จะนำมาใช้สอนเรียงความนั้นควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ นักเรียนจะมีข้อมูลในการเขียนเพียงพอทำให้

สามารถเขียนเรื่องราวที่มอบหมายได้ และมีผลงานการเขียนเรียงความที่มีลักษณะดังที่
วรรณวิไล พันธุ์ลีดา (2540: 31 - 35) กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาการเขียนเรื่องจากหัวข้อที่
กำหนดให้ตามรูปแบบการเขียนเรียงความ ควรชี้แนะวิธีการเขียนคำนำ เนื้อเรื่องและสรุป แล้วให้
นักเรียนฝึกเขียนทีละส่วนให้ได้ก่อน

ดังนั้นการสอนเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ในการ
เขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2.3 การสังเกตพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียน โดยครูสังเกตพฤติกรรมกา
เรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม พบว่า พฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนทุกกลุ่มอยู่ใน
ระดับพอใช้และส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ระดับค่อนข้างดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนรู้ถึงประโยชน์
และบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกกลุ่มในการเรียนแบบร่วมมือ ชอบการเป็นผู้นำกลุ่ม
กล้าแสดงออกในการพูด ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม มีความสนุกสนานเพลิดเพลินใน
การเรียน และได้รับความรู้จากเพื่อนร่วมงานมากขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองและ
ของกลุ่มสูงขึ้น ดังที่ สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล (2538: 21 - 22) กล่าวไว้ว่าประโยชน์ของการเรียน
แบบร่วมมือทำให้นักเรียนเรียนด้วยความเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและมีความ
เข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีเจตคติที่ดี รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เกิดการพัฒนาความเป็นผู้นำ ทำให้
เห็นคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและยังสามารถนำ
ประสบการณ์ในการรวมกลุ่มไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

ดังนั้น การเขียนเรียงความโดยการเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียน มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ครูควรใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ โดยเลือกเทคนิคให้เหมาะสมกับเนื้อหา
และระดับชั้นที่สอน

3.1.2 ควรศึกษาวิธีสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิควิธีต่างๆกับ
กลุ่มสาระอื่นๆ ด้วย

3.1.3 การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ควรปรับเวลาให้สอดคล้องกับเนื้อหา
ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาการเขียนเรียงความอย่างต่อเนื่อง

3.2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนลักษณะต่าง ๆ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521) *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2535) *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)*
พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์การศาสนา
- _____. (2539) *คู่มือการสร้างเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- _____. (2545) *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรุงเทพมหานคร*
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (2546) *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษา*
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กุลยา เบญจกาญจน์ (2538) “การอ่านแบบร่วมมือ” *วารสารวิทยจารย์* 93 (มกราคม): 18
- ขจิตพรรณ ประดิษฐ์พงศ์ (2535) “การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โดยกิจกรรมซินเนคติกส์” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา*
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2541)
ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
- จรรยา ศรีพันระบุตร (2533) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเขียนเรียงความของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้และไม่ใช้ชุดฝึกการเขียน”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชาญชัย อาจินสมาจาร (2533) “การเรียนรู้แบบร่วมมือ” *วารสารประชากรศึกษา* 40
(มีนาคม): 19
- ชูศรี สนิทประชากร (2534) “การเรียนรู้โดยการร่วมมือ” *วารสารจันทร์เกษม* 2
(กรกฎาคม-ธันวาคม): 46-47
- ดารณี สมบูรณ์อนุกุล (2539) “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับลักษณะโวหารและความ
สามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจกับความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*
ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ชัยบุญภรณ์ อุชชิน (2542) “การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้เทคนิคปฏิบัติการ
ตอบสนองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จังหวัด
นนทบุรี” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลัก
สูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542) *การสอนภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร สถาบันราชภัฏธนบุรี
- ธีรพัฒน์ ฤทธิทอง (2545) 30 *รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*
พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์ติ้ง จำกัด
- นภดล จันทรเพ็ญ (2539) *การใช้ภาษาไทย* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี
- นฤมล ยุตาคม (2541) “แนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้: การให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง”
ใน *สาระการศึกษาระเบียบการสอน* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญยงค์ เกศเทศ (2539) *เขียนไทย* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2540) “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยกระบวนการกลุ่ม” ใน *ทฤษฎี
การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
- ประสิทธิ์ กาย์กลอน (2518) *การเขียนภาคปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- พรรณรศม์ เเง์ธรรมสาร (2533) “การเรียนรู้แบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน” *สารพัฒนาหลักสูตร*
95 (กุมภาพันธ์) : 35-37
- พัชรา อภิชาติมานนท์ (2543) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้แถบบันทึกและแถบวิดิทัศน์เป็นสื่อการสอน
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิตสาขาการสอนภาษาไทย ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์
- พูนศิริ แก้วเพ็ง (2533) “การศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใน กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เรืองอุไร กุศลาสัย (2518) *คำบรรยายประกอบวิชาภาษาไทย* เอกสารนิเทศการศึกษา
ฉบับที่ 148 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
- วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2540) “การสอนเขียนเรียงความอย่างมีกระบวนการ”

สารพัฒนาหลักสูตร 16 (กรกฎาคม-กันยายน) : 31-35

วรรณ บัวเกิด (2537) “วิธีสอนเพื่อพัฒนาทักษะเขียน” ในเอกสารประมวลสาระชุดวิชา

การพัฒนาทักษะทางภาษา หน่วยที่ 14 หน้า 261-265 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วรรณ โสมประยูร (2539) การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

_____ (2540) “การพัฒนาทักษะการเขียนระดับประถมศึกษา (2)” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา

การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย) หน้า 578 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วรรณ โจมพรหม (2542) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความโดยใช้แผนผังโมโนภาพ

และการสอนตามปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสวยสอ อำเภอ
เมืองจังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา

แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วัฒนา มณีวงศ์ (2542) “ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถทางการเรียนเรขาคณิต

และการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความระดับอุดมศึกษา

กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วาสนา บุญสม (2538) ภาษาไทย 2 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528) วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต

สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล (2538) “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใจ” สารพัฒนาหลักสูตร 14

(เมษายน-มิถุนายน) : 21-22

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8

(พ.ศ.2540-2544) กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สิทธิ พิณีจิวาดล และคณะ (2514) การเขียนและการพูด กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สิริวรรณ ศรีพหล (2536) “รูปแบบการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากกลุ่ม” ในประมวลสาระ

- ชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิธีวิธีทางการสอน หน่วยที่ 10 หน้า 224-225
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สุจินต์ วิสวธีรานนท์ (2536) “การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนร่วมมือกัน” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิธีวิธีทางการสอน หน้า 227-232
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สุจินต์ วิสวธีรานนท์ และพัชรี ผลโยธิน (2544) วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบรูปแบบ
วงกลมการการเรียนรู้ หน้า 34-35 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (เอกสารอัดสำเนา)
- สุมณฑา พรหมบุญ (2540) “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” ใน เอกสารทฤษฎีการเรียนรู้แบบ
มีส่วนร่วม กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี
- สุรภี พันธุ์โกศล (2542) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการเรียนแบบ
ร่วมมือกับการเรียนปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษา อำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2535) “การสังเกตห้องเรียนที่ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือ”
สารพัฒนาหลักสูตร 12 (ตุลาคม-ธันวาคม) : 9
- _____. (2536) “ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ” สารพัฒนาหลักสูตร
12 (มกราคม-มีนาคม) : 3
- อัจฉรา ชีวพันธ์ (2546) ศิลปะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
บริษัท เป็นพับลิชชิง จำกัด
- อัญชลี ทองอม (2541) การพัฒนาการเขียน กรุงเทพมหานคร ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- **รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย**

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นางสาวสิริจิตต์ ปันเงิน
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2
วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ชื่อ นางอุบลรัตน์ บุญลือ
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2
วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก
3. ชื่อ นางสาวทิพวรรณ ลาวเมือง
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2
วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. ชื่อ นายบุญธรรม พุทธิวงศ์
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2
วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

- แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- แบบตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ
- แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ
- แบบประเมินการเขียนเรียงความ

แบบตรวจสอบคุณภาพแผนการสอน

การสอนเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คำชี้แจง ผู้วิจัยได้สร้างแบบตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ การสอนเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อขอคำแนะนำและความคิดเห็นจากท่านนำไปปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพก่อนนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่าน เพียงข้อละ 1 ความคิดเห็น ซึ่งแต่ละข้อจะมีค่าคะแนน ดังนี้

เห็นด้วย   เท่ากับ +1

ไม่แน่ใจ   เท่ากับ 0

ไม่เห็นด้วย   เท่ากับ -1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....

ข้อความความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. สาระสำคัญของเรื่องสามารถสรุปเนื้อหาสาระได้				
2. สาระสำคัญใช้ถ้อยคำเหมาะสม				
3. สาระสำคัญตรงตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่สอน				
4. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระสำคัญและสาระการเรียนรู้				
5. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรม				
6. กระบวนการจัดการเรียนรู้				
6.1 การนำสู่บทเรียนสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน				
6.2 การนำเข้าสู่บทเรียนเข้าใจเหมาะสมกับชั้นเรียน				
6.3 การนำเข้าสู่บทเรียนเข้าใจเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และวัยของผู้เรียน				
6.4 จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมหรือเป็นศูนย์กลาง				
6.5 จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล				
6.6 มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม				
6.7 ลำดับกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมนำไปสู่การสรุปบทเรียนได้				

ข้อคำถามความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
6.8 สอนเนื้อหาได้ถูกต้อง				
7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้				
7.1 สื่อและแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาของบทการเรียนรู้และผู้เรียน				
8 กระบวนการวัดและประเมินผล				
8.1 มีเกณฑ์ในการตรวจผลงานนักเรียน				
8.2 เกณฑ์ที่กำหนดเหมาะสมกับระดับชั้นและเนื้อหา				
8.3 การประเมินโดยใช้แบบทดสอบ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ

คำชี้แจง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ใช้สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโดยสังเกตขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตและบันทึก โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมเมื่อพบว่าเกิดพฤติกรรมนั้นในกลุ่มการเรียนแบบร่วมมือ มีค่าคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

- 3 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับดี
- 2 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
- 1 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ

ชื่อกลุ่ม.....

ประเมินครั้งที่.....แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....หน่วยการเรียนรู้.....

องค์ประกอบการเรียน แบบร่วมมือ	รายการพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียน	ระดับ คะแนน		
		3	2	1
การพึ่งพาซึ่งกันและกัน	1. สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม			
	2. สมาชิกภายในกลุ่มปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ช่วยกันทำงานเสร็จทันเวลา			
	3. กลุ่มมีการวางแผนก่อนทำกิจกรรม			
ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิก ภายในกลุ่ม	4. สมาชิกนั่งเรียนด้วยกันเป็นกลุ่มหันหน้าเข้าหากัน			
	5. ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ได้แย้งหรือถกเถียงด้วยเหตุผล			
	6. สมาชิกช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจแก่กัน			
ความรับผิดชอบส่วนบุคคล	7. กลุ่มและสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบ เข้าใจในงานที่ทำและพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม			
	8. กำหนดบทบาทในการทำงานของสมาชิกและให้สมาชิกผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันในการทำงานครั้งต่อไป			
	9. สมาชิกทุกคนในกลุ่มยอมรับการทำงานของกลุ่มโดยลงนามรับรองงานกลุ่ม			
ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน	10. มีการจัดกลุ่มอย่างรวดเร็ว และไม่ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่น			
	11. นั่งทำงานในกลุ่มของตนเองเท่านั้น ไม่เดินไปมาทั่วห้อง			
	12. สมาชิกทุกคนตรวจสอบผลงานและคำตอบของกลุ่มก่อนนำเสนอ			
การประเมินการทำงานกลุ่ม	13. มีการประเมินผลการทำงานกลุ่ม			
	14. อธิบายการกระทำของสมาชิกทั้งที่เป็นประโยชน์ได้ผลดีและไม่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือ

ชื่อกลุ่ม.....

ประเมินครั้งที่.....แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....หน่วยการเรียนรู้.....

ข้อที่	รายการพฤติกรรมการเรียนแบบร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	มีการจัดกลุ่มแบ่งหน้าที่กันอย่างรวดเร็วและเป็นระเบียบเรียบร้อย			
2	สมาชิกภายในกลุ่มปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม			
3	กลุ่มมีการวางแผนก่อนทำกิจกรรม			
4	ทำงานกลุ่มด้วยความสงบไม่เดินไปมา			
5	มีการพูดแสดงความคิดเห็นร่วมกัน			
6	ฟังเพื่อนอธิบายด้วยความตั้งใจ			
7	มีการซักถามข้อสงสัยขณะฟัง			
8	ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จภายในเวลาที่กำหนด			
9	มีการซักถาม ตรวจสอบความเข้าใจ และการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกทุกกิจกรรม			
10	ถามและได้ตอบด้วยเหตุผลเมื่อไม่เข้าใจความคิดเห็นของคนอื่นและกิจกรรมที่ทำ			
11	ยอมรับข้อผิดพลาดและแก้ไขปัญหาต่างๆในกลุ่มด้วยความประนีประนอม			
12	ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนอย่างมีเหตุผล			
13	ยกย่องอย่างเหมาะสมต่อความคิดเห็นและการกระทำของผู้อื่น			
14	มีการติชมผลงานกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการทำงาน			
15	สรุปเนื้อหาและผลการอภิปรายได้กระชับเข้าใจง่าย			

ประเมินพฤติกรรมโดย

ตนเอง

เพื่อน

ภาคผนวก ค

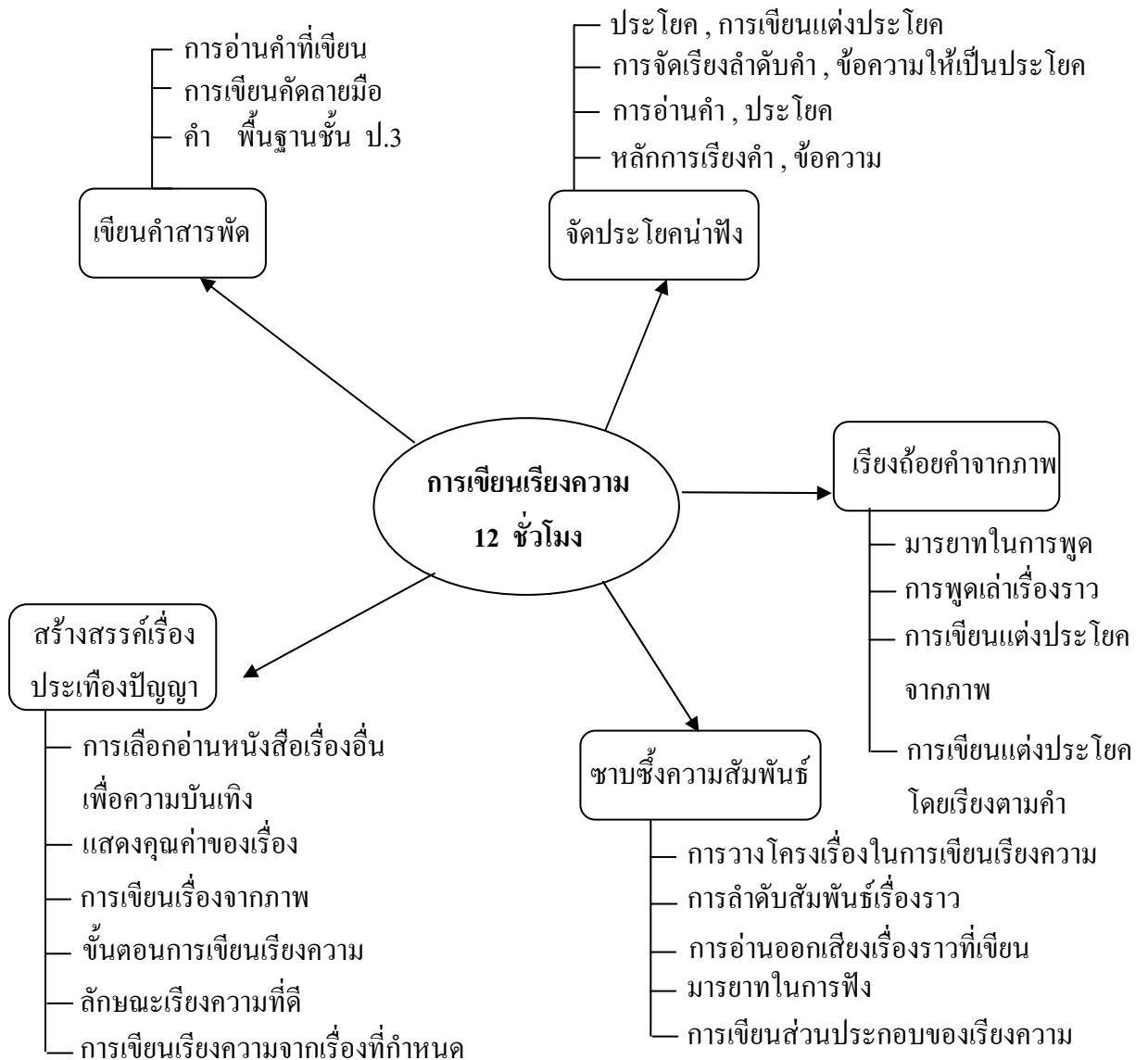
แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ การเขียนเรียงความ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
จำนวนหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย เวลา 12 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา / ชั่วโมง
1	เขียนคำสารพัด	1
2	จัดประโยคน่าฟัง	2
3	เรียงถ้อยคำจากภาพ	2
4	ซาบซึ้งความสัมพันธ์	4
5	สร้างสรรค์เรื่องประเทืองปัญญา	3
รวม		12

แผนภาพความคิดการสอนเขียนเรียงความ

แผนภาพความคิด (Planning Web) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้เขียนเรียงความ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการปฏิบัติงานกลุ่ม

การปฏิบัติงานกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

คนที่ 1

ผู้นำและผู้รักษาเวลา

- นำให้งานลุล่วง
- คอยเตือนบอกเวลา

คนที่ 2

ผู้อ่าน และผู้สรุปประเด็น

- อ่านคำสั่งจากเอกสารให้เพื่อนในกลุ่มฟังดังพอได้ยินภายในกลุ่ม
- อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มฟังจนเข้าใจ
- ช่วยให้เพื่อนหาคำตอบที่ดียิ่งๆ ขึ้นโดยไม่รีบสรุป หรือเห็นพ้องเร็วเกินไป
- เห็นด้วยต่อเมื่อเพื่อน ๆ ในกลุ่มได้ตรวจสอบกันอย่างดีแล้ว

คนที่ 3

ผู้จัดบันทึก ผู้สนับสนุนและชมเชย

- จัดคำตอบที่ได้จากกลุ่ม โดยจด
ร่างข้อมูลลงในกระดาษก่อน
- เรียบเรียงและจัดเลือกเฟ้นเรื่องสิ่งที่
เพื่อนเขียนรายงานให้เพื่อน
จำเป็นต้องใช้ในกลุ่มตรวจและ
เซ็นชื่อกำกับก่อนส่งครู
- ช่วยเสริมกำลังใจในการทำงานกลุ่ม
ช่วยให้เพื่อนในกลุ่มมีความรู้สึกที่
ดีกับการมีส่วนร่วมในกลุ่มโดยให้
เพื่อนเห็นว่าเขาได้มีส่วนร่วมให้
กลุ่มประสบความสำเร็จ

คนที่ 4

ผู้ตรวจสอบ สรุป และจัดการสื่อวัสดุ

- ตรวจสอบงานกลุ่มว่าทุกคนมีความ
เข้าใจตรงกัน โดยการซักถามนำ
ให้เพื่อน ๆ ช่วยตอบคำถาม
อธิบายและสรุปจากที่ได้อภิปราย
กันเป็นผลการเรียนรู้ของกลุ่ม
- เก็บวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ใน
กลุ่ม ดูแล รักษา หยิบออกมา
ให้เพื่อนใช้
- ช่วยเก็บเข้าทำให้เรียบร้อยเพื่อนำส่ง
ครู

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : เขียนคำสารพัด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การเขียนคำจากภาพ

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนคำจากภาพที่ถูกต้องตามอักษรวิธีและหลักการเขียนโดยเน้นการวางตำแหน่งพยัญชนะ สระ เครื่องหมายต่าง ๆ ช่วยให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนคำจากภาพได้ถูกต้อง
2. คัดลายมือ
3. อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. การเขียนคำจากภาพ
2. การคัดลายมือ
3. การอ่านคำที่เขียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. เล่นเกม “ภาพนี้มีความหมาย” (วิธีการเล่นดูในใบสื่อการสอน) ใช้เวลา 5 นาที
2. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงวิธีการจัดกลุ่มคำให้สัมพันธ์กับภาพ
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และอธิบายหลักการ ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ พร้อมกับหน้าที่ของบทบาทต่าง ๆ ที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ โดยแจกเอกสารให้นักเรียน ศึกษาประกอบคำอธิบาย
4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่เรียนเก่ง 1 คน อ่อน 1 คน และปานกลาง 2 คน นักเรียนแต่ละกลุ่มที่แบ่งไว้นี้จะทำงานร่วมกันไปตลอดจนกระทั่งจบบทเรียน

5. ส่วนประธานและเลขานุการประจำกลุ่มจะเปลี่ยนกันทำหน้าที่ หลังจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มของตนเอง
6. นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายของคำ ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ส่วนประกอบของคำ
7. ครูอธิบายความหมายของคำและส่วนประกอบของคำเพิ่มเติม พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำให้น่าเรียนพิจารณาว่ามีอะไรเป็นส่วนประกอบบ้าง
8. นักเรียนทุกกลุ่มปฏิบัติตามใบงาน โดยให้นักเรียนแต่ละคนคิดและเขียนคำใหม่จากภาพ ภายในเวลา 15 นาที แล้วร่วมกันพิจารณาข้อมูลของทุกคนสรุปเป็นผลงานกลุ่ม
9. ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มลงนามรับรองงานกลุ่มในใบงานที่ส่งครู
10. ส่งตัวแทนในกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มของตนว่าได้เขียนคำอะไรบ้าง โดยเขียนคำลงในบัตรคำ
11. นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของงานที่กลุ่มทำอีกครั้งหนึ่งก่อนส่งผลงานให้แก่ครู
12. หัวหน้ากลุ่มนำสมาชิกกลุ่มอธิบายการทำงานกลุ่มได้ผลงานตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ อย่างไร และกลุ่มมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม
13. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มจัดเก็บอุปกรณ์และส่งเอกสารคืนครูให้ครบถ้วน
14. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความหมายและส่วนประกอบของคำและอ่านคำในบัตรคำอีกครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนคัดคำลงในสมุดแบบฝึกหัด

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่านและเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและจำ
3. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วมมี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน และการประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการร่วมกิจกรรม

2. ตรวจสอบการอ่านและการเขียนคำ และการคัดลายมือ
3. ตรวจสอบความถูกต้อง ใบงานที่นักเรียนทำเป็นชิ้นงานกลุ่ม

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เกม “ภาพนี้มีความหมาย”
2. บัตรคำ
3. ใบความรู้ เรื่อง การเขียนคำจากภาพ (ความหมายของคำ, ส่วนประกอบของคำ)
4. ใบงาน เรื่อง การเขียนคำจากภาพ

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 1
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้ตามลำดับ

1. ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษาเรื่อง การเขียนคำจากภาพ มีดังนี้คือ นักเรียนสามารถ
  - 1.1 เขียนคำได้ถูกต้อง
  - 1.2 คัดลายมือได้ถูกต้องสวยงาม
  - 1.3 อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนทุกคนศึกษาความหมายของคำ จากใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายของคำ และใบความรู้ที่ 2 เรื่อง ส่วนประกอบของคำ
3. ให้นักเรียนแต่ละคนปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน เรื่อง การเขียนคำจากภาพ
4. ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มนำผลงานของตน มาร่วมกันพิจารณาในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การเขียนคำและการคัดลายมือ ว่าเขียนได้สวยงามถูกต้องหรือไม่ แล้วสรุปเขียนลงในใบงานอีกชุดหนึ่งเพื่อส่งครูเป็นผลงานกลุ่ม สมาชิกทุกคนลงนามรับรอง
5. หัวหน้ากลุ่มนำสมาชิกประเมินการทำงานกลุ่มตนเอง

สื่อการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

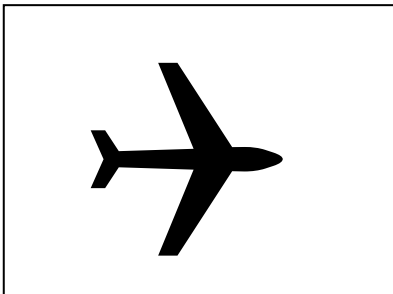
เกม “ภาพนี้มีความหมาย”

อุปกรณ์

บัตรแผ่นภาพและบัตรคำ จำนวน 2 ชุด

ตัวอย่างแผ่นเกมชุดที่ 1

บัตรภาพ

บัตรคำ

เครื่องบิน	นักบิน	นกบิน
อากาศ	ท้องฟ้า	ความสูง
ความเร็ว	แมลงปอ	พาหนะ

แผ่นเกมชุดที่ 2

บัตรภาพ

บัตรคำ

งูเหลือม	ความยาว	สัตว์บก
พิษร้าย	ความช้า	พื้นดิน
สวนสัตว์	ป่าไม้	ปลาไหล

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. กระดาษสำหรับทำแผ่นเกม ขนาด 8 x 12 นิ้ว จำนวน 2 แผ่น สำหรับติดภาพและกระดาษขนาด 6 x 10 นิ้ว จำนวน 10 แผ่น สำหรับเขียนคำ
2. ภาพวาดหรือภาพถ่าย ได้แก่ ภาพเครื่องบิน ภาพงู

ขั้นตอน

1. เชิญนักเรียนเป็นตัวแทน 2 คน ออกมายืนหน้าชั้นเรียน ถือบัตรภาพ คนละ 1 ภาพ และแจกบัตรคำให้กับนักเรียน ตามจำนวนบัตรคำ คนละ 1 บัตร
2. ให้นักเรียนแต่ละคนที่ได้บัตรคำ สังเกตและพิจารณาว่าบัตรคำของตนเองควรรอยู่ในกลุ่มภาพใดให้เข้ากลุ่มนั้น ใช้เวลาประมาณ 2 นาที
3. ให้นักเรียนที่เหลือในชั้นเรียนช่วยกันพิจารณาตรวจคำตอบ
4. ปรับมือชมเชย นักเรียนที่เข้ากลุ่มได้เร็ว และถูกต้อง

ความคาดหวัง

เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมนี้แล้วจะสามารถ

1. เขียนคำที่สอดคล้องกับภาพได้
2. เขียนคำโดยรู้ความหมายของคำ
3. นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

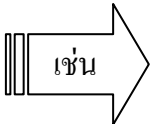
ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง การเขียนคำจากภาพ ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

.....

ส่วนประกอบของคำ ได้แก่

1. พยัญชนะ + สระ + วรรณยุกต์

สระ

ไป

วรรณยุกต์

พยัญชนะ

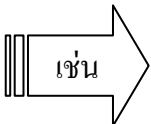
สระ

น้ำ

วรรณยุกต์

พยัญชนะ

2. พยัญชนะ + สระ + พยัญชนะสะกด + วรรณยุกต์

สระ

พื้ง

วรรณยุกต์

พยัญชนะสะกด

พยัญชนะ

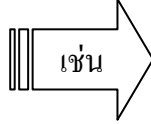
สระ

พื้น

พยัญชนะสะกด

พยัญชนะ

3. พยัญชนะ + สระ + พยัญชนะสะกด + วรรณยุกต์ + ตัวการันต์

ประโยชน์
ตัวการันต์ คือ น

วันจันทร์
ตัวการันต์ คือ ทร

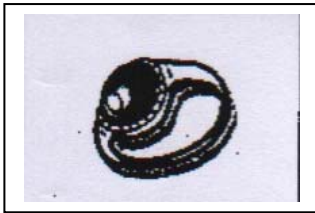
พงศ์พันธุ์
ตัวการันต์ คือ ศ , ฐ

ศักดิ์สิทธิ์
ตัวการันต์ คือ ดิ , ธิ

ใบงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง การเขียนคำจากภาพ

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำที่มีความหมายจากภาพข้างล่างนี้ให้ได้คำที่เกี่ยวข้องกับภาพมากที่สุด

1.

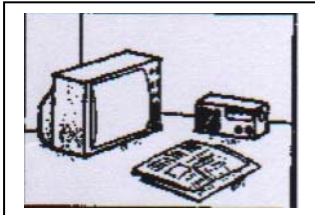

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

3.

.....

.....

.....

4.

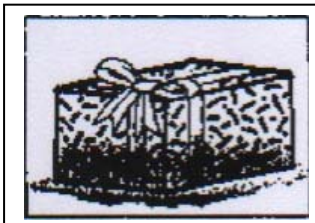

.....

.....

.....

5.

.....

.....

.....

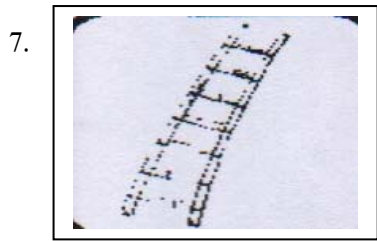
6.

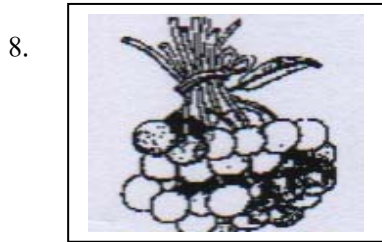
.....

.....

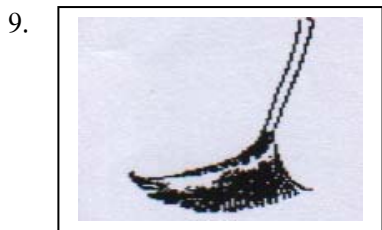
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

ชื่อกลุ่ม.....

- ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

แบบสังเกตการอ่านออกเสียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ที่	ชื่อ – สกุล กลุ่ม.....	อ่านถูกต้อง			อ่านคล่อง			ข้อควรปฏิบัติ			รวม	หมายเหตุ
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1												ทำ เครื่องหมาย ✓ 1, 2 หรือ 3
2												
3												
4												
สรุปผลการประเมิน												

เกณฑ์การประเมิน

อ่านถูกต้อง

ระดับ 3 อ่านคำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี

ระดับ 2 อ่านคำผิดอักขรวิธี ตั้งแต่ 1 – 3 คำ

ระดับ 1 อ่านคำผิดอักขรวิธี ตั้งแต่ 4 – 6 คำ

อ่านคล่อง

ระดับ 3 อ่านออกเสียงดังเหมาะสม ชัดเจน อ่านคล่องแคล่ว

ระดับ 2 อ่านออกเสียงดังชัดเจน อ่านตะกุกตะกักเล็กน้อย

ระดับ 1 อ่านออกเสียงค่อยๆ ได้ยินไม่ชัดเจน อ่านไม่คล่อง

ข้อควรปฏิบัติ

ระดับ 3 ทำนั่ง ทำยืน เรียบร้อยในท่าสบาย ทำจับหนังสือถูกต้องเหมาะสม ไม่ส่ายหน้าตามตัวอักษร

ระดับ 2 ทำนั่งทำยืน เรียบร้อยในท่าสบาย ทำจับหนังสือถูกต้องเหมาะสม ส่ายหน้าตามตัวอักษร

ระดับ 1 ทำนั่ง ทำยืน ไม่ค่อยเรียบร้อย ทำจับหนังสือ ไม่ถูกต้องเหมาะสม ส่ายหน้าตามตัวอักษร

สรุปผลการประเมิน (ผ่าน / ไม่ผ่าน) คะแนนรวมของนักเรียนแต่ละคนตั้งแต่ 6 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่าน

**แบบตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของการเขียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

ที่	ชื่อ – สกุล กลุ่ม.....	การเขียนสะกด คำ			การใช้ถ้อยคำ และจำนวน ภาษา			ความเป็น ระเบียบ เรียบร้อย			รวม	หมายเหตุ
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1												ทำ เครื่องหมาย ✓ 1, 2 หรือ 3
2												
3												
4												

คำเกณฑ์การประเมิน

การเขียนสะกด

ระดับ 3 เขียนคำให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หมดทุกคำ

ระดับ 2 เขียนคำผิดหลักไวยากรณ์ ตั้งแต่ 1-3

ระดับ 1 เขียนคำผิดหลักไวยากรณ์ ตั้งแต่ 4-6

การใช้ถ้อยคำและจำนวนภาษา

ระดับ 3 เขียนคำให้ถูกความหมาย สื่อความได้ดี ทุกคำ/ประโยค

ระดับ 2 เขียนคำผิดความหมาย สื่อความไม่ดี ตั้งแต่ 1-3 คำ/ประโยค

ระดับ 1 เขียนคำผิดความหมาย สื่อความไม่ดี ตั้งแต่ 4-6 คำ/ประโยค

เนื้อหาสาระ

ระดับ 3 เนื้อหาสาระถูกต้อง เหมาะสมกับคำ/รูปภาพ ทั้งหมด

ระดับ 2 เนื้อหาสาระถูกต้อง เหมาะสม ตั้งแต่ 7-9 คำ/รูปภาพ

ระดับ 1 เนื้อหาสาระถูกต้อง เหมาะสม ตั้งแต่ 4-6 คำ/รูปภาพ

ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ระดับ 3 เขียนคำได้สวยงามดี สะอาดเรียบร้อยทั้งหมด ไม่มีรอยลบ ขูดขีด ฆ่า

ระดับ 2 เขียนคำได้สวยงามปานกลาง มีรอยลบ ขูดขีด ฆ่า ตั้งแต่ 1-3 แห่ง

ระดับ 1 เขียนคำได้สวยงามพอใช้ มีรอยลบ ชูคขีด ฆ่า ตั้งแต่ 4 แห่ง
สรุปผลการประเมิน (ผ่าน / ไม่ผ่าน) คะแนนรวมของนักเรียนแต่ละคนตั้งแต่ 8 ขึ้นไปจึง
จะถือว่าผ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : จัดประโยคน่าฟัง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวจากภาพ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนประโยคบอกเล่าหรือประโยคบอกเรื่องราวจากภาพเป็นการทำความเข้าใจหรือสังเกตภาพ สามารถเขียนเป็นประโยคที่บอกเรื่องราวจากภาพได้ถูกต้อง ใจความชัดเจน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนประโยคบอกเรื่องราวจากภาพได้อย่างมีความหมายและสื่อความหมายได้
2. อ่านประโยคที่เขียนได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. ส่วนประกอบของประโยค
2. โครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว
3. การแต่งประโยคบอกเรื่องราว
4. การอ่านประโยค

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. เล่นเกม “จับคู่ภาพกับประโยค” (วิธีการเล่นดูในใบสื่อการสอน) ใช้เวลา 5 นาที
2. ครูสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาส่วนประกอบของประโยค เพื่อนำไปสู่เรื่องการเขียนประโยคบอกเรื่องราว
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งทบทวนหลักการขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ โดยเน้นให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมมือกันทำกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น ยอมรับความเห็นซึ่งกันและกัน

4. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มของตนตามโต๊ะ ซึ่งมีชื่อกลุ่มกำกับไว้โดยไม่ใช้เสียงรบกวนผู้อื่น ภายในเวลา 2 นาที
5. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งประจำที่เรียบร้อยแล้ว กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก โดยไม่ซ้ำบทบาทเดิม และส่งตัวแทนออกมารับเอกสารจากครู
6. นักเรียนทุกคนศึกษาในใบความรู้ เรื่อง ส่วนประกอบของประโยค โครงสร้างประโยคบอกเรื่องราว ประกอบคำอธิบายของครู
7. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปส่วนประกอบของประโยค และโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนประโยคบอกเรื่องราว
8. ครูให้ข้อเสนอแนะในการทำงานกลุ่ม และชี้ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขจากการทำงานครั้งก่อน ให้นักเรียนปรับปรุง แก้ไข พร้อมทั้งยกตัวอย่างการทำงานกลุ่มที่ปฏิบัติงานได้ดีเป็นแนวทางต่อไป
9. หัวหน้ากลุ่มแบ่งและมอบหมายให้สมาชิกกลุ่มจับคู่ร่วมกันทำกิจกรรมจากใบงาน (แบ่งเอกสารออกเป็น 2 ส่วน ต่อสมาชิก 4 คน) ปฏิบัติภายในเวลา 7 นาที แล้วให้สมาชิกแต่ละคู่สลับบทบาทกัน ปฏิบัติเช่นเดิม
10. หัวหน้ากลุ่มนำการอภิปราย ให้สมาชิกแต่ละคู่สลับกันนำเสนอผลงาน แล้วแสดงความคิดเห็นเพื่อคัดเลือกผลงานที่ดี แล้วร่วมกันตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และทำความเข้าใจให้ตรงกัน บันทึกคำตอบเพื่อเตรียมตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน ครูสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มภายในเวลา 10 นาที
11. สุ่มตัวแทนของแต่ละกลุ่มเป็นผู้นำเสนอผลงานจากการเขียนประโยคบอกเรื่องราวจากภาพ
12. ให้นักเรียนกลุ่มอื่นร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน ครูชมเชย แนะนำ และแก้ไขเพิ่มเติม
13. นักเรียนและครูร่วมกันสรุป ส่วนประกอบของคำและโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว และเขียนประโยคจากภาพจากการแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่านและการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและจำ

3. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน และการแต่งประโยคจากภาพ
2. ตรวจสอบผลงานการแต่งประโยคจากภาพ
3. ความร่วมมือในการทำงาน กระบวนการทำงาน คุณธรรมจริยธรรม ที่นักเรียนแสดงระหว่างเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เกม “เกมจับคู่ภาพกับประโยค”
2. ใบความรู้เรื่อง ส่วนประกอบของประโยค , โครงสร้างประโยคบอกเรื่องราว
3. ใบงาน เรื่อง การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวจากภาพ

กิจกรรมเสนอแนะ

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

2. ปัญหา / อุปสรรค

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

แผนกิจกรรมที่ 2

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

คำชี้แจง

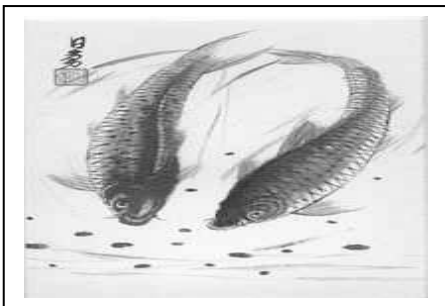
1. นักเรียนแต่ละคนศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษา เรื่อง การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราว จากภาพ มีดังนี้ คือ นักเรียนสามารถ
  - 1.1 เขียนประโยคบอกเรื่องราวหรือประโยคบอกเล่าจากภาพได้อย่างมีความหมายและสื่อความหมายได้
  - 1.2 อ่านประโยคที่เขียนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาความหมายของประโยค ส่วนประกอบของประโยค โครงสร้างประโยคบอกเรื่องราว
3. นักเรียนทุกคนร่วมกันพูดสรุปส่วนประกอบของประโยค และโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว
4. สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันปฏิบัติในใบงาน เสร็จแล้วแต่ละคู่สลับบทบาทกันปฏิบัติเช่นเดิม
5. หัวหน้ากลุ่มนำการอภิปรายให้สมาชิกแต่ละคู่สลับกันนำเสนอผลงาน แล้วร่วมกันคัดเลือกตรวจสอบให้ถูกต้อง บันทึกเป็นผลงานกลุ่ม
6. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
7. นักเรียนประเมินการทำงานของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น
8. นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปเนื้อหา

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เกม “จับคู่ภาพกับประโยค”

อุปกรณ์

บัตรภาพและบัตรแถบประโยค จำนวน 1 ชุด (10 ภาพ, 10 ประโยค)

ตัวอย่างแผ่นเกม

ปลาอยู่ในน้ำ

ช้างเป็นสัตว์ป่าที่มีตัวใหญ่มาก

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. บัตรภาพต่างๆ จำนวน 10 แผ่น
2. บัตรแถบประโยค จำนวน 10 แผ่น

ขั้นตอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน
2. ครูแจกบัตรภาพให้นักเรียนกลุ่มหนึ่ง และแจกบัตรแถบประโยคให้นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง ให้แต่ละกลุ่มอยู่ห่างกันประมาณ 5 เมตร
3. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า นักเรียนจะต้องจับคู่ภาพกับประโยคให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน คู่ใดจับคู่ได้ก่อนและถูกต้องถือว่าชนะ
4. ครูให้สัญญาณเริ่มเล่น จนนักเรียนจับคู่กันเสร็จ

5. ครูให้นักเรียนที่เหลือร่วมกันพิจารณาตรวจคำตอบว่านักเรียนจับคู่กันได้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าถูกต้องก็ยกย่องชมเชยและปรบมือให้ถ้าไม่ถูกต้องก็ช่วยกันแก้ไขจนถูกต้อง
6. นักเรียนทุกคนช่วยกันอ่านประโยคทั้งหมด

ความคาดหวัง

เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมนี้แล้วจะสามารถ

1. จับคู่ภาพกับประโยคได้ถูกต้อง
2. อ่านประโยคได้
3. สามารถแต่งประโยคจากภาพได้ในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

นักเรียนบางคนอาจจะจับคู่ไม่ได้ให้เพื่อนที่ไม่ได้เล่นเกมช่วยบอกและให้กำลังใจในการเล่น เพื่อทุกคนจะได้ฝึกทักษะการสังเกตภาพการคิดและการอ่านประโยค

ใบงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
เรื่อง การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวจากภาพ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนประโยคบอกเรื่องราวจากภาพต่อไปนี้ อย่างน้อยภาพละ 3 ประโยค

1.		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>.....</p><p>.....</p><p>.....</p></div>
2.		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>.....</p><p>.....</p><p>.....</p></div>
3.		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>.....</p><p>.....</p><p>.....</p></div>
4.		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>.....</p><p>.....</p><p>.....</p></div>
5.		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>.....</p><p>.....</p><p>.....</p></div>

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : จัดประโยคนำฟัง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวจากคำ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนประโยคบอกเรื่องราวจากคำที่กำหนดให้ถูกต้องตามส่วนประกอบหรือโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว ช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และสามารถสื่อความหมายได้ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นำคำที่กำหนดให้มาเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวที่มีความหมายและสามารถสื่อความหมายได้
2. อ่านประโยคที่เขียนได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. การแต่งประโยคบอกเรื่องราว
2. การอ่านประโยค

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูทบทวน เรื่อง ส่วนประกอบของประโยคและโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว โดยการซักถามนักเรียน
2. ครูชูบัตรคำ ประมาณ 5 แผ่น ให้นักเรียนฝึกแต่งประโยคบอกเรื่องราว ด้วยปากเปล่าทีละแผ่นให้ได้ประโยคมากที่สุด ในขณะที่นักเรียนบอกประโยค ครูคอยแก้ไขประโยคที่ไม่ถูกต้องด้วย
3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มโดยหันหน้าเข้าหากันเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันโดยสะดวก แล้วส่งตัวแทนออกมาจับใบงานจากครู
4. ให้นักเรียนปฏิบัติงานตามใบงานเป็นรายบุคคลก่อนเสร็จแล้วรวมกลุ่มกันสรุปเป็นผลงานกลุ่ม (ครูคอยแนะนำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ยอม

รับฟังเหตุผลของผู้อื่น ได้แย้งด้วยเหตุผล พุคฺยุ ชักถาม อธิบายโดยใช้เสียงดัง พอได้ยินเฉพาะในกลุ่ม) โดยสลับบทบาทกันทำหน้าที่ต่าง ๆ ภายในเวลา 15 นาที

5. ครูสุ่มเรียกสมาชิกคนหนึ่งแทนกลุ่ม บอกประโยคที่แต่งขึ้นให้ผู้อื่นฟัง
6. สมาชิกทุกคนร่วมกันตรวจสอบผลงานและคำตอบของกลุ่มโดยรวบรวมความคิดที่แตกต่างกันให้เป็นข้อสรุปเดียวกัน แล้วลงนามรับรองงานกลุ่มในใบงานก่อนส่งครู ภายในเวลา 5 นาที
7. หัวหน้ากลุ่มนำสมาชิกประเมินผลงานกลุ่ม โดยให้แต่ละคนเขียนว่าเขาได้ทำอะไรที่ช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จ สิ่งใดที่ควรปรับปรุงในการทำงาน แล้วอภิปรายภายในกลุ่ม ภายในเวลา 10 นาที
8. ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปส่วนประกอบของประโยคและโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันอ่านประโยคของกลุ่มตนเอง ที่ละกลุ่ม

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่านและการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและการจำ
3. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดังกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน และการแต่งประโยค
2. ตรวจสอบผลงานการแต่งประโยค
3. ความร่วมมือในการทำงาน กระบวนการทำงาน คุณธรรมจริยธรรมที่นักเรียนแสดงระหว่างเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง ความหมายและโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว
2. ใบงาน เรื่อง การแต่งประโยค
3. บัตรคำ

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 3

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนทุกคนศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษา เรื่อง การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราว จากคำ มีดังนี้คือ นักเรียนสามารถ
  - 1.1 นำคำที่กำหนดให้มาเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวที่มีความหมายและสามารถสื่อความหมายได้
  - 1.2 อ่านประโยคที่เขียนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนทุกคนช่วยกันทบทวนโดยการตอบคำถามที่เกี่ยวกับเรื่อง ส่วนประกอบของประโยคและโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว (ศึกษาใบความรู้ประกอบการตอบคำถาม)
3. ให้นักเรียนปฏิบัติงานตามใบงาน เรื่อง การเขียนแต่งประโยคบอกเรื่องราวจากคำ เป็นรายบุคคล เสร็จแล้วนำผลงานของแต่ละคนมาตรวจสอบสรุปเป็นผลงานกลุ่ม สมาชิกทุกคนลงนามรับรองผลงานกลุ่ม
4. หัวหน้ากลุ่มนำสมาชิกประเมินการทำงานของกลุ่มตนเอง

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ตัวอย่าง บัตรคำแต่งประโยคบอกเรื่องราว

หน่อไม้

สนามหญ้า

รถยนต์

สัตว์ป่า

เข้าแถว

ใบความรู้

เรื่อง ความหมายและโครงสร้างของประโยคบอกเรื่องราว

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ประโยค

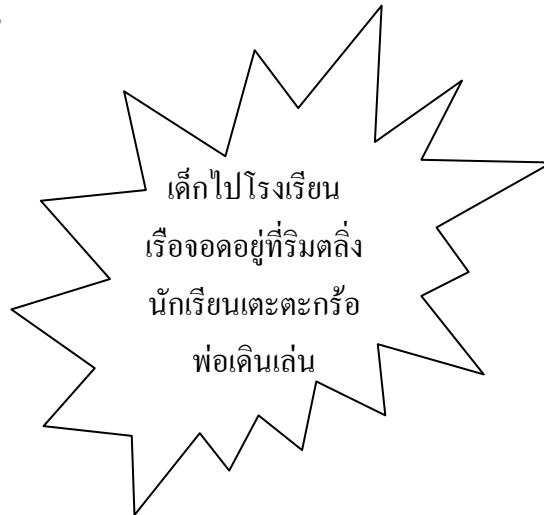
ประโยค คือ คำที่นำมาเรียบเรียงให้ได้เนื้อความ โดยมีส่วนประกอบ คือ ภาคประธาน (ประธาน) และภาคแสดง (กริยาและกรรม) เช่น

ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	กริยา	กรรม
ฉัน	วิ่ง	-
ฝน	ตก	-
แมว	กิน	ปลา
ป่า	พาย	เรือ
ครู	รัก	นักเรียน

ที่มา วิณา วงศ์ศรีเฟือก และคณะ (2546) หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 : 89

โครงสร้างประโยคบอกเรื่องราว

อ่านข้อความต่อไปนี้

อ่านข้อความต่อไปนี้

ข้อความที่นำคำนาม คำกริยา มาเรียงกันได้ใจความว่า ใครทำอะไรเป็นประโยคบอกเรื่องราวหรือประโยคบอกเล่า

คำนาม + คำกริยา   เช่น พ่อเดินเล่น

คำนาม + คำกริยา + คำนาม   เช่น แมวกัดหนู

เราควรเขียนข้อความให้มีคำนามและคำกริยาให้ครบ จึงจะเป็นประโยคและได้ใจความชัดเจน

ข้อความที่นำคำมาเรียงกัน ไม่มีคำนามและคำกริยาที่บอกให้รู้ว่าใคร ทำอะไร ข้อความนั้นไม่เป็นประโยค เป็นเพียง “กลุ่มคำ”
 เราไม่พูดและเขียนเป็นกลุ่มคำ เพราะทำให้พูดและเขียนได้ใจความไม่ชัดเจน

โครงสร้างของประโยคบอกเล่าคือ ประโยคที่นำคำมาเรียงโดยมีประธาน กริยา และกรรม เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่า ใครทำอะไร อย่างไร¹

เช่น   ฉันมาหาเพื่อน
                               ฉันเคยไปจังหวัดเชียงใหม่
                               เพื่อนมีหนังสือ
                               เขาเป็นเพื่อนฉัน
                               ครูคนสวยพูดไพเราะ

ใบงาน

เรื่อง การแต่งประโยค ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้มาแต่งเป็นประโยคบอกเรื่องราวให้ได้ใจความ
 สมบูรณ์ (เวลา 10 นาที)

1. แม่น้ำ

.....
 .....

2. บ้าน

.....
 .....

3. ปลุก

.....
 .....

4. ธรรมชาติ

.....
 .....

5. ธนาคาร

.....
 .....

6. สกปรก

.....

.....

7. เกษตรอำเภอ

.....

.....

8. ทำลาย

.....

.....

9. ละคร

.....

.....

10. หนังสือ

.....

.....

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

4. ให้นักเรียนสังเกตการพูดบอกประโยคของเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนและร่วมกัน
พิจารณาว่าประโยคถูกต้อง เป็นระบบหรือมีใจความสมบูรณ์หรือไม่ ถ้าไม่
ถูกต้องก็ ช่วยกันแก้ไขทันที ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่พูดประโยคถูกต้อง
5. ครูแจกใบความรู้และใบงานแล้วให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง หลักการ
เขียนประโยคภายในเวลา 10 นาที
6. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเขียนประโยค เพื่อเป็นแนวทางในการเขียน
ประโยค
7. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มทำกิจกรรมใบงานเป็นรายบุคคล ภายในเวลา 15 นาที
นักเรียนต้องร่วมมือกันทำงานให้เสร็จทันเวลาแล้วร่วมกันสรุปเป็นผลงานกลุ่ม
และให้ส่งผลงานกลุ่มเพียงชิ้นเดียว
8. ครูแจ้งให้นักเรียนตระหนักว่า นักเรียนที่นั่งเงียบในกิจกรรมกลุ่ม เป็นผู้ที่ไม่มี
ส่วนทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
9. ให้สมาชิกผลัดเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานครั้งนี้ ไม่ทำตัวเป็นผู้เผด็จการในกลุ่ม
10. ร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของผลงานกลุ่ม เพื่อเตรียมตัวแทนกลุ่มนำเสนอ
ผลงาน ครูคอยสังเกตพฤติกรรมการทำงาน of นักเรียน
11. ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานกลุ่ม และให้กลุ่มอื่นร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน
ครูชมเชย แนะนำแก้ไขเพิ่มเติม และชี้แจงมารยาทในการพูด
12. ครูและนักเรียนอภิปรายสรุป หลักการเขียนประโยค

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่านและการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและจำ
3. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดังกันและ
กัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วน
บุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน และการประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน และการแต่งประโยค
2. ตรวจสอบผลงานการเขียนคำ การเขียนแต่งประโยค

3. ความร่วมมือในการทำงาน กระบวนการทำงาน คุณธรรม จริยธรรม ที่
นักเรียนแสดงระหว่างเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. แดบบันทึกลีขิง บทอาขยาน “เด็กเอ๋ยเด็กน้อย”
2. บัตรคำ (มีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน)
3. ใบความรู้ เรื่อง หลักการเขียนประโยค , มารยาทในการการพูด
4. ใบงาน เรื่อง การเขียนแต่งประโยคจากคำ
5. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 1

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 4

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

คำชี้แจง

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้ตามลำดับ

1. ศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษา เรื่อง การเขียนแต่งประโยคจากคำ
2. ศึกษาหลักการเขียนประโยค มารยาทในการพูด
3. ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมในใบงานเรื่อง การเขียนแต่งประโยคจากคำ โดยสมาชิกร่วมกันทำงานจนเสร็จ
4. ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองหน้าชั้นเรียน
5. นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
บทอาขยาน “เด็กเอ๋ยเด็กน้อย”

“เด็กเอ๋ยเด็กน้อย
ความรู้เรายังค่อยเร่งศึกษา
เมื่อเติบโตใหญ่เราจะ得有วิชา
เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน
ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน
จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล
ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน
เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอ๋ย”

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
ตัวอย่าง บัตรคำสำหรับแต่งประโยค

ชวานา	ข้าวโพด	ภูเขา	ลำห้วย
จักรยาน	หนังสือ	นักเรียน	ห้องเรียน
แม่ค้า	คุณครู	มะม่วง	ตลาด
สถานีอนามัย	สุนัข	สนามฟุตบอล	นก
ต้นข้าว	ขยันหมั่นเพียร	น้ำตก	แมลงวัน
หมู่บ้าน	พักผ่อน	พี่น้อง	ผีเสื้อ
ชั้นประถมศึกษา	คำสั่งสอน	วิ่งเล่น	การบ้าน

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง หลักการเขียนประโยค ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หลักการเขียนประโยค

การสื่อความหมายโดยการเขียน เป็นการสื่อสารความหมายที่ผู้เขียนและผู้อ่าน
ไม่มีโอกาสได้พบปะกันเลย ถ้าผู้เขียนเขียนประโยคหรือข้อความที่ไม่ชัดเจน การสื่อ
ความหมายก็มีโอกาสผิดได้ ดังนั้นในการเขียนประโยคจะต้องระมัดระวังการเลือกคำ
มาใช้ให้ถูกต้อง และเหมาะสมตามความหมาย

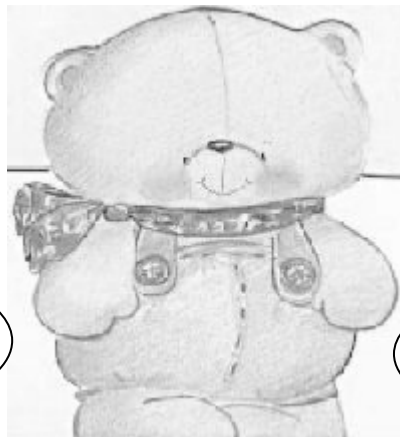
หลักการเขียนประโยค มีความสำคัญดังนี้

1. เขียนให้ถูกต้องตามโครงสร้างและรูปแบบของประโยค

เช่น

1. เด็กขยันเรียนเก่ง

ประโยคที่ 1 ถูกต้องตาม
รูปแบบและโครงสร้าง

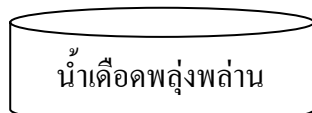

2. เด็กเรียนเก่งขยัน

ประโยคที่ 2 ไม่ถูกต้องตาม
รูปแบบและโครงสร้าง

2. เลือกคำที่ตรงความหมาย มิฉะนั้นจะทำให้ประโยคกำกวมได้

เช่น

ส่วนประโยคนี้ใช้คำไม่ตรงความหมายเพราะ
พลุ่งพล่าน แปลว่า ปั่นป่วน ประโยคที่
ถูกต้องจึงควรเป็น “น้ำเดือดควันพลุ่งออกมา”

3. เรียงลำดับคำให้เหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่

เช่น

ประโยคที่ต้องการ	ประโยคที่ไม่ถูกต้อง
แมวกินปลา	กินแมวปลา เรียงคำผิดตำแหน่ง (ประธาน กริยา และกรรม)

4. ใช้คำสันธานให้ถูกต้องและตรงตามตำแหน่ง

เช่น

พ่อชอบสีขาวหรือสีดำ

ประโยคถูกต้อง

นักเรียนหรือเด็กต้องตั้งใจเรียนหนังสือ

ประโยคไม่ถูกต้อง (ประโยคนี้
แสดงว่านักเรียนกับเด็กเป็นคนละพวก
คำว่า “หรือ” จะต้องใช้เมื่อเลือกอย่างใด
อย่างหนึ่ง)

5. ใช้คำบุพบทให้ถูกต้องตามเนื้อความของประโยคและเหมาะสมกับระดับบุคคล

เช่น

- ลูกทุกคนต้องมีความกตัญญูทวดเวทีต่อพ่อแม่
- คุณแม่ถวายอาหารแด่พระสงฆ์

6. รู้จักใช้คำลักษณะนามที่ถูกต้อง โดยปกติมักจะอยู่หลังคำที่บอกจำนวนเสมอ ยกเว้น คำที่บอกจำนวนเดียวหรือหนึ่ง ซึ่งอาจอยู่หน้าหรือหลังคำลักษณะนามเสมอ

เช่น

- ส้มลิ้มได้รับรางวัลเพียงชิ้นเดียว
- ลูกอ้วนรับประทาน**บะหมี่** หนึ่งชาม

7. การผูกประโยคไม่ควรใช้คำซ้ำกัน อยู่ใกล้ชิดกัน โดยเฉพาะคำสันธาน หรือคำบุพบท หากไม่จำเป็นสามารถตัดทิ้งได้ ก็ไม่ควรนำมาใช้

เช่น

วันเพ็ญวิ่งเล่น วันเพ็ญอาบน้ำ วันเพ็ญกินข้าว
วันเพ็ญกินน้ำ และอ่านหนังสือ แล้วก็นอนหลับ

ประโยคที่ถูกต้อง

วันเพ็ญวิ่งเล่น อาบน้ำ กินข้าว กินน้ำ และอ่านหนังสือ แล้วก็หลับไป

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง มารยาทในการพูด ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มารยาทในการพูด

1. ใช้ภาษาที่สุภาพ เหมาะสมกับบุคคลที่พูดด้วย
2. ขณะพูดไม่พูดนินทาผู้อื่น หรือกล่าวถึงเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น
3. ควรแสดงกิริยาอาการที่เหมาะสมขณะที่พูด
4. พูดให้ตรงประเด็นที่จะพูด
5. มองผู้ฟัง

6. เพื่อน - กลับ

.....

.....

7. เถารพ - พ่อแม่

.....

.....

8. หนังสือ - เร็ว

.....

.....

9. มะลิ - พวงมาลัย

.....

.....

10. รด - ปดุก

.....

.....

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : เรียงถ้อยคำจากภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การเขียนแต่งประโยคจากภาพ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจำคำและนำคำที่เคยเรียนมาแล้ว มาเขียนคำจากภาพ แล้วสามารถนำคำเหล่านั้นมาแต่งเป็นประโยคที่ถูกต้องสื่อความหมายได้ จะช่วยเพิ่มพูนความรู้และเป็นพื้นฐานของการเขียนเรื่องต่อกันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เขียนคำจากภาพที่กำหนดให้และแต่งประโยคจากคำที่เขียนนั้นได้
2. แต่งประโยคจากภาพที่กำหนดให้ได้
3. มีลักษณะของผู้พูดที่ดี

สาระการเรียนรู้

1. การแต่งประโยคจากภาพ
2. ลักษณะของผู้พูดที่ดี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนหลักการเขียนประโยค และมารยาทในการพูด
2. นักเรียนเล่น “เกมปริศนาคำทาย” ให้นักเรียนอาสาสมัคร 5 คน ออกมาเป็นผู้อ่านปริศนาคำทาย คนละ 1 ข้อ ให้อ่านปริศนาทีละคน ส่งตัวแทนกลุ่ม แต่ละกลุ่มออกมาเขียนคำตอบบนกระดาน เพื่อนและครูช่วยตรวจสอบความถูกต้อง ผู้ที่เขียนถูกต้องได้รับการปรบมือชมเชย
3. ให้นักเรียนอ่านคำตอบทีละคำพร้อมกันแล้วให้แต่ละกลุ่มแต่งประโยคจากคำที่เขียนกลุ่มละ 1 ประโยค

4. นักเรียนจัดกลุ่มโดยนั่งหันหน้าเข้าหากันเป็นวงกลม เพื่อให้สามารถสื่อสารพูดคุยกันได้สะดวก แล้วแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มคนใหม่และกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่สมาชิกทุกคน โดยไม่ซ้ำกับบทบาทเดิม ส่งตัวแทนรับเอกสาร
5. ครูอธิบายงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำและชี้แจงเรื่อง ลักษณะของผู้พูดที่ดี
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานให้ทำงานเดี่ยวเป็นรายบุคคลก่อน โดยให้นั่งทำงานในกลุ่มของตนเองเท่านั้น ไม่เดินไปมาทั่วห้องแล้วร่วมกันสรุปเป็น ผลงานกลุ่ม โดยแลกเปลี่ยนความคิดและออกความคิดเห็น อธิบายได้ตอบ และแบ่งใช้อุปกรณ์ร่วมกัน ใช้เวลา 15 นาที
7. หลังจากนั้นสมาชิกทุกคน ตรวจสอบผลงานและคำตอบของกลุ่มก่อนนำเสนอส่งครู และสมาชิกต้องยอมรับผลงานกลุ่มเป็นผลงานของตนเอง
8. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน เรื่องการเขียนประโยค ถ้ามีสิ่งให้นักเรียนไม่เข้าใจ ครูอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนการเขียนคำและการเขียนแต่งประโยคเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 15 นาที
10. นำคะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ค่าเฉลี่ยที่ได้ของแต่ละกลุ่มเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้น ๆ โดยนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับการยกย่องชมเชย เขียนติดป้ายประกาศหน้าห้องเรียน

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่าน และการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและการจำ
3. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน และการประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน และการแต่งประโยค

2. ตรวจสอบผลงานการเขียนคำ การเขียนประโยค
3. ความร่วมมือในการทำงาน กระบวนการทำงาน คุณธรรมจริยธรรมที่นักเรียนแสดงระหว่างเรียน
4. การวัดและประเมินผล มีวิธีการประเมิน คือ การทดสอบหลังเรียน โดยการทดสอบเป็นรายบุคคล แล้วเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่สามารถทำคะแนนผ่านเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ จะได้คะแนนบวกพิเศษ ดังนี้

4.1 คะแนนบวกพิเศษ ถ้านำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย กลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละจากคะแนนเต็มของการสอบ จะได้คะแนนบวกพิเศษตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

คะแนนของกลุ่ม (อัตราส่วนร้อยละ)	คะแนนบวกพิเศษ
80 – 100	5
70 – 79	4
60 – 69	3
50 - 59	2

4.2 รางวัลพิเศษสำหรับกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนจากการสอบคิดเฉลี่ยทั้งกลุ่ม ร้อยละ 80–100 โดยไม่มีสมาชิกคนใดในกลุ่มมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 กลุ่มนั้น จะได้รับการยกย่องชมเชย ดิคป้ายประกาศหน้าห้องเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เกมปริศนาคำทาย
2. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะของผู้พูดที่ดี
3. ใบงาน เรื่อง การเขียนคำภาพและแต่งประโยคจากคำ

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 5**ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3**

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังต่อไปนี้ ตามลำดับ

1. ศึกษาจุดประสงค์ ของการศึกษา เรื่อง การเขียนเรียงความ
2. ศึกษา ความหมาย รูปแบบ ขั้นตอน และลักษณะของเรียงความที่ดี
3. ศึกษาตัวอย่างการเขียนเรียงความ
4. ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน แลปฏิบัติกิจกรรมในใบงานที่ 1 โดยสมาชิกช่วยกันระดมความคิด ทำงานจนเสร็จ
5. นักเรียนร่วมกันทบทวนงานที่ทำอีกครั้งหนึ่งเพื่อความถูกต้องเรียบร้อย
6. ครูสุ่มตัวแทนนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน
7. ร่วมกันประเมินผลงานกลุ่มของตนและกลุ่มเพื่อน
8. นักเรียนร่วมกับครูสรุปเนื้อหาบทเรียน

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เกม “ปริศนาคำทาย”

ฉันคืออะไร
 ล่องกินดูซี
 หลายใบเรียกหวี
 หลายหวีเป็นเครือ
 (กล้วย)

ฉันคืออะไร
 มีงวงมีงา
 สัตว์ใหญ่หนังหนา
 เดินสง่าแสนเบา
 (ช้าง)

ฉันใช้เป็นคู่
 ป้องกันใจได้
 แม้อยู่ลูกใจ
 คล้องไว้กับประตู่
 (กุญแจ)

ฉันคืออะไร
 เป็นพืชเรียกเม็ด
 รู้ไหมรสเผ็ด
 อร่อยเคี้ยวใส่แกง
 (พริก)

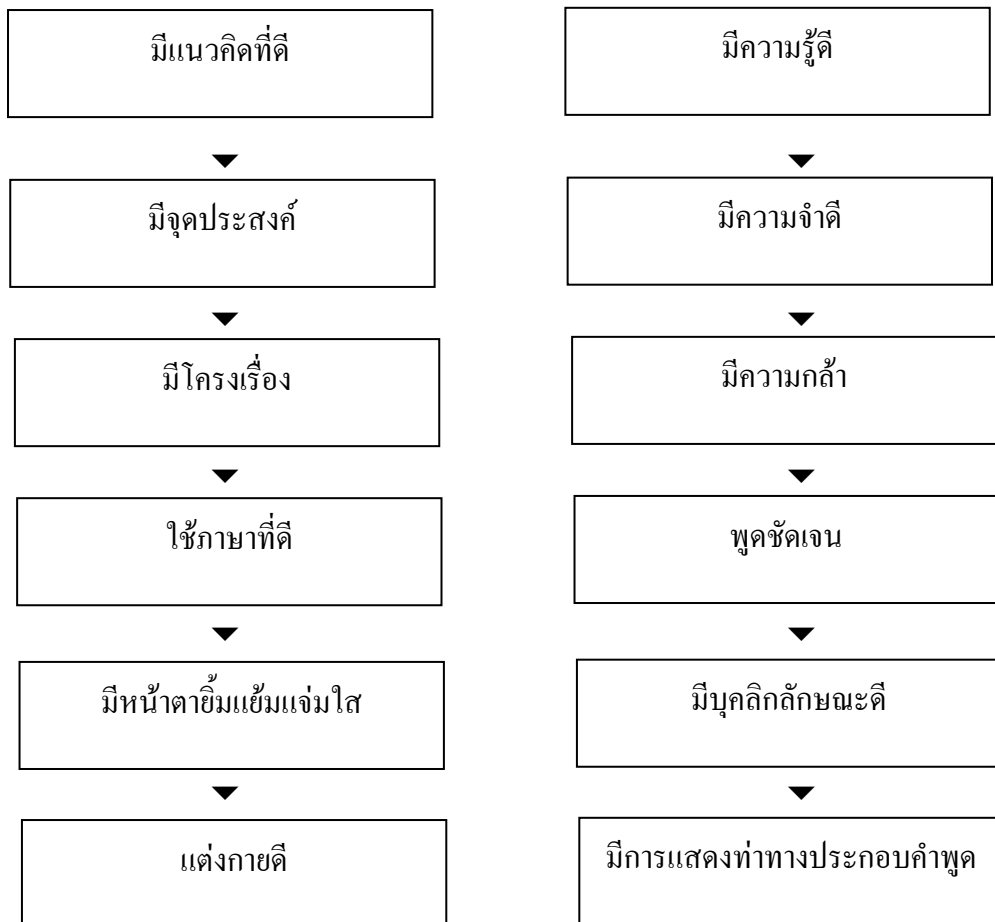
ฉันคืออะไร
 ฟ้าก็จะขาด
 ไว้ตัดกระดาษ
 ประกาศความคม
 (กรรไกร)

ใบความรู้

เรื่อง ลักษณะผู้พูดที่ดี ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ลักษณะของผู้พูดที่ดี

ใบงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

- คำสั่ง**
1. ให้นักเรียนดูภาพข้างล่างนี้แล้วเขียนคำที่สัมพันธ์สอดคล้องกับภาพให้ได้คำมากที่สุด
  2. นำคำที่เขียนมาแต่งเป็นประโยคอย่างน้อยภาพละ 4 ประโยค

1.

คำจากภาพ.....
.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....

2.

คำจากภาพ.....
.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....

3.

คำจากภาพ.....
.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....

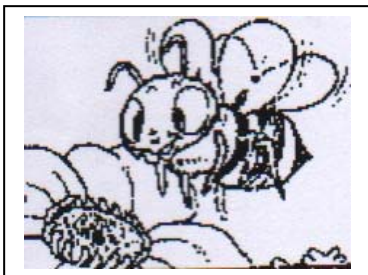
4.

คำจากภาพ.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....

5.

คำจากภาพ.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....

ชื่อกลุ่ม

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนคำและเขียนแต่งประโยค
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 (ป.3)

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนคำจากภาพและเขียนแต่งประโยค
2. เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ 15 นาที
3. นักเรียนต้องอ่านคำสั่งให้เข้าใจก่อนลงมือทำ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนคำจากภาพต่อไปนี้ และนำคำที่เขียนนั้นไปแต่งเป็นประโยคให้ได้
 ใจความสมบูรณ์ อย่างน้อย ภาพละ 3 ประโยค

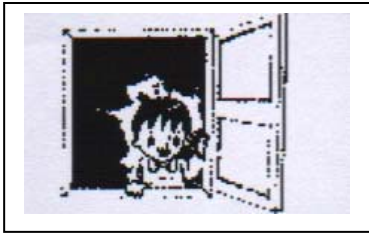
1. คำจากภาพ.....
 .....
 .....

แต่งประโยค.....
 .....
 .....
 .....

2. คำจากภาพ.....
 .....
 .....

แต่งประโยค.....
 .....
 .....
 .....

3.

คำจากภาพ.....
.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....
.....

4.

คำจากภาพ.....
.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....
.....

5.

คำจากภาพ.....
.....
.....
.....

แต่งประโยค.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : ช่างความสัมพันธ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การวางโครงเรื่อง

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การวางโครงเรื่องจะช่วยให้เขียนได้ตรงประเด็น มีความชัดเจน ผู้เขียนจะต้องเริ่มต้นที่จะคิดก่อนโดยคิดอย่างมีเหตุผลและถูกทิศทาง แล้วจัดลำดับความคิดที่ได้เป็นหัวข้อและขยายหัวข้อให้สัมพันธ์ต่อกันเป็น โครงเรื่องของเรียงความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนโครงเรื่องเรียงความได้
2. นักเรียนบอกส่วนประกอบการเขียนเรียงความได้
3. นักเรียนมีมารยาทในการฟัง

สาระการเรียนรู้

1. การวางโครงเรื่อง
2. ส่วนประกอบการเขียนเรียงความ
3. มารยาทในการฟัง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูนำเรียงความตัวอย่างและโครงเรื่องมาสนทนาถึงความสำคัญของการวางโครงเรื่อง
2. ครูอธิบายถึงโครงเรื่องที่วางมีลักษณะ ดังนี้
ชื่อเรื่อง = ความคิดหลัก
ข้อความ = ความคิดย่อย
ประโยค = ความคิดย่อย
3. นักเรียนนั่งตามกลุ่มของตนอย่างรวดเร็วโดยไม่ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่น

4. ครูทบทวนเป้าหมายหลักของการเรียนแบบร่วมมือ ให้นักเรียนเกิดความตระหนักในการทำงานกลุ่มให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์
5. หัวหน้ากลุ่มกำหนดบทบาทการทำงานให้แก่สมาชิกทุกคนรับผิดชอบ แล้วส่งตัวแทนกลุ่มรับเอกสารจากครู
6. ครูอธิบายลักษณะของส่วนประกอบของการเขียนเรียงความและวิธีการวางโครงเรื่อง นักเรียนศึกษาในใบความรู้ประกอบการเรียน
7. นักเรียนอ่านเรียงความ เรื่อง เพื่อนที่ดี แล้วในแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่านแล้วช่วยกันทำโครงเรื่องโดยให้เขียนชื่อเรื่องตรงกลางหน้ากระดาษแล้วใส่กรอบล้อมรอบ แล้วนำข้อความมาเชื่อมโยงเป็นความคิดรอง
8. นักเรียนเขียนข้อความหรือประโยคจากเรียงความที่อ่านแล้วเชื่อมโยงต่อจากความคิดรองเป็นความคิดย่อยใส่กรอบล้อมรอบทุกข้อความภายในเวลา 20 นาที
9. ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอโครงเรื่อง ของเรียงความ โดยใช้ถ้อยคำภาษาของตนเอง แนะนำให้นักเรียนมีมารยาทในการฟังด้วย
10. ให้นักเรียนประเมินผลงานกลุ่มตนเองและให้กลุ่มอื่นประเมินร่วมด้วย ก่อนส่งผลงานกลุ่มแก่ครู ครูชมเชยกลุ่มที่ทำได้ดี และให้ข้อเสนอแนะกลุ่มที่ยังมีข้อบกพร่อง
11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของการวางโครงเรื่อง และส่วนประกอบของการเขียนเรียงความจากแผนภูมิ

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่านและการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิด
3. ทักษะการพูดและการฟัง
4. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ การนำเสนอผลงาน

2. ตรวจสอบผลงาน การวางโครงเรื่องเป็นกลุ่มในด้านความสอดคล้องของความคิดหลักกับความคิดรอง ความคิดรองกับความคิดย่อย และการใช้ภาษา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ตัวอย่างเรียงความเรื่อง เพื่อนที่ดี
2. ตัวอย่าง การวางโครงเรื่อง จากเรียงความเรื่อง เพื่อนที่ดี
3. ใบความรู้ เรื่อง ส่วนประกอบของเรียงความ มารยาทในการฟัง
4. ใบงาน เรื่อง การวางโครงเรื่อง
5. แผนภูมิส่วนประกอบของเรียงความ
6. กระดาษ A 4

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....

2. ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 6
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้ตามลำดับ

1. ศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษาเรื่อง การวางโครงเรื่อง
2. ศึกษาความหมายและขั้นตอนการวางโครงเรื่อง ส่วนประกอบของเรียงความ และศึกษามารยาทที่ควรปฏิบัติในการฟัง
3. ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปฏิบัติงาน ตามบทบาท หน้าที่ของตน และปฏิบัติกิจกรรม ในใบงาน โดยสมาชิกร่วมกันทำงานเสร็จ
4. ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน โดยไม่ซ้ำคนเดิม
5. ร่วมกันประเมินผลงานกลุ่มของตนและกลุ่มเพื่อน
6. นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาบทเรียน

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
ตัวอย่าง เรียงความเรื่อง เพื่อนที่ดี

เพื่อนมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ถ้าเราเลือกคบเพื่อนดีเราก็จะเป็นคนดี ถ้าเลือกคบคนเลว เราก็จะถูกชักจูงให้เลวตาม

ทุกคนต้องมีเพื่อนไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด และควรมีเพื่อนที่ดีด้วย การหาเพื่อนที่ดีนั้นหายาก เพราะไม่อาจรู้ซึ่งถึงจิตใจของผู้อื่น เพื่อนบางคนเป็นเพื่อนกิน เอาแต่ได้ ทั้งยังชอบเอาเปรียบ ฉันทไม่ชอบเพื่อนเช่นนี้ ถ้าทุกคนอยากมีเพื่อนดี ควรทำตัวเป็นคนดีก่อน แต่คงจะไม่มีใครมีส่วนดีไปหมดทุกอย่าง ดังนั้น เราควรมองส่วนดีของเพื่อนๆ บ้าง

ถ้าเรารู้จักการให้ มีเมตตา มีความสามัคคี รู้จักเสียสละ เราจะเป็นเพื่อนที่ดี และเราจะไม่มีศัตรู เพราะทุกสิ่งที่เราทำไปเป็นการผูกมิตร หรือการทำตัวเป็นเพื่อนที่ดีนั่นเอง

.....

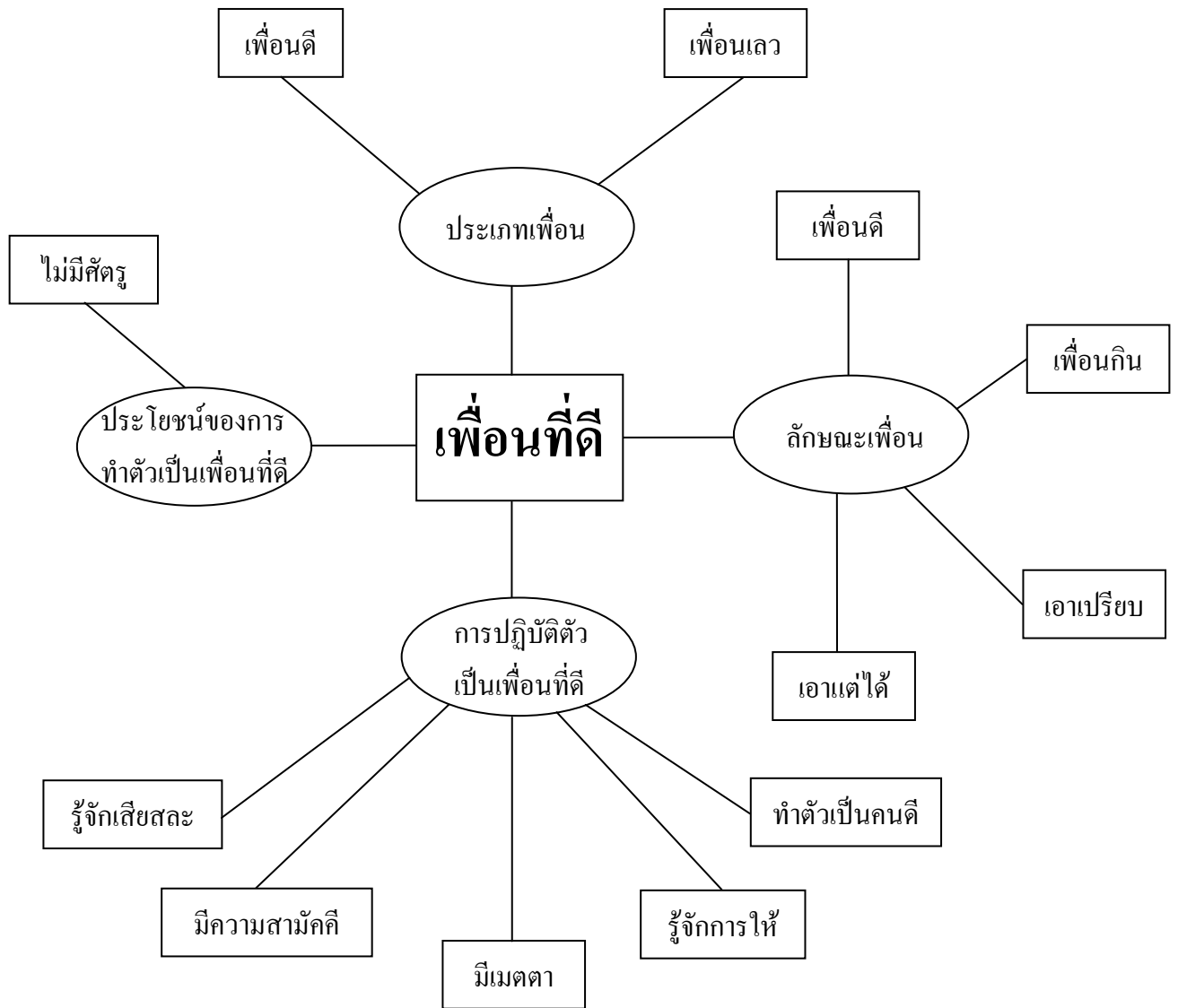
ค.ญ.สิตางค์ ตันต้อศวโยธี

ชั้น ป.6/2 ร.ร.สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ

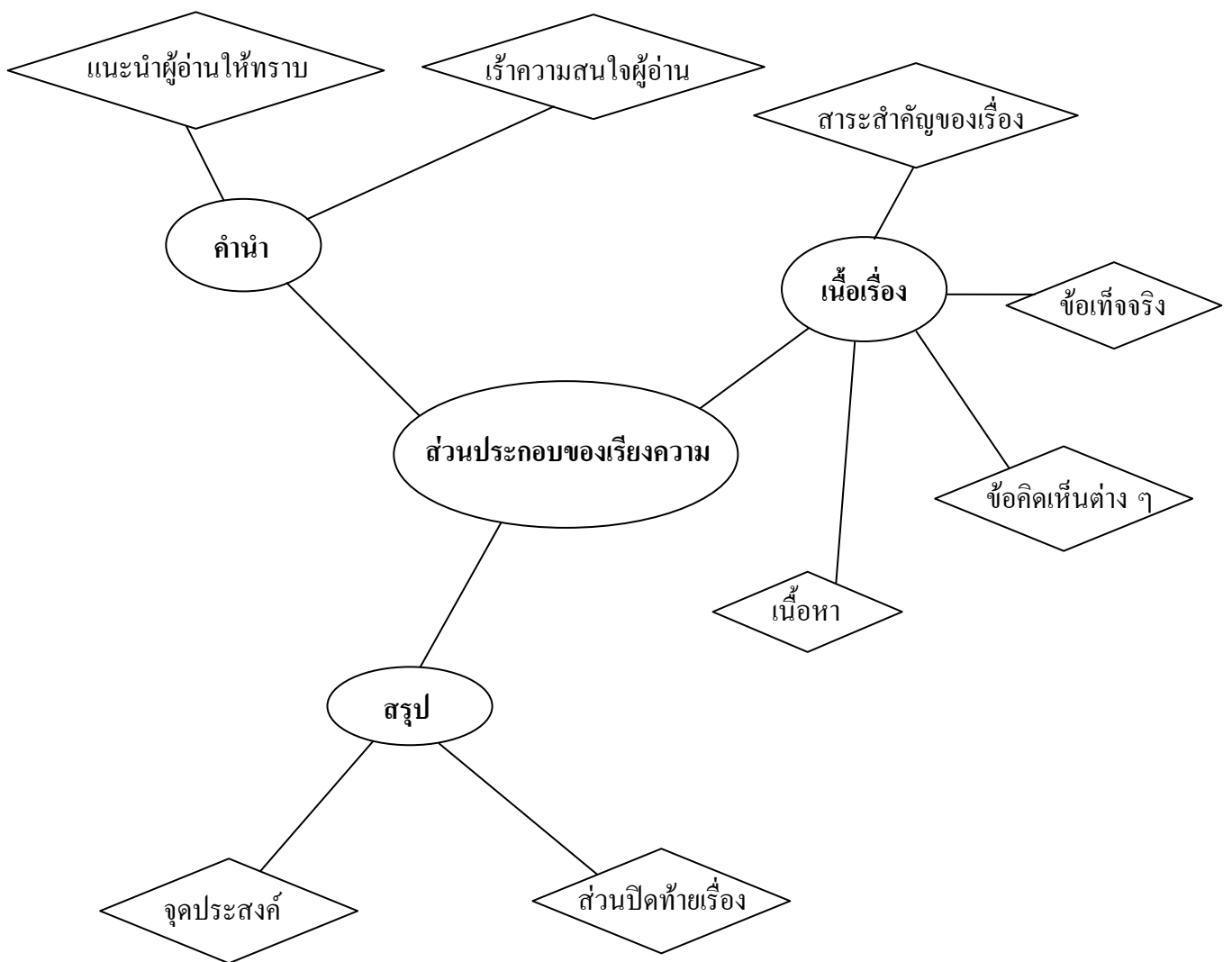
สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

แผนภูมิ การวางโครงเรื่องจากเรียงความเรื่อง เพื่อนที่ดี

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
แผนภาพ ส่วนประกอบของเรียงความ

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ส่วนประกอบของเรียงความ ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เรียงความประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

- คำนำ
- เนื้อเรื่อง
- สรุป

ทั้งสามส่วนนี้จะต้องมีความสัมพันธ์กัน

- คำนำ คือ ส่วนที่แนะนำผู้อ่านให้ทราบจุดประสงค์ เพื่อเร้าความสนใจ
- เนื้อเรื่อง คือ ส่วนที่บรรจุเนื้อความที่เป็นสาระสำคัญของ เรื่องที่ประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นต่าง ๆ
- สรุป คือ ส่วนปิดท้ายเรื่อง อาจให้ข้อเสนอแนะหรือเน้นย้ำประเด็นหลัก หรือสรุป เพื่อสร้างความประทับใจให้ผู้อ่าน

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง มารยาทในการฟัง ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มารยาทในการฟัง

มารยาทในการฟัง เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียน การฟังอย่างสุภาพ และตั้งใจจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่

มารยาทในการฟังควรปฏิบัติดังนี้

1. ประพฤติตนให้สุภาพเรียบร้อยและตั้งใจฟังด้วยความสงบ
2. ติดตามเรื่องที่ฟังโดยตลอด
3. ไม่นำงานอื่นขึ้นมาทำ ไม่คุยกัน ไม่ส่งเสียงดัง
4. ต้องอดทนต่อสิ่งรบกวน และสิ่งที่ไม่พอใจต่าง ๆ

5. ไม่พูดแทรก ไม่ควรพูดขัดคอ หรือขัดจังหวะ
6. ถ้ามีปัญหาควรจดไว้ก่อน แล้วจึงถามเมื่อถึงเวลาที่ผู้พูดพูดจบ
7. ควรขออนุญาต ก่อนซักถาม ถามสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
8. ปรบมือเมื่อผู้พูดพูดจบ

ใบงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
เรื่อง การวางโครงเรื่อง

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านเรียงความ เรื่อง บ้านของฉันเลี้ยงนก แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิวางโครงเรื่องจากเรียงความที่กำหนดให้

บ้านของฉันเลี้ยงนก

ที่บ้านของฉันเลี้ยงนกไว้หลายชนิด โดยเฉพาะนกหงส์หยก เพราะคุณพ่อของฉันซื้อนกหงส์หยกมาหนึ่งคู่ มันทำรังอยู่ในสวนกาแฟหลังบ้านที่พ่อของฉันปลูกไว้ มันวางไข่แล้วฟักออกมาเป็นตัวมากมาย

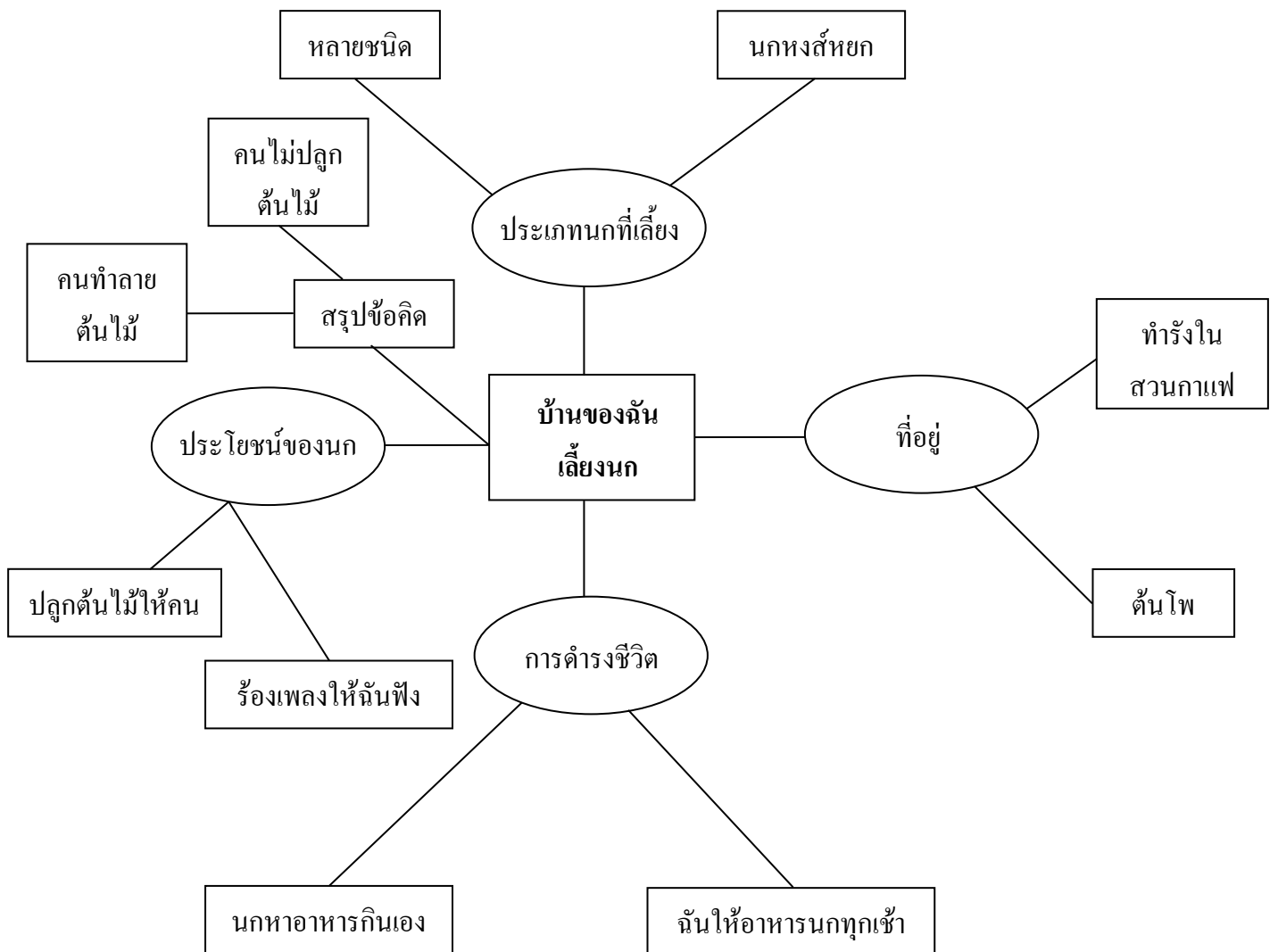
ตอนเช้าของทุก ๆ วัน ฉันจะเอาอาหารมาโปรยให้มันกิน และฉันก็ไปนั่งที่ใต้ต้นโพใหญ่ในสวน ฉันนั่งฟังเสียงนกมันร้องเพลง ฉันนั่งอยู่ไม่นานคุณพ่อก็เดินมา คุณพ่อเล่าให้ฉันฟังว่าต้นโพต้นนี้มีนกคู่หนึ่งมาทำรังและมันก็ฟักออกเป็นลูกนก มันไปหาอาหารให้ลูกมันกิน ตอนมันถ่ายออกมา ที่มูลของมันมีเมล็ดโพอยู่ เมล็ดโพนั้นจึงงอกเป็นต้น

คุณพ่อบอกฉันว่า บางครั้งสัตว์ก็ปลูกต้นไม้เหมือนกัน แต่คนเราไม่เพียงแต่ไม่ปลูกต้นไม้ แต่ยังตัดไม้ทำลายป่าอีกด้วย

.....

ด.ญ.กัมแพง แก้วมีศรี อายุ 11 ปี โรงเรียนวัดคอนทรอ นครศรีธรรมราช

ตัวอย่างการวางโครงเรื่อง เรื่อง บ้านของฉันเลี้ยงนก
 ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แบบประเมินการวางโครงเรื่อง

เจ้าของผลงานชื่อ.....สกุล.....ชื่อกลุ่ม.....

คำชี้แจง แบบประเมินการวางโครงเรื่อง ใช้บันทึกผลการประเมินการวางโครงเรื่องของนักเรียน โดยการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลและงานกลุ่ม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่พบในผลงานนั้น มีค่าคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

- 4 หมายถึง ดีมาก
- 3 หมายถึง ดี
- 2 หมายถึง ปานกลาง
- 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนการวางโครงเรื่อง	4	3	2	1
1. ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อเรื่องและโครงเรื่อง				
2. จัดลำดับโครงเรื่องให้ถูกต้องเหมาะสม				
3. โครงเรื่องมีหัวข้อชัดเจนครอบคลุมชื่อเรื่อง				
4. การวางโครงเรื่องเขียนหัวข้อได้น่าสนใจ				
5. การขยายหัวข้อมีความชัดเจนเหมาะสม				
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : ช่างความสามัคคี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การเขียนคำนำ

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

คำนำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเขียนเรียงความ ทั้งนี้เพราะคำนำเป็นบทเริ่มต้นเรื่อง เป็นส่วนที่จะสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านให้อยากอ่านงานเขียนนั้น ๆ ดังนั้นการฝึกเขียนคำนำจะช่วยให้เขียนคำนำได้ชัดเจน น่าสนใจและเหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนโครงเรื่องจากภาพได้
2. นักเรียนสามารถเขียนคำนำได้

สาระการเรียนรู้

3. การเขียนโครงเรื่องจากภาพ
4. การเขียนคำนำ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูทบทวนส่วนประกอบของเรียงความโดยให้นักเรียนดูแผนภาพคำปริศนา ซึ่งเป็นส่วนประกอบของเรียงความที่วางตัวพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์สลับกัน ให้นักเรียนนำมาเรียงใหม่ให้เป็นคำที่ถูกต้อง ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับส่วนประกอบของเรียงความและสรุปโดยใช้บัตรแถบคำ
2. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มเดิม ภายในเวลา 2 นาที โดยไม่ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่น แล้วหัวหน้ากลุ่มกำหนดบทบาทสมาชิก ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่าง ๆ
3. ส่งตัวแทนออกไปปรับใบความรู้ ใบงานจากครู แล้วศึกษาใบความรู้เรื่องการเขียนคำนำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งชื่อเรื่องจากภาพและเขียน โครงเรื่องจากภาพแล้วช่วยกันเขียนคำนำ จากโครงเรื่องที่เขียนไว้
5. ครูสรุปวิธีการเขียนคำนำแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมในใบงาน ภายในเวลา 25 นาที
6. ครูชี้แจงนักเรียนต้องร่วมมือกันทำงาน ช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจกัน ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น โต้แย้งกันด้วยเหตุผล และกำหนดให้ส่งผลงานกลุ่มเพียง 1 ชุด
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนในชั้นฟัง ครูและนักเรียนกลุ่มอื่นร่วมกันประเมิน
8. ให้นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของงานที่กลุ่มทำ ก่อนส่งครู
9. หัวหน้ากลุ่มนำสมาชิกร่วมกันอภิปรายทบทวนเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานของกลุ่มที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร ควรจะรักษาหรือปรับปรุงสิ่งใด
10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการเขียนคำนำ นำผลงานไปตรวจให้ข้อเสนอแนะ และนำผลงานที่เขียนได้ดีติดป้ายนิเทศ

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่าน และการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและจำ
3. ทักษะกระบวนการพูด การฟัง และการดู
4. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดังกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ การนำเสนอผลงาน การวิพากษ์
2. ตรวจผลงาน การวางโครงเรื่อง การเขียนคำนำให้มีความสอดคล้องกันระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง และความคิดย่อยและการใช้ภาษา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. แผนภาพปริศนาคำทาย “ส่วนประกอบของเรียงความ”
2. บัตรแถบคำ “ส่วนประกอบของเรียงความ”
3. บัตรภาพ
4. ใบความรู้ เรื่อง การเขียนคำนำ ลักษณะของคำนำที่ดี
5. ใบงานเรื่อง การวางโครงเรื่องจากภาพ และการเขียนคำนำจากโครงเรื่อง
6. กระดาษ A4

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....

.....

.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 7
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

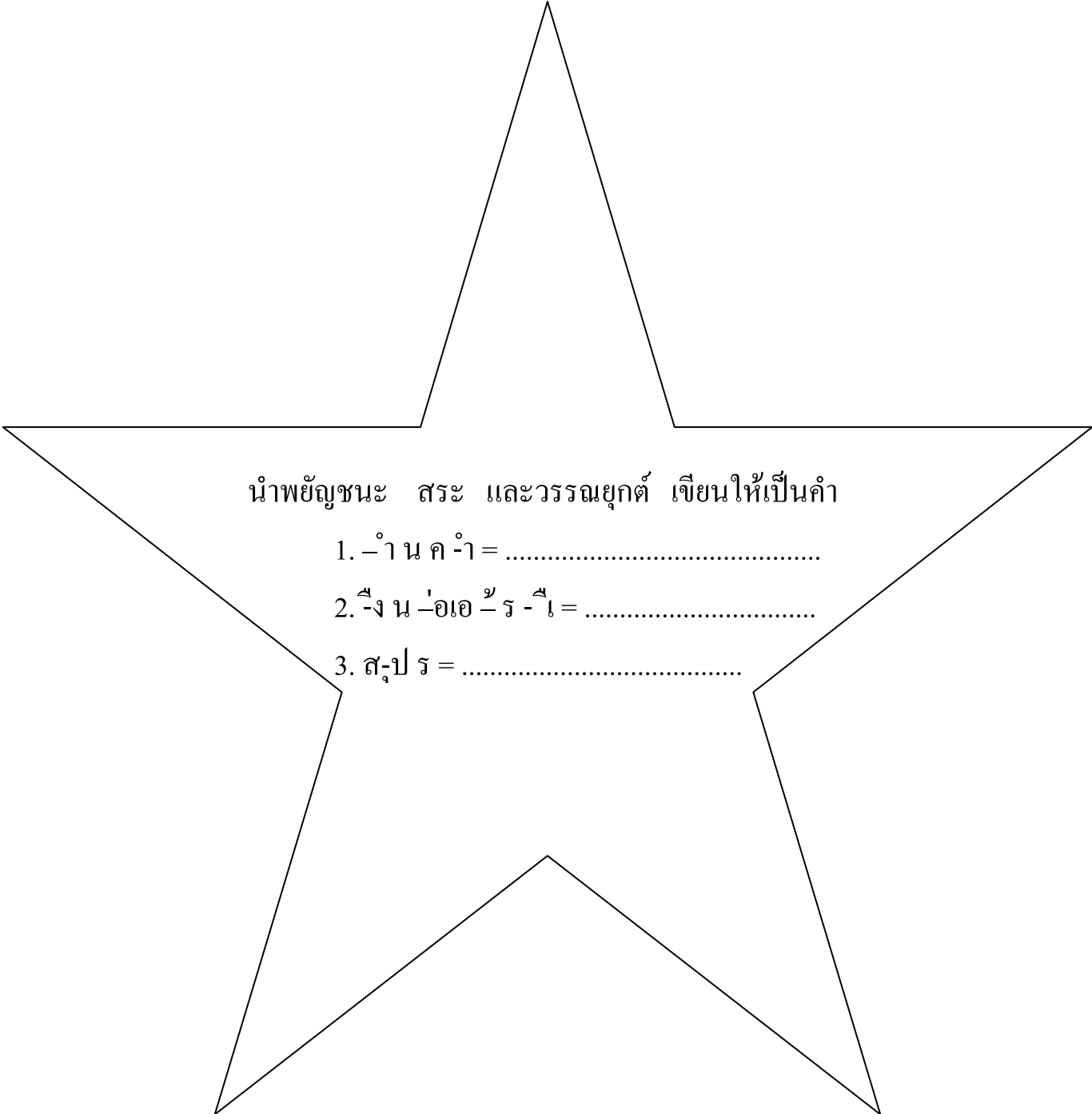
คำชี้แจง

1. นักเรียนทุกคนศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษาเรื่อง การเขียนคำนำ มีดังนี้คือ นักเรียนสามารถเขียนคำนำได้
2. นักเรียนทุกคนทบทวนเรื่อง ส่วนประกอบของเรียงความโดยการทำกิจกรรมแผนภาพคำปริศนา และตอบคำถามครู
3. นักเรียนทุกคนศึกษาใบความรู้ เรื่องการเขียนคำนำ
4. นักเรียนทุกคนช่วยกันตั้งชื่อเรื่องจากภาพและเขียนโครงเรื่องจากภาพแล้วช่วยกันเขียนคำนำจากโครงเรื่องที่เขียนไว้
5. นักเรียนทุกคนช่วยกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1 โดยให้เขียนวางโครงเรื่องจากภาพ
6. นักเรียนแต่ละคนเขียนคำนำจากการวางโครงเรื่องเป็นรายบุคคลแล้วนำผลงานมาอภิปรายร่วมกันสรุปเป็นผลงานของกลุ่ม
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มละ 1 คน นำเสนอผลงานกลุ่ม
8. นักเรียนทุกคนร่วมกันตรวจสอบผลงานกลุ่มก่อนนำเสนอส่งครู
9. หัวหน้ากลุ่มนำเสนอประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม
10. นักเรียนทุกคนสรุปเนื้อหาบทเรียน

สื่อการสอนหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 4
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

สื่อแผนภาพคำปริศนาส่วนประกอบของเรียงความ

คำปริศนา

สื่อการสอนหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

สื่อบัตรแถบคำส่วนประกอบของเรียงความ

ส่วนประกอบของเรียงความ

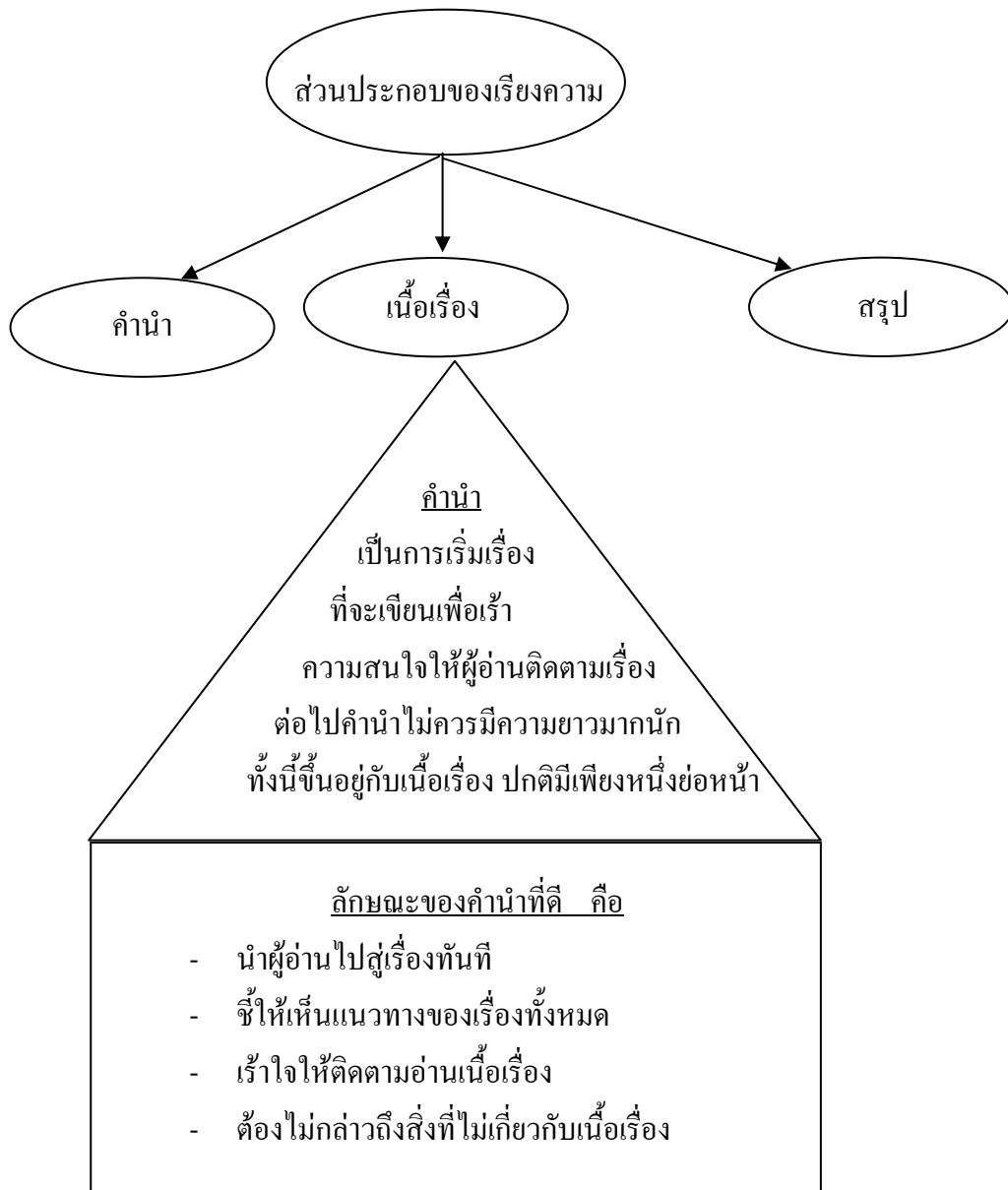
คำนำ

เนื้อเรื่อง

สรุป

ใบความรู้

เรื่อง การเขียนคำนำ ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การเขียนคำนำ

สำหรับครูและนักเรียน

1. ตั้งชื่อเรื่องจากภาพ
2. วางโครงเรื่อง
3. เขียนคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

(ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-4)

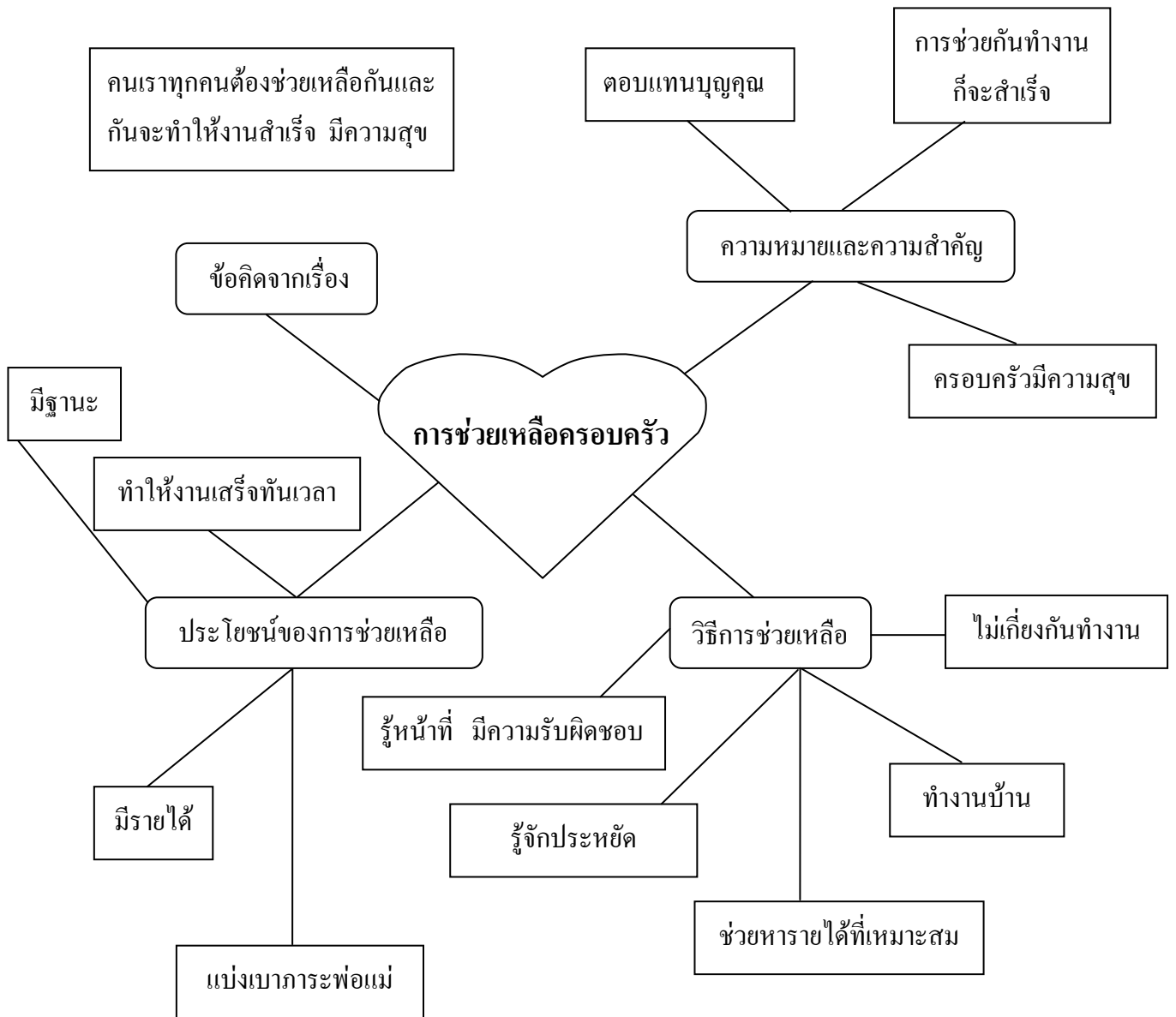

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

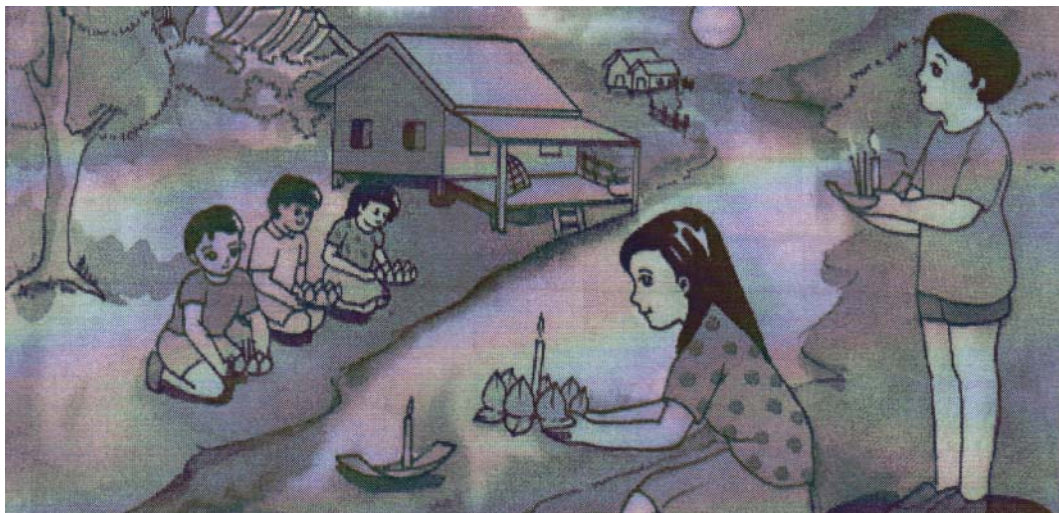
ตัวอย่างการวางโครงเรื่องจากภาพ สำหรับใช้สอนเรื่อง
การเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

ใบงานที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

- คำสั่ง
1. ให้นักเรียนเขียนโครงเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ลงในกระดาษที่ครูแจกให้
  2. เวลาที่ใช้ 10 นาที

ใบงานที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

- คำสั่ง
1. ให้นักเรียนเขียนคำนำจากโครงเรื่องที่เขียนไว้ในใบงานที่ 1
  2. เวลาที่ใช้ 25 นาที

ส่วนคำนำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อกลุ่ม

- ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

แบบการประเมิน การเขียนคำนำ

เจ้าของผลงานชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อกลุ่ม.....
คำชี้แจง แบบประเมินการเขียนคำนำ ใช้บันทึกผลการประเมินการเขียนคำนำของนักเรียนโดย
 ประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลและงานกลุ่ม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่พบ
 ในผลงานนั้น มีค่าคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

- 4 หมายถึงดีมาก
- 3 หมายถึงดี
- 2 หมายถึงปานกลาง
- 1 หมายถึงปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนคำนำ	4	3	2	1
1. เขียนได้ตรงประเด็น สัมพันธ์ชื่อเรื่อง				
2. เขียนคำได้ดี น่าสนใจเหมาะกับเรื่องที่เขียน				
3. เขียนขยายความคิดได้กระชับชัดเจนเหมาะกับเรื่องที่เขียน				
4. การใช้คำและประโยคที่ถูกต้องชัดเจนสื่อความหมายได้ดี				
5. เขียนสะกดการันต์และใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง สะอาด ลายมือดี				
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : วิชาซึ่งความสัมพันธ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การเขียนเนื้อเรื่อง

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เนื้อเรื่องเป็นใจความส่วนใหญ่ของเรื่องที่มุ่งเสนอเนื้อหาสาระแก่ผู้อ่าน ดังนั้นก่อนเขียนเนื้อเรื่องควรมีการวางโครงเรื่องให้ชัดเจนก่อน เพื่อจะได้ไม่สับสน และการเขียนเนื้อเรื่องผู้เขียนควรแสดงความรู้ความคิดอย่างชัดเจนถูกต้อง สอดคล้องสัมพันธ์กับชื่อเรื่องโดยใช้ภาษาให้ถูกต้องได้เป็นอย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนเนื้อเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

การเขียนเนื้อเรื่อง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูสนทนาซักถามความสำคัญของการวางโครงเรื่องและทบทวนการเขียนเรียงลำดับความคิดหลักความคิดรอง และความคิดย่อย จากภาพที่กำหนดให้ ตลอดจนการเขียนขยายความ แต่งประโยค ในส่วนที่เป็นคำนำ
2. ครูนำบัตรภาพ แผนภาพ โครงเรื่อง และคำนำ ในชั่วโมงที่แล้วมาให้ นักเรียนช่วยกันคิดขยายข้อความและแต่งประโยค ในส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องแล้วช่วยกันนำข้อความที่แต่งเป็นประโยค มาเรียบเรียงจัดลำดับให้ได้ใจความต่อเนื่องสมบูรณ์ เป็นเรื่องเดียวกัน โดยใช้ภาษาในการเขียนเรียงความและควรเขียนให้สัมพันธ์กับภาพชื่อเรื่องและคำนำ
3. จัดนักเรียนนั่งตามกลุ่ม ผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันทำงานไม่ซ้ำ ส่งตัวแทนออกมา รับเอกสารจากครู

4. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง ประกอบคำอธิบายของครู
5. ครูให้ข้อเสนอแนะในการทำงานกลุ่ม และชี้ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขจากการทำงานครั้งก่อน เพื่อให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งยกตัวอย่างการทำงานกลุ่มที่ปฏิบัติงานได้ดีเป็นแนวทางต่อไป
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมในใบงาน โดยให้เขียนขยายข้อความแต่งประโยคแล้วเรียบเรียงถ้อยคำ ลำนวนให้สละสลวย เป็นเรียงความในส่วนของเนื้อเรื่อง
7. ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานกลุ่ม ครูให้สมาชิกกลุ่มอื่นร่วมประเมินผลกาปฏิบัติงานครูชมเชย และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์
8. แต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้องของผลงานกลุ่ม โดยการแก้ไขปรับปรุง ก่อนนำส่งครู และให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มลงนามรับรองงานกลุ่มในใบงานที่ส่งครู
9. นักเรียนประเมินการทำงานของกลุ่ม
10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป การเขียนเนื้อเรื่อง ครูนำผลงานไปตรวจให้ข้อเสนอแนะ นำผลงานที่ดีติดป้ายนิเทศ

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่าน และการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและจำ
3. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพียงซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การทำกิจกรรมต่างๆ การนำเสนอผลงาน
2. การตรวจผลงาน การวางโครงเรื่อง การเขียนเนื้อเรื่องให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และลำดับความคิดเนื้อเรื่องได้ดีและรูปแบบเหมาะสม

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. บัตรภาพ, แผนภาพโครงเรื่อง,แผนภาพคำนำ (ใช้สื่อเดิมจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง
3. ใบงาน
4. กระดาษ A4

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 8
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

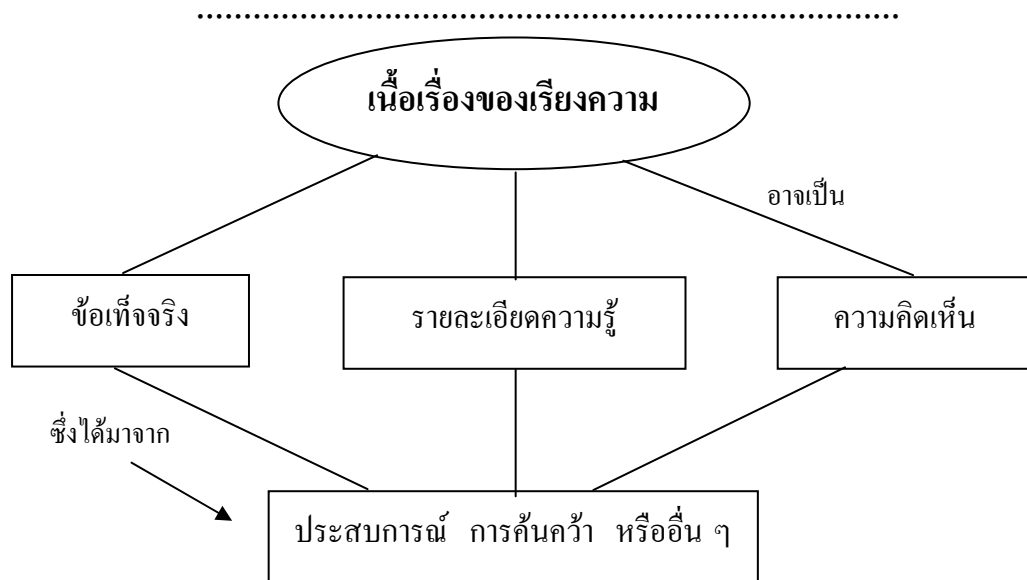
คำชี้แจง

1. นักเรียนทุกคนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง มีดังนี้คือ
นักเรียนสามารถเขียนเนื้อเรื่องได้
2. นักเรียนทุกคนทบทวนการวางโครงเรื่อง การเขียนคำนำจากโครงเรื่องที่วางไว้
3. นักเรียนทุกคนช่วยกันเขียนเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กับชื่อเรื่องและคำนำ
4. นักเรียนทุกคนศึกษาใบความรู้เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง
5. นักเรียนปฏิบัติงานตามใบงาน โดยทำเป็นรายบุคคลก่อนแล้วนำผลงานของแต่ละคนมาอภิปรายร่วมกันสรุปเป็นผลงานของกลุ่ม
6. นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอผลงานกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนส่งครูตรวจ
7. นักเรียนร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของตน
8. นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปการเขียนเนื้อเรื่อง

ใบความรู้

เรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หลักในการเขียนเนื้อเรื่อง

- ผู้เขียนต้องดำเนินเรื่องตามโครงเรื่องที่วางไว้
- เขียนขยายความทีละตอน
- เมื่อจบตอนหนึ่งก็ขึ้นย่อหน้าใหม่
- ในแต่ละย่อหน้าต้องมีความสำคัญเพียงอย่างเดียว
- ทุกย่อหน้าต้องมีใจความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันไม่วกวน
- ต้องรู้จักใช้ประโยคใจความสำคัญ ประโยคขยาย
- รู้จักใช้สำนวนโวหาร สุภาษิต คำคมต่าง ๆ เพื่อให้เนื้อเรื่องน่าอ่าน

ที่มา หนังสือเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย
หอการค้า

แบบการประเมิน การเขียนเนื้อเรื่อง

เจ้าของผลงานชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อกลุ่ม.....
คำชี้แจง แบบประเมินการเขียนเนื้อเรื่อง ใช้บันทึกผลการประเมินการเขียนเนื้อเรื่องของนักเรียน โดยประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลและงานกลุ่ม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่พบในผลงานนั้น มีค่าคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

- 4 หมายถึงดีมาก
- 3 หมายถึงดี
- 2 หมายถึงปานกลาง
- 1 หมายถึงปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเนื้อเรื่อง	4	3	2	1
1. เขียนตรงประเด็น สัมพันธ์ชื่อเรื่อง คำนำ สรุป				
2. ลำดับความคิดดีมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง				
3. เขียนขยายความคิดได้ดี มีความชัดเจนถูกต้อง มีเหตุผลน่าเชื่อถือ				
4. การใช้คำและประโยคถูกต้องชัดเจนสื่อความหมายได้ดี				
5. เขียนสะกดการันต์และใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง สะอาด อ่านง่าย				
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : ช่างความสัมพันธ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การเขียนสรุป

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนสรุปเป็นการเขียนปิดท้ายเรื่อง ต้องเขียนให้เหมาะสม น่าอ่าน ประทับใจ และต้องเขียนให้สัมพันธ์กับชื่อเรื่อง คำนำ และเนื้อเรื่อง จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้หรือความประทับใจในเรื่องที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนสรุปได้เหมาะสม

สาระการเรียนรู้

การเขียนสรุป

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูทบทวนหลักการเขียนวางโครงเรื่อง คำนำ และเนื้อเรื่อง โดยการซักถามให้นักเรียนตอบ
2. ครูนำบัตรภาพ แผนภาพโครงเรื่อง คำนำ และเนื้อเรื่อง มาให้นักเรียนอ่าน และช่วยกันเขียนสรุปบนกระดานดำ ครูตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์
3. นักเรียนนั่งตามกลุ่ม ภายในเวลา 2 นาที โดยไม่ทำเสียงรบกวนผู้อื่น
4. หัวหน้ากลุ่มกำหนดให้สมาชิกผลัดเปลี่ยนหน้าที่กันทำโดยไม่ซ้ำบทบาทในชั่วโมงที่ผ่านมา ส่งตัวแทนออกไปรับเอกสารจากครู กลุ่มละ 1 ชุด
5. นักเรียนศึกษา การเขียนสรุป จากใบความรู้และตัวอย่างเรียงความเรื่องต่างๆ ประกอบคำอธิบายของครูจนเข้าใจ

6. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมในใบงาน การเขียนสรุป โดยแลกเปลี่ยนความคิดและออกความคิดเห็น อธิบายโต้ตอบ และแบ่งใช้อุปกรณ์ร่วมกัน ช่วยเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ภายในเวลา 25 นาที
7. สมาชิกกลุ่มร่วมกันตรวจสอบผลงานของกลุ่ม ลงนามรับรองงานกลุ่มในใบงานที่ส่งครู
8. ครูสุ่มสมาชิกคนใดคนหนึ่งในแต่ละกลุ่ม นำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง เพื่อนร่วมประเมินผลงาน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป หลักการเขียนสรุปในการเขียนเรียงความ นักเรียนแต่ละคนจดบันทึก โครงเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ในส่วนที่เป็นผลงานกลุ่มทั้งหมดลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด ดัดป้ายนิเทศ

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่าน และการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและจำ
3. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การทำกิจกรรมต่างๆ การนำเสนอผลงาน
2. การตรวจผลงาน การเขียนสรุป ให้มีความสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง คำนำ และเนื้อเรื่อง ฝากความรู้หรือความประทับใจให้กับผู้อ่าน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. บัตรภาพ แผนภาพโครงเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง
2. ใบความรู้ เรื่อง ความหมายและวิธีการเขียนสรุป
3. ใบงานเรื่อง การเขียนสรุป

4. กระดาษ A4

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 9
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

คำชี้แจง

1. นักเรียนทุกคนศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษาเรื่อง การเขียนสรุป มีดังนี้คือ
นักเรียนสามารถเขียนสรุปได้เหมาะสม
2. นักเรียนทุกคนทบทวนหลักการเขียนวางโครงเรื่อง คำนำ และเนื้อเรื่อง
โดยการตอบคำถามของครู
3. นักเรียนทุกคนศึกษา การเขียนสรุปจากใบความรู้
4. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจากใบงานเป็นรายบุคคล แล้วนำผลงานมาร่วมกันสรุป
เป็นผลงานกลุ่ม
5. ครูสุ่มนักเรียนนำเสนอผลงาน
6. นักเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
7. นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุป หลักการเขียนสรุปในการเขียนเรียงความ แล้วจด
บันทึกโครงเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ในส่วนที่เป็นผลงานกลุ่มทั้งหมด
ลงในกระดาษที่ครูแจกให้

ใบความรู้

เรื่อง การเขียนสรุป
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประกอบหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 4
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สรุป

คือ ประเด็นของเรื่อง มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการเขียนเพื่อเป็นการ
ฝากความประทับใจให้กับผู้อ่าน อาจมีแนวคิดให้ผู้อ่านไปติดต่อ หรือ
ชวนให้ผู้อ่านคิดในเชิงสร้างสรรค์ คิดให้เกิดประโยชน์ในเชิงพัฒนา
ต่อไป และยังสามารถใช้ในการสรุปสาระสำคัญของเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ
ชัดเจน การเขียนสรุปควรเขียนให้กระชับแต่นำสาระสำคัญหรือข้อความที่
ประทับใจมาเขียนที่สำคัญบทสรุปต้องสัมพันธ์และสอดคล้องกับค่านำ
และสรุป

วิธีการเขียนสรุปมีหลายวิธีดังนี้

สรุปด้วยคำคม สุภาษิต คำประพันธ์ คำกล่าวคนอื่น ๆ

สรุปด้วยการย่อสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง

สรุปด้วยการฝากข้อคิดเห็น หรือให้แง่คิด หรือเรียกร้องขอความร่วมมือ

สรุปด้วยคำตอบ เมื่อตั้งปัญหาหรือคำถามในค่านำ

สรุปด้วยการยกย่อเกียรติคุณ

ใบงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4
เรื่อง การเขียนสรุป

- คำสั่ง
1. ให้นักเรียนเขียนสรุปจากโครงเรื่องที่วางไว้ โดยให้สัมพันธ์สอดคล้องกับคำนำ และเนื้อเรื่อง ในใบงานแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4
  2. ใช้เวลาในการทำ 25 นาที

ส่วนสรุป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อกลุ่ม

- ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

แบบการประเมิน การเขียนสรุป

เจ้าของผลงานชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อกลุ่ม.....
คำชี้แจง แบบประเมินการเขียนสรุป ใช้บันทึกผลการประเมินการเขียนสรุปของนักเรียนโดย
 ประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลและงานกลุ่ม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่พบ
 ในผลงานนั้น มีค่าคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

- 4 หมายถึงดีมาก
- 3 หมายถึงดี
- 2 หมายถึงปานกลาง
- 1 หมายถึงปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนสรุป	4	3	2	1
1. เขียนตรงประเด็น สัมพันธ์ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง				
2. เขียนสรุปได้น่าสนใจ ประทับใจ				
3. เขียนสรุปได้ดี ชัดเจนถูกต้อง มีเหตุผลน่าเชื่อถือ				
4. การใช้คำและประโยคถูกต้องชัดเจนสื่อความหมายได้ดี				
5. เขียนสะกดการันต์และใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง สะอาด ลายมืออ่านง่าย				
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : สร้างสรรค์เรื่องประเทืองปัญญา   ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การฝึกทักษะการเขียนเรียงความจากภาพ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากภาพเป็นการเขียนแสดงความรู้ ความคิด หรือความรู้สึก เกี่ยวกับเรื่องราวในภาพ อย่างมีแบบแผน โดยเขียนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในด้านเนื้อหาสาระ การใช้ภาษา การลำดับความ รูปแบบการเขียน และการเขียนสะกดการันต์ สามารถสื่อความรู้ ความคิดของตนให้ผู้อื่นทราบได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเขียนเรียงความจากภาพได้

สาระการเรียนรู้

1. รูปแบบของเรียงความ
2. ขั้นตอนการเขียนเรียงความ
3. การเรียงลำดับคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
4. การเขียนเรียงความจากภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ทบทวนรูปแบบการเขียนเรียงความด้วยการสนทนาซักถามและให้ดูแผนภาพประกอบ
2. นักเรียนนั่งตามกลุ่มของตนที่จัดไว้ ครูให้ข้อแนะนำในการทำงานกลุ่ม และชี้ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข พร้อมทั้งยกตัวอย่างการทำงานกลุ่มที่ปฏิบัติงานได้ดีเป็นแนวทางต่อไป
3. หัวหน้ากลุ่มกำหนดบทบาทหน้าที่กันไม่ซ้ำจากบทบาทหน้าที่เดิม ส่งตัวแทนออกมารับเอกสารจากครู กลุ่มละ 1 ชุด

4. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง ความหมายการเขียนเรียงความ ส่วนประกอบ หรือรูปแบบของเรียงความ ขั้นตอนการเขียนเรียงความ นักเรียนในกลุ่มช่วยกันเรียงความจากแผนภาพที่ตัดแยกเป็นส่วน ๆ โดยเรียงลำดับ ตามรูปแบบของเรียงความให้ถูกต้อง กลุ่มใดเรียงได้ถูกต้องและเสร็จก่อน ครูปรบมือชมเชย ครูสรุปอีกครั้งหนึ่ง
5. สมาชิกทุกคนช่วยกันทำกิจกรรมในใบงาน โดยออกความคิดเห็น พูดคุย อภิปรายโดยใช้เสียงดังพอได้ยินเฉพาะในกลุ่ม รู้จักเรียกชื่อเพื่อน
6. เมื่อแต่ละกลุ่มวางโครงเรื่องจากภาพและเขียนเรียงความเสร็จแล้ว ส่งตัวแทน กลุ่มนำเสนอผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็น เพิ่มเติม ภายในเวลา 40 นาที
7. หัวหน้ากลุ่มนำอภิปรายประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม และหาแนวทาง แก้ไขปัญหาการทำงานครั้งต่อไป ตรวจสอบผลงานให้ถูกต้องก่อนส่งครู
8. ครูตรวจการเขียนเรียงความให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการเขียนเรียงความครั้ง ต่อไป นำผลงานที่เขียนได้ดีคิดป้ายนิเทศ
9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปรูปแบบ ขั้นตอน

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่าน และการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิดและจำ
3. ทักษะการพูด การฟัง และการดู
4. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดซึ่งกันและ กัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การทำกิจกรรม ต่าง ๆ การนำเสนอผลงาน การอภิปรายร่วมกัน
2. การตรวจผลงาน การวางโครงเรื่อง การเขียนเรียงความจากภาพที่กำหนด

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 1. แผนภาพรูปแบบของเรียงความ
- 2. ใบความรู้ เรื่อง ความหมายการเขียนเรียงความ ส่วนประกอบของเรียงความ
- 3. ใบงาน “การเรียงความจากภาพ”
- 4. แผนภาพเรียงความที่ตัดเป็น 3 ส่วน

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

- 1. ผลการสอน

.....

.....

.....

- 2. ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

- 3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 10
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

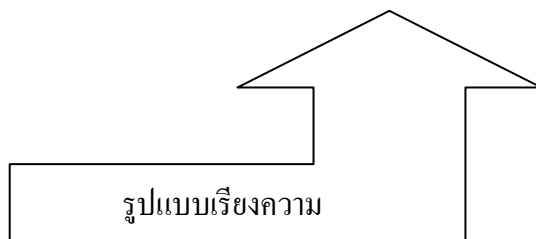
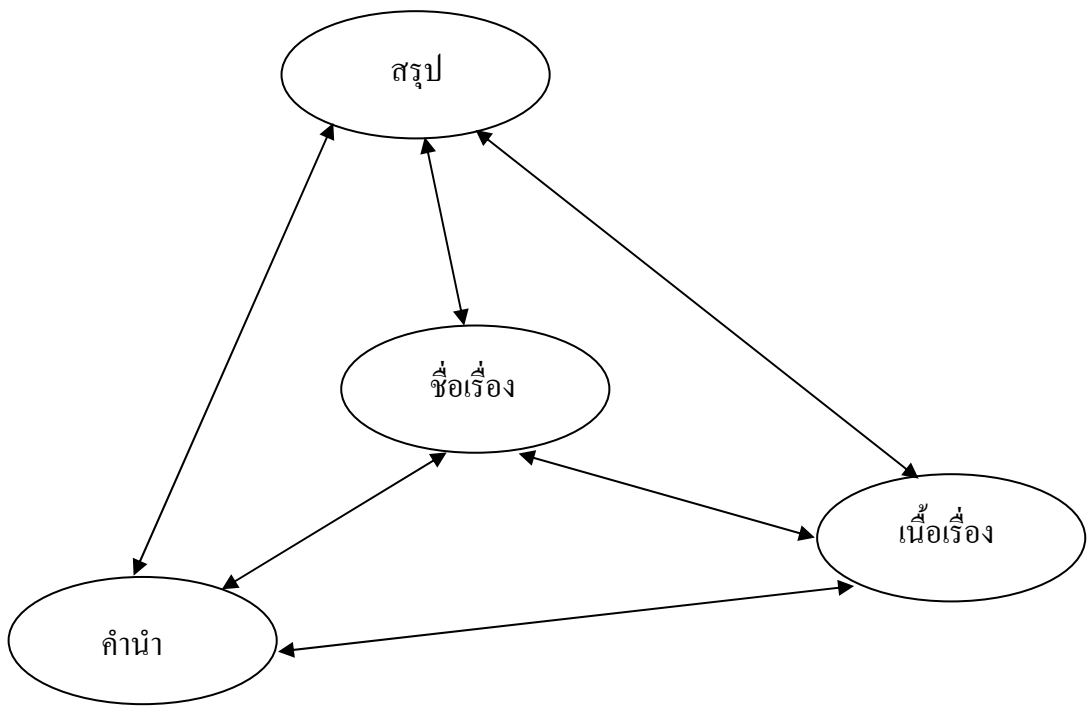
คำชี้แจง

1. นักเรียนทุกคนศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษาเรื่อง การเขียนเรียงความมีดังนี้คือ นักเรียนสามารถเขียนเรียงความจากภาพได้
2. นักเรียนทุกคนตอบคำถาม สนทนา ซักถามร่วมกับครูเป็นการทบทวนรูปแบบการเขียนเรียงความ
3. นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่อง ความหมายการเขียนเรียงความ ส่วนประกอบหรือรูปแบบของเรียงความและขั้นตอนการเขียนเรียงความ
4. สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันทำกิจกรรมในใบงาน
5. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน
6. นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม และตรวจสอบผลงานก่อนส่งครู
7. นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาบทเรียน

สื่อการสอนหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

สื่อแผนภาพรูปแบบเรียงความ

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ตัวอย่าง แผนภาพเรียงความที่ตัดเป็น 3 ส่วน

ภัยของการตัดไม้ทำลายป่า

ปัจจุบันป่าไม้ของเราถูกทำลายไปมากมาย โดยวิธีต่างๆ ที่สำคัญที่สุด คือ การโค่นล้ม เผาผลาญป่า ในพื้นที่ที่เป็นภูเขา อันเป็นต้นน้ำลำธารเพื่อเป็นที่ทำกินโดยทำไร่เลื่อนลอย ที่สำคัญรองลงมาคือ การบุกรุกโค่นเผาป่าในพื้นที่ที่ใกล้เส้นทางคมนาคม เพื่อทำไร่เลื่อนลอย และเพาะปลูกถาวร การลักลอบตัดไม้เพื่อทำฟืนเผาถ่าน และการลักตัดไม้ที่มีค่าเพื่อทำการค้าหรือใช้สอยส่วนตัว

เมื่อป่าไม้ถูกทำลาย ผลร้ายที่เกิดขึ้น คือ เกิดความแห้งแล้งเพราะไม่มีป่าไม้ที่จะดูดซับน้ำเก็บไว้ได้ดิน น้ำในลำห้วย และลำธารจะแห้งขอดในฤดูแล้ง เมื่อขาดน้ำต้นไม้เล็กๆ ที่เหลืออยู่ก็จะเหี่ยวแห้งตายไป สัตว์ป่าไม่มีอาหารและที่อยู่ ต่างล้มตายเป็นจำนวนมาก ที่รอดตายก็หนีอยู่ถิ่นอื่น ถิ่นที่ป่าไม้ถูกทำลายถ้าอยู่ไกลทะเล ในอากาศจะมีไอน้ำและเมฆน้อย ฝนจึงตกน้อย ไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูกเกิดความอดอยากไปทั่ว แต่เมื่อฝนตกหนัก น้ำจะไหลบ่าท่วมไร่นาและบ้านเรือนเสียหาย เพราะไม่มีป่าคอยกั้นน้ำ และดูดซับน้ำไว้ กระแสน้ำที่ไหลแรงจะกัดเซาะผิวดินให้พังทลาย เพิ่มความเสียหายแก่ผิวดินให้ขาดความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เราจึงควรช่วยกันรักษาป่าไม้ให้คงอยู่ และส่งเสริมการปลูกให้มากยิ่งขึ้น

ของ จงดี ทรัพย์สำราญ

ใบความรู้

เรื่อง ความหมายการเขียนเรียงความ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประกอบหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความ คือ การเรียบเรียงข้อความเป็น
เรื่องราวเพื่อแสดงความคิด ความรู้สึก โดยใช้ถ้อยคำ คำนวน
ภาษาที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจตามที่ผู้เขียนต้องการ

ส่วนประกอบของเรียงความจะมี

คำนำ

เนื้อเรื่อง

สรุป

ใบงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเรียงความจากภาพต่อไปนี้ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง เขียนด้วยลายมือตัว
บรรจงครึ่งบรรทัด ความยาวของเรื่องอย่างน้อย 7 บรรทัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : สร้างสรรค์เรื่องประเทืองปัญญา   ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การฝึกทักษะการเขียนเรียงความ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากชื่อเรื่องนั้น ต้องเขียน โครงเรื่องให้สัมพันธ์กับชื่อเรื่องก่อน เป็นการร่างเนื้อเรื่องที่จะเขียน โดยการจดลำดับความคิด ช่วยหาเรื่องที่มีความสมบูรณ์ตามความต้องการ ผู้เขียนต้องเรียบเรียงข้อมูลเป็นเรื่องราว โดยใช้ถ้อยคำสำนวนที่เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะของเรียงความที่ดีได้
2. นักเรียนสามารถเขียนเรียงความจากชื่อเรื่องได้

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะเรียงความที่ดี
2. การเขียนเรียงความจากชื่อเรื่อง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนขั้นตอนการเขียนเรียงความ
2. ครูนำแผ่นภูมิเพลง “บ้านของฉัน” มาติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนร้องเนื้อเพลงพร้อม ๆ กัน ขณะร้องให้ตบมือทำจังหวะตามไปด้วย
3. ครูและนักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของเนื้อเพลง โดยครูใช้คำถามนำ เช่น
  - จากเนื้อเพลงกล่าวถึงใครบ้าง
  - พวกเขาอยู่กับในลักษณะแบบใด
  - นักเรียนควรตั้งชื่อเรียงความว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเนื้อเพลง

4. นักเรียนนั่งตามกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มกำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันส่งตัวแทนกลุ่มมารับเอกสารจากครู กลุ่มละ 1 ชุด
5. ครูแจ้งให้นักเรียนเกิดความรับรู้และตระหนักว่าตนเองต้องพึ่งพาคนอื่น ทุกคนจะต้องช่วยกันทำงานให้เสร็จทันเวลา และทำให้มีความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มด้วย
6. ครูอธิบาย ลักษณะเรียงความที่ดี พร้อมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานว่าให้ช่วยกันทำโครงเรื่องและกำหนดหัวข้อย่อยก่อนแล้วเขียนเรียงความตามโครงเรื่องให้ ถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนเรียงความ เขียนให้เสร็จภายในเวลา 40 นาที
7. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มนำเสนอเรียงความให้เพื่อนฟัง อภิปรายแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ (ครูสังเกตการทำงาน of นักเรียน และชี้แนะเมื่อเกิดปัญหาพร้อมทั้งตรวจสอบว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองให้เพื่อนหรือไม่)
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจทานเขียนปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง (แก้ไขคำผิดและถ้อยคำสำนวนที่ยังไม่ถูกต้อง) ก่อนส่งครู
9. ให้แต่ละกลุ่มเขียนว่า เขาได้ทำอะไรที่ช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จ สิ่งใดที่ควรปรับปรุงในการทำงาน แล้วอภิปรายภายในกลุ่ม
10. ครูคัดเลือกผลงานของคนใดคนหนึ่งที่มีองค์ประกอบการเขียนเรียงความครบถ้วนเป็นผลงานกลุ่ม แล้วตรวจผลงานของแต่ละกลุ่มคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดปียนิเทศ

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่าน และการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิด
3. ทักษะการพูด การฟัง
4. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การนำเสนอผลงาน การอภิปรายร่วมกัน
2. การตรวจผลงาน การเขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนด

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. แผนภูมิเพลง “บ้านของฉัน”
2. บัตรภาพ “ครอบครัวของฉัน”
3. ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะเรียงความที่ดี
4. ใบงาน “การเขียนเรียงความจากชื่อเรื่อง”
5. กระดาษ A 4

กิจกรรมเสนอแนะ

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

2. ปัญหา / อุปสรรค

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 11
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

คำชี้แจง

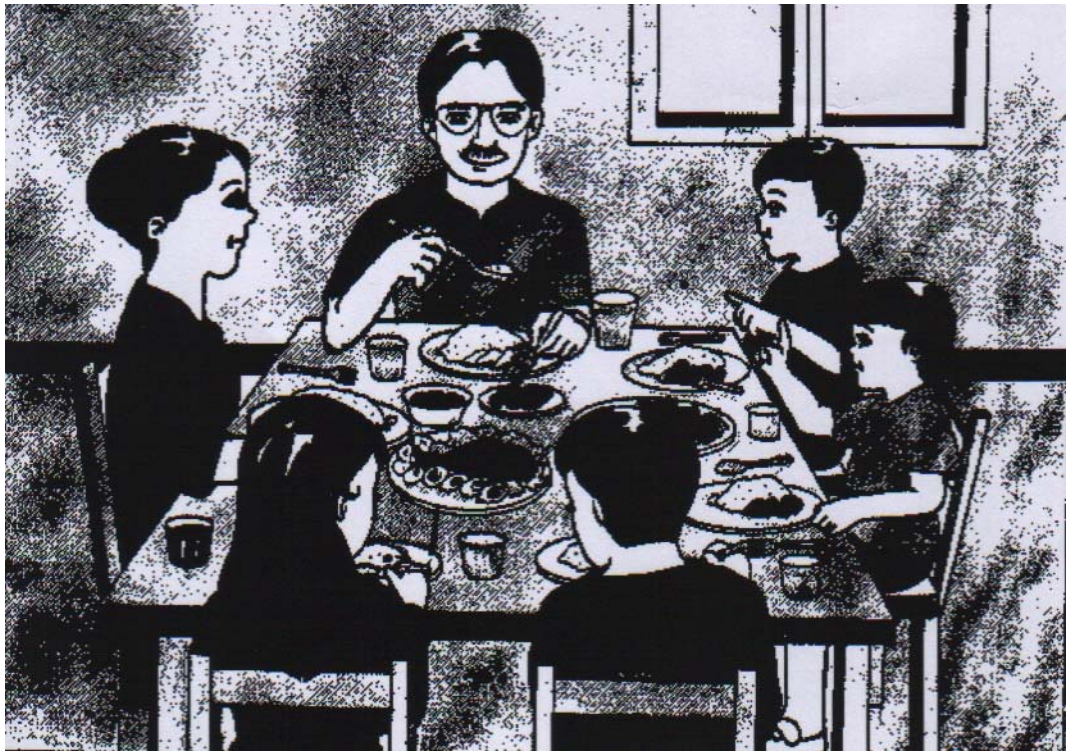
1. นักเรียนทุกคนศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษาเรื่อง การเขียนเรียงความมีดังนี้คือ นักเรียนสามารถเขียนเรียงความจากชื่อเรื่องได้
2. นักเรียนทุกคนร่วมกันทบทวนขั้นตอนการเขียนเรียงความ ช่วยกันร้องเพลง “บ้านของฉัน” แล้วอธิบายความหมายของเนื้อเพลง โดยตอบคำถามของครู
3. นักเรียนทุกคนฟังครูอธิบายลักษณะเรียงความที่ดี จากใบความรู้
4. นักเรียนทุกคนปฏิบัติงานเดี่ยวตามใบงาน เรื่องการเขียนเรียงความจากชื่อเรื่อง
5. นักเรียนทุกคนเตรียมตัวนำเสนอผลงาน (โดยวิธีการสุ่มของครู)
6. นักเรียนทุกคนตรวจทานแก้ไขปรับปรุงผลงานของตนให้สมบูรณ์ก่อนส่งครูตรวจ
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของตน

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
แผนภูมิเพลง “บ้านของฉัน”

เพลง บ้านของฉัน
บ้านของฉัน
บ้านของฉันนั้นมีหลายคน
ทุกคนเป็นพี่น้องกัน
(สร้อย) เอา ว่า ไชยา ป่า เต (ซ้ำ)
มีพ่อแม่ของฉัน
(มีพี่น้องของฉัน
มีลุงมีป้าของฉัน
มีน้ำมีอาของฉัน
มีปู่มีย่าของฉัน
มีตามียายของฉัน)
(ลงท้ายแล้วขึ้นต้นเพลงใหม่ทุกท่อน)

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
ตัวอย่างภาพ “ครอบครัวของฉัน”

ใบความรู้

เรื่อง ลักษณะเรียงความที่ดี
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประกอบหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ลักษณะเรียงความที่ดี

เรียงความที่ดีควรประกอบด้วย

1. ถูกต้องตามรูปแบบของการเขียนเรียงความ คือ มีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป
2. เนื้อเรื่องมีสาระแจ่มชัด ตรงประเด็น
3. ลำดับความคิดได้ดี มีความต่อเนื่อง ไม่วกวน
4. ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา
5. มีการให้ข้อคิดหรือแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่
6. สำนวนภาษาสละสลวย อาจมีการใช้สำนวนภาษิต บทพ้อยกรอง ประกอบการเขียน

ใบงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง การเขียนเรียงความจากชื่อเรื่อง

- คำสั่ง**
1. ให้นักเรียนอ่านชื่อเรื่องเรียงความ แล้วเขียนวางโครงเรื่องลงในกระดาษที่ครูแจกให้
  2. เขียนเรียงความจากโครงเรื่องที่วางไว้
  3. กำหนดให้เขียนด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ความยาวไม่ต่ำกว่า 7 บรรทัด ใช้เวลา 40 นาที

เรื่อง ครอบครัวของฉัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อกลุ่ม

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....

3. .... 4. ....

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ : สร้างสรรค์เรื่องประเทืองปัญญา   ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ : การฝึกทักษะการเขียนเรียงความ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความนั้นเป็นการเรียบเรียงข้อความเป็นเรื่องราวเพื่อแสดงความคิด ความรู้สึก โดยใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาที่ถูกต้อง และผู้เขียนจะต้องจัดทำโครงเรื่องก่อน เพื่อช่วยให้เรียงความได้ดีชัดเจน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเรียงความได้

สาระการเรียนรู้

การเขียนเรียงความ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนลักษณะของเรียงความที่ดีซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
2. ให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับ การช่วยกันรักษาความสะอาด ครูใช้คำถามนำเกี่ยวกับภาพ เช่น
  - ภาพนี้เป็นภาพที่ไหน
  - คนในภาพเป็นใคร กำลังทำอะไร
  - นักเรียนเห็นอะไรในภาพนี้บ้าง
  - นักเรียนคิดว่ากระทำของคนในภาพ มีผลดีหรือผลเสียอย่างไร
3. ครูจัดให้นักเรียนนั่งตามกลุ่มของตนเอง หัวหน้ากลุ่มกำหนดบทบาทหน้าที่ สมาชิก ส่งตัวแทนออกมารับเอกสาร กลุ่มละ 1 ชุด

4. นักเรียนเขียนโครงเรื่องจากชื่อเรื่องที่กำหนดให้แล้วเขียนเรียงความจากโครงเรื่องตามใบงานเป็นรายบุคคล ภายในเวลา 40 นาที
5. ส่งตัวแทนนักเรียนอ่านเรียงความของกลุ่ม นักเรียนประเมินผลงานโดยกลุ่มของตนเอง กลุ่มเพื่อน และครู
6. ครูและนักเรียนอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงงานเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่ยังไม่ถูกต้อง
7. หัวหน้ากลุ่มนำอภิปรายผลงานกลุ่มพร้อมปรับปรุงแก้ไข สมาชิกลงนามรับรองก่อนส่งครู
8. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนทั้งหมดแล้วคัดลอกเรียงความกลุ่มเป็นผลงานของตนเอง ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ เสร็จแล้วส่งครู
9. ครูตรวจผลงาน คัดเลือกผลงานที่ดี ติดป้ายนิเทศ ครูกล่าววยกย่องชมเชย

ทักษะ / กระบวนการเรียนรู้ / วิธีการที่เน้น

1. ทักษะกระบวนการอ่าน และการเขียน
2. ทักษะกระบวนการคิด
3. ทักษะการพูด การฟัง และการดู
4. ทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ การฟังพาดซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทักษะทางสังคม – การทำงานร่วมกัน การประเมินผลงานกลุ่ม

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในด้านการอ่าน การเขียน การตอบคำถาม การนำเสนอผลงาน การอภิปราย
2. การตรวจผลงาน การเขียนเรียงความจากเรื่องที่กำหนด

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. บัตรภาพ เกี่ยวกับการช่วยกันรักษาความสะอาด
2. ใบงาน “การเขียนเรียงความจากชื่อเรื่อง”
3. กระดาษ A 4
4. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะของเรียงความที่ดี

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

1. ผลการสอน

.....
.....
.....

2. ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

แผนกิจกรรมที่ 11
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

คำชี้แจง

1. นักเรียนทุกคนศึกษาจุดประสงค์ของการศึกษาเรื่อง การเขียนเรียงความมีดังนี้ คือ นักเรียนสามารถเขียนเรียงความได้
2. นักเรียนทุกคนร่วมกันทบทวนลักษณะของเรียงความที่ดี
3. นักเรียนทุกคนดูภาพเกี่ยวกับการช่วยกันรักษาความสะอาด แล้วตอบคำถามของครู
4. นักเรียนทุกคนเขียน โครงเรื่องจากชื่อเรื่องที่กำหนดให้แล้วเขียนเรียงความจากโครงเรื่องตามใบงานเป็นรายบุคคล
5. นักเรียนตัวแทนกลุ่ม 1 คน ที่ได้รับการคัดเลือกนำเสนอผลงานของตนเองให้สมาชิกกลุ่มอื่นฟัง
6. นักเรียนทุกคนปรับปรุงงานของตนเองก่อนนำเสนอครู
7. หัวหน้ากลุ่มนำการอภิปรายประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มตนเอง
8. นักเรียนทุกคนร่วมกันสรุปบทเรียน

สื่อการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
ตัวอย่างภาพ “การช่วยกันรักษาความสะอาด”

ใบงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง การเขียนเรียงความ

- คำสั่ง**
1. ให้นักเรียนอ่านชื่อเรื่องเรียงความ แล้วเขียนวางโครงเรื่องลงในกระดาษที่ครูแจกให้
  2. เขียนเรียงความจากโครงเรื่องที่วางไว้
  3. เขียนด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ความยาวไม่ต่ำกว่า 7 บรรทัด ใช้เวลา 40 นาที

เรื่อง การช่วยกันรักษาความสะอาด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อสมาชิกกลุ่ม 1. .... 2. ....

3. .... 4. ....

ภาคผนวก ง

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการเขียนเรียงความ โดยการเรียนแบบร่วมมือ

ภาคผนวก จ
เกณฑ์การตรวจเรียงความ

เกณฑ์การตรวจเรียงความ

เกณฑ์ในการตรวจเรียงความ คะแนนเต็ม 20 คะแนน อาจพิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบ

องค์ประกอบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีเนื้อเรื่อง

คะแนน 1 มีเนื้อเรื่อง แต่ขาดองค์ประกอบอื่น

คะแนน 2 มีองค์ประกอบครบถ้วน คือ ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2. เนื้อหา

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจและมีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 1 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด

คะแนน 2 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 3 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุน

คะแนน 4 เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับชื่อเรื่องที่กำหนด มีประเด็นน่าสนใจ มีข้อมูลสนับสนุนอย่างชัดเจน

3. ความคิดเชิงสร้างสรรค์

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิด หรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม คะแนนเต็ม 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

คะแนน 1 มีแนวคิดที่แปลกใหม่

คะแนน 2 มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คะแนน 3 การนำเสนอที่น่าสนใจ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

คะแนน 4 การนำเสนอที่น่าสนใจ สอดแทรกคติ ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ มีแนวคิดที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

4. การใช้ภาษา

การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน และการลำดับความไม่กวน คະแนนเต็ม 4 คະแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

คะแนน 1 ใช้ภาษาถูกต้อง

คะแนน 2 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน

คะแนน 3 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่กวน

คะแนน 4 ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย ใช้สำนวนโวหาร หรือคำประพันธ์ ประกอบเหมาะสม สื่อความหมายชัดเจน การลำดับความไม่กวน

5. อักษรวิธี

อักษรวิธี หมายถึง สะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ เป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย คະแนนเต็ม 4 คະแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 เขียนสะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิดเกิน 13 แห่ง

คะแนน 1 สะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 10 - 12 แห่ง

คะแนน 2 สะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 7 - 9 แห่ง

คะแนน 3 สะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 4 - 6 แห่ง

คะแนน 4 สะกดคำ ใช้ตัวการ์นต์ การวางสระและวรรณยุกต์ ผิด 1 - 3 แห่ง

หมายเหตุ การนับคำผิด ถ้าผิดซ้ำคำเดียวกันให้นับเป็น 1 แห่ง

6. ความสะอาด

ความสะอาด หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของชิ้นงานโดยภาพรวม ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด และเป็นระเบียบ คະแนนเต็ม 2 คະแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 ตัวอักษรอ่านยาก หรือสกปรก

คะแนน 1 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด ขาดความเป็นระเบียบ

คะแนน 2 ตัวอักษรอ่านง่าย สะอาด เป็นระเบียบ

ภาคผนวก ฉ

- การหาดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (I.O.C)
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือ
- คะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียนเรียงความระหว่างเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นผลงานกลุ่ม

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือ
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่
 ฉบับที่ 1

คนที่ 1	ก่อนเรียน (20) X	X ²	หลังเรียน (20) X	X ²
1	8	64	10	100
2	8	64	11	121
3	8	64	11	121
4	10	100	12	144
5	12	144	13	169
6	12	144	13	169
7	9	81	15	225
8	12	144	17	289
9	11	121	14	196
10	12	144	13	169
11	15	225	16	256
12	8	64	11	121
13	14	196	16	256
14	14	196	15	225
15	13	169	15	225
16	9	81	11	121
17	11	121	14	196
18	11	121	12	144
19	11	121	17	289
20	15	225	18	324
21	8	64	11	121
22	9	81	11	121
23	17	289	19	361
24	17	289	18	324
25	16	256	17	289
26	13	169	16	256
27	16	256	17	289
รวม ($\sum X, \sum X^2$)	319	3,993	383	5,621
ค่าเฉลี่ย (X)	11.81		14.18	

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือ
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่
 ฉบับที่ 2

คนที่ 1	ก่อนเรียน (20) X	X ²	หลังเรียน (20) X	X ²
1	7	49	11	121
2	12	144	14	196
3	9	81	14	196
4	13	169	14	196
5	9	81	15	225
6	14	196	15	225
7	9	81	15	225
8	12	144	18	324
9	13	169	15	225
10	11	121	16	256
11	15	225	16	256
12	9	81	13	169
13	13	169	14	196
14	13	169	16	256
15	10	100	13	169
16	11	121	12	144
17	12	144	14	196
18	13	169	15	225
19	13	169	17	289
20	17	289	18	324
21	11	121	12	144
22	8	64	10	100
23	17	289	18	324
24	17	289	19	361
25	16	256	17	289
26	14	196	16	256
27	17	289	18	324
รวม ($\sum X, \sum X^2$)	335	4,375	405	6,211
ค่าเฉลี่ย (X)	12.40		15.00	

คะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียนเรียงความระหว่างเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินผลงานนักเรียนเป็นรายบุคคล

คนที่ แผนที่	แผนที่ 7	แผนที่ 8	แผนที่ 9	แผนที่ 10	แผนที่ 11	แผนที่ 12
1	6	9	7	9	8	8
2	7	10	13	12	9	12
3	10	8	9	10	10	12
4	10	8	12	14	10	11
5	10	13	12	13	14	14
6	12	12	13	14	9	11
7	13	14	13	12	11	11
8	10	15	14	14	16	13
9	11	15	10	12	15	15
10	11	15	12	12	12	14
11	14	15	13	16	15	10
12	10	10	11	12	11	11
13	17	14	14	14	12	11
14	12	14	13	11	12	13
15	10	10	12	13	10	10
16	9	11	12	12	13	12
17	19	14	13	14	13	14
18	13	18	12	13	13	11
19	12	17	13	13	11	11
20	15	17	14	18	17	17
21	9	11	7	9	9	8
22	8	10	10	10	8	12
23	20	18	18	17	18	17
24	16	20	17	15	19	17
25	11	12	14	18	17	17
26	16	17	15	14	15	14
27	14	14	18	16	18	13
รวม ($\sum X$)	325	361	341	357	345	339
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	12.03	13.37	12.62	13.22	12.77	12.55

คะแนนเฉลี่ยของผลงานการเขียนเรียงความระหว่างเรียน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินผลงานนักเรียนเป็นผลงานกลุ่ม

กลุ่มที่ แผนที่	แผนที่ 7	แผนที่ 8	แผนที่ 9	แผนที่ 10	แผนที่ 11	แผนที่ 12
1	18	18	16	13	18	18
2	12	14	14	18	16	15
3	19	19	17	19	16	14
4	17	14	16	18	14	14
5	12	11	11	16	14	14
6	15	13	13	15	13	16
7	15	11	11	18	11	13
รวม ($\sum X$)	108	100	98	117	102	104
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	15.42	14.28	14.00	16.71	14.57	14.85

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวาริรัตน์ สายทอง
วัน เดือน ปีเกิด	10 มีนาคม 2508
สถานที่เกิด	อำเภอสามเงา จังหวัดตาก
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (ภาษาไทย) วิทยาลัยครูกำแพงเพชร พ.ศ. 2530
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก
ตำแหน่ง	ครู อันดับ คศ. 2